שבועון
לבית ולמשפחה
יום ד'
ג' בחשון תשמ"ז
5.11.1986
גליון מס' 126

תן סיכוי לחניכיים
משחת השיניים
היחידה
לטיפול בחניכיים
לטיפול בנסיגת החניכיים,
דימומים ודלקות
מכילה
וכן אלנטואין ואזולן.
חניכיים בריאים
נסיגה בחניכיים
ארונל. מיוצרת ע"י תעשיות פרמצבטיות בע"מ ברישיון GABA, שוויץ.

דלקות בחניכיים?

ארונל'

משחת השיניים
היחידה
לטיפול בחניכיים

לטיפול בנסיגת החניכיים,
דימומים ודלקות

ארונל' מכילה ויטמין A
וכן אלנטואין ואזולן.

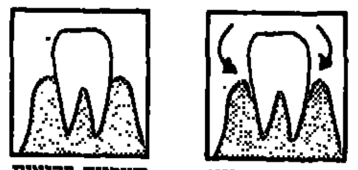

תן סיכוי לחניכיים!

ארונל' מיוצרת ע"י תעשיות פרמצבטיות בע"מ ברישיון GABA, שוויץ.

עכשיו יש פתרון לבעית חוסר המקום.

מזרונית של החבר'ה
פעם מיטה
פעם ספה

ידון - ספת נוער. מכילה ארגז מצעים והופכת למיטה זוגית.

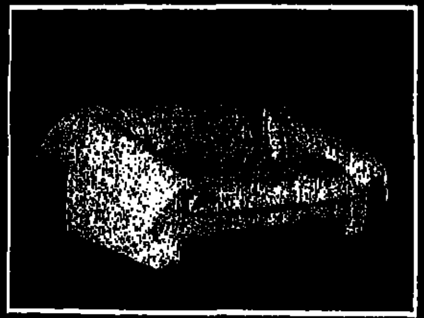

קלוב - סט סלוני 3+2+1 בעיצוב צעיר יסחסח. (אפשרות לריפוד שמיכה דו צדדי)

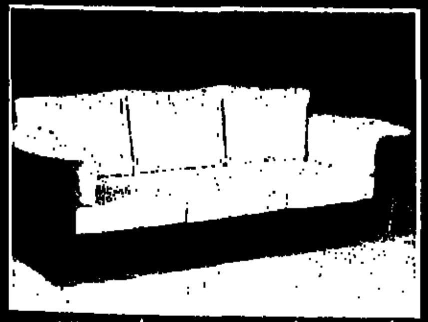

גולף - סט סלוני 3+2+1, ניתן להזמנה עם אפשרות פתיחה עד 5 מיטות.

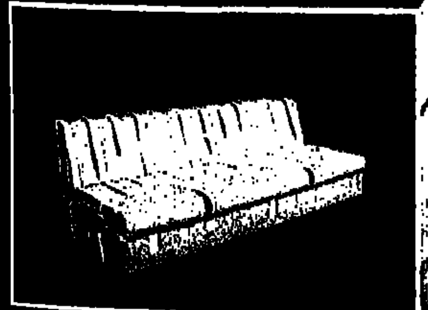

קנגורו - מיטת נוער אופנתית. מכילה ארגז מצעים. בעלת אפשרות פתיחה למיטה זוגית.

מזרונית

מזרונית פייראייזן בע"מ

הדור השני במשפחת פיירייזן המנהלת את מפעלי מזרונית, אוהב את הצעירים שבכם. לכן רהיטי "מזרונית" מעוצבים בעיצוב מודרני. לכן רוב רהיטי "מזרונית" הינם מודולריים (וכך ניוזן להפוך ספה אופנתית, שאינה תופסת מקום רב בחדר, למיטה נוחה להפליא). לכן עשויים הרהיטים במיטב טכנולוגית העץ מתכת וריפוד. לכן, אין פלא שרהיטי "מזרונית" היחידים בישראל שקיבלו את פרס תעשית הרהיטים האירופית (5th INTERNATIONAL FURNITURE EUROPE AWARD) על עיצובם ואיכותם!

מזרונית

רהיטי "מזרונית" מוצגים באולם התצוגה הראשי, אילת 58, ת"א, בחנויות והיטים מובחרות ובעשרות נקודות מכירה בכל רחבי הארץ. כדי לקבל את כתובתו של הסוכן המורשה הקרוב לביתך, התקשר למח' השיווק: 03-5560711, 804109.

כותבים לנו

מיפגש עיוור וכואב

שמי יעל ואני קוראת קבועה של „סגנון" – עתון נהדר ואין מלים נאי נתגובה על הכתבה „מיפגש עיוור וכואב" („סגנון" מס' 123) בקשר להיכרות דרך העתון: הכרתי את בעלי דרך מודעת עתון ואיני מצטערת על כך. תבל שהכתבה היתה מגמתית. וחבל שהנסיונות שתוארו בעתון לא היו מוצלחים. יש דרך נוספת להכיר בן־בת־זוג.

תל־אביב ר.ב. (השם שמור במערכת)

תשובה כהלכה

ב„סגנון" מס' 124 שואלת הקוראת יעל בת־דור מדוע כתוב על גבי הפתקאות של טמפו שאסור לשתות אותם בשבת. תשובת המערכת: „מנכ"ל טמפו הוא יהודי דתי" אינה מספקת. לכן אמסור את מה שכתב בענין זה הרב י. נויברט בספרו „שמירת שבת כהלכתה", פרק ט' סעיף י"ז: „אסור להסיר את מיכסה הפח מבקבוק אשר עם פתיחתו נהפך המכסה לכלי ראוי לשימוש כפקק הברגה, כגון מכסה אשר עם פתיחתו לראשונה נפרד חלק ממנו ונשארת מעין טבעת על גבי הבקבוק".

ירושלים יצחק סובל

האם לא מגיע גם לה?

כתור בתה של תרצה נאורי, שכתבה לכם תחת הכותרת הנ"ל ב„סגנון" מס' 123, הופתעתי לקרוא את תגובת המערכת לביקורת האמיתית שהובעה במכתבה של אמי.

ד"ר נורימברג מטפלת באבי, אברהם נאורי. בערב ראש השנה, במחווה על זכייתה ב„פרס קפלן", הגיש לה אבי עציץ וזר פרחים. למותר לציין שהרופאה התרגשה מאוד: כנראה לא הורגלה בשכאלה. במקום לבקר את חוסר בקיאותם של קוראיכם ב„רזי הטיפול בחומר עתונאי", כלשונכם, ובמקום להמליץ בפני אמי „לשלוח זר ברכה לרופאה", מחווה שכאמור, נקטה משפחתי כעוד מועד גם ללא עצות עתונאיות, מן הראוי היה שהמערכת תדע, להבא, לקבל ביקורת בוגנה מצד הקוראים הכותבים. אליה ואולי אף תיזום כתבה נרחבת יותר אודות כלת הפרס, ד"ר קלרה נורימברג.

תל־אביב איריס נאורי

כך הכרתי את בעלי

קראתי את הכתבה אודות הכרויות דרך העתונות. „מיפגש עיוור וכואב" („סגנון" מס' 123). רציתי לציין: את בעלי הכרתי דרך מודעה בעתון, כך ששיטה זו להיכרות אינה פסולה.

כתבתם: „מי שמשתמש בשיטה זו יש לו מה להסתיר" – רעתי מנוגדת. מה יש לי להסתיר? שרוצים להכיר מישהו ולהתחתן? וכל המיפגשים הלא מוצלחים קרים גם במסיבות, אז אנא המשיכו לנסות גם שיטה זו, כי לפעמים החיים הם הפתעה אחת גדולה.

רמת־גן א.מ. (השם שמור במערכת)

מספרים מאיימים

באחרונה, בתאונה אחת נהרגו חמישה בני־אדם ו־24 נפצעו קשה. המספרים מעוררים תלחלה, זה צריך להדאיג כל אדם שפוי במדינה, אך דומה, לפעמים, שכבר התרגלנו למכה זו. מן הראוי לחייב את הנהגים המעורבים בתאונות דרכים, לשהות לפחות יום בשנה במחלקה לנפגעי תאונות הדרכים בבתי־חולים, כדי שיראו במו עיניהם מה עלולות להיות תוצאות נהיגתם הפרועה.

תל־אביב מתי זר

על כיבוד גיל הזהב

בשמי ובשם מספר ידידות שלי, בגיל המכונה גיל הזהב, אני מבקשת להודות ל„סגנון" על המאמר „שנהיה כמוהן" מאת תלמה אדמון. זה, אולי, לא כל כך פופולארי לכתוב על אנשים זקנים. יותר פופולארי לכתוב על ריזוגוף, על מה שקורים בבארים, על החברה הנוצצת ועל דוגמניות. הן גם מצטלמות יותר „טוב" מאשר נשים בגיל שלנו. אבל אם לא נחנך את הצעירים כי גם לנו מגיעות התייחסות תשומת לב – אז רע ומר יהיה לנו. ירחקו אותנו הצידה, וכבר ממילא דוחקים. שמנו לב כי „סגנון" מתמיד בקו של כיבוד גיל הזהב, התחשבות באנשים שגם הם היו פעם צעירים ועתה מסוגלים לחלק את נסיון החיים שלהם עם כל השמנדריקים שחושבים שהעולם מתחיל ונגמר אתם.

גבעתיים ברכה פלדמן

דעה אחרת

משקל נוצה – משקל כבד

בגליון האחרון של „סגנון" (מס' 125) פרסמנו את כתבתו של אריה דייכמן „מצאתי באמבטיהו" אוסף של פטנטים השייכים כולם לטריטוריה של חדר האמבטיה והמוצעים, בשלב זה, בארצות־הברית. החל משעה לאחר צאת הגליון לרחוב ועד לרגע כתיבת שורות אלו מצלצל הטלפון במערכת בעניין אביזר זה או אחר המופיע ברשימתו של דייכמן. מתבדח העתונאי: „כבר קיבלתי פרסי „אוסקר" ו„פוליצר" על נושאים יותר חשובים – ואף פעם לא הוצפתי בכל־כך הרבה קריאות טלפוניות הנוגעות לנושא הכתבה... והקוראים מתאכזבים קשות כאשר אני חוזר ומסביר שמדובר באביזרי אמבטיה בחו"ל..."

עכשיו, לך דע מה מצליח לעניין את קהל הקוראים בצורה כה מדהימה. האם מאמר מחקרי על בעיה קיומית אשר במסגרתו רואיינו עשרות איש, או רשימה „כייפית" על כל־מיני שמונצעס באמבטיה? החיים שלנו, אמנם, מורכבים מכל מיני שמונצעס, הנגנים זה לצד זה, ויוצרים פאזל מורכב ומושלם, אבל מה משקלן של ה„שטויות" בצד הנושאים „הרציניים" יותר?

באחרונה קיבלנו מספר מכתבים וזעמים מקוראים המוחים על כך שד"ר נורימברג, מומחית לסכרת, אשר קיבלה את „פרס קפלן" על השגיה ברפואה בכלל ובמרפאתה בנתניה בפרט – לא זכתה אצלנו לכיסוי נאות. „מדוע היא לא הופיעה בשער צבעוני אלא הסתפקתם במתן צילום שחור לבן?" תשובתי בדבר שיקולים מערכתיים לגבי טיפול בחומר הביאה גל נוסף של מחאות. עכשיו הקוראים מחו גם על תשובתי המתנשאת כביכול. אוי, הטון העושה את המוסיקה...

אנחנו כאן במערכת „סגנון" מנסים לחוש מה עשוי לעניין את הקורא. מה ראוי להבלטה ואיזה טיפול לתת למרואיין זה או אחר. ותמיד ישנן הפתעות. במקרה של ד"ר נורינברג זו הפתעה נעימה המעלה את התעניינות בנושאים ערכיים ובעלי משקל אנושי. הקוראים רוצים לא רק יפהפיות צמרת ונשות חברה. קיבלנו 7 מכתבים „בעד" וזה נחשב הרבה, מבחינת ההד הציבורי.

אז בסדר, קוראים יקרים. קלטנו את המסר שלכם: גם אמבט וגם רופאה שזכתה בפרס על עבודה יומיומית לא־זוהרת.

תמר אבידר

סגנון

13–12
יהודית חנוך:
הג'ינס עדיין מלך

14
יהודה גורן:
סוס על רמה

19–18
יוכבד בוקסר:
המוחזקות בכלוב הזהב

25–23
רותי קינן:
מטעמים בסגנון עולמי

42,29
נטע שדמי:
חיים בצל הסרטן

31–30
מנחם תלמי:
ד"ש עם שיר מאבו־כביר

37–36
בילי מוסקונה־לרמן:
צפורת כלבים ומחשב

עורכת: תמר אבידר
עורכת משנה: ליאורה עיני
עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, דנה בן־דור
מודעות: גילה שניידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)
מזכירת המקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

חני פרי – דוגמנית ואמא. כאשר היא מצטלמת – החמות משגיחה על אילונה בת תשעת החודשים. ראה סיפור ב„קורים דברים".
צילום: אלדד מאסטרו
איפור: ירין שחף
שיער: רוברט־לביוטי פלאס
הפקה: טופ־מוד

בדים קונים בבית־הבד
נחלת בנימין 14 ת"א. 656803

רגע, חושבים

טל בשן

סוחבים

עכשיו, משנסתיימה שמחת תורה והחרדים נמרו להרביץ לרפורמים, אפשר סוף סוף לדבר על ענייני חולין: אבותינו הורישו לנו את אמנם התורה אבל אימותינו הורישו לנו משהו לא פחות כבד: את הסחיבה.

הרעיון עלה במוחי לא מכבר, (תודה, אין צורך בפרס נובל) בתקופת החגים, כאשר הבחנתי לפתע בתופעה: לא משנה הגיל ולא המעמד, לא ההשכלה ולא המצב המשפחתי – נשים אצלנו נסחבות כל הזמן עם חבילות, אם צריך ואם לא צריך.

לא מדובר, כמובן, בנשותיהם של אישי ציבור בכירים (אלה, קראנו בעתונים, יש נהגים ועוזרים שמעבירים את הארגזים מדירת שרד אחת לאחרת), וגם לא בנערות זוהר (ראיתם פעם את פנינה רוזנבלום מסתחבת עם שקיות ניילון?), וכמובן לא בנשות מיליונרים (אלה, שמעתי, אפילו ארנק כסף לא צריכות לסחוב). אבל כל השאר – נערות, אמהות, סבתות ורב־סבתות – אלה סוחבות סוחבות סוחבות, מילדות ועד זיקנה, כאילו היו חייהן תלויים בזה.

כמו בכל תופעה אתנית, אפשר לחלק את הסחיבה הנשית הישראלית לתקופות, כמו תקופת הינקות – שקיות ניילון עם בגדי התעמלות ("שוב שכחת את השקית בבית הספר?"); תקופת הצבא – קיטבגים עם כביסה; תקופת האוניברסיטה – ניירות וקלסרים; ריהוט וציוד למטבח אחרי החתונה; תקופת האמהות הצעירה, כאשר מלבד הצאצא עצמו סוחבים מוצץ רזרבי, ביסקויטים מעוכים, כסא מתקפל למכונית, עגלה, צעצועים, וחיתול "בושי" למציצה. וכשנגמרים הילדים – נשארים תמיד הסידורים: שקיות מהסופר, ירקות מהשוק, כביסה מהניקוי, נעליים מהסנדלר, שואב אבק מהתיקון, מה שבא לך.

אחר־כך מגיעה תקופת הסבתאות המאושרת, שבה, מטעמות הסבתות, נוהגים מכל הכיף בלי ההתחייבויות. עין אחת, למרות זאת, נשאר. נכון, ניחשתם. וכך הן שב ווהרות, עם מתנות לנכדים ובישולים לחג ("שום דבר רציני, סתם שאריות מהעוגה"), ועבודות מאקרמה ושריגה. הנה כי כן, המעגל נסגר. העיקר לא להיתפס בלי איזו חבילה ביד.

בעצם, כשחושבים על זה, לא רק אצלנו נשים סוחבות: הברואיות סוחבות כדים על הראש, האפריקניות סוחבות עגילים באוזן וילדים על הגב, המצריות סוחבת צאצאים בכיס. אלא ששם זוהי סתם פרימיטיביות ואילו אצלנו, אהה, מדובר במורשת יהודית מקודשת. פיתחו את התנ"ך וראו כמו עיניכם: על ההתחלה חוה סחבה ירקות מהעץ ("ארמוש, עשיתי שיה קטנה אצל הירקן, לא רצינית, רק שני תפוחים"), שרה סחבה כל מיני שמונצעס מחרן לכנען, רבקה סחבה מי מים ליצחק ולכל הגמלים שלו, ונשות בני ישראל במדבר ודאי סחבו גם כן לא מעט משך ארבעים שנה ("אוף, כבר עשרים שנה אני נסחבת עם כלי המיטה האלה"). שלא לדבר על אביגיל אשת נבל שהיתה, כשרונה, הראשונה לעשות קנייה מרוכזת בהיפר־שוק כרמל: "ותמהר (נו, כמובן) ותקח מאתיים לחם, ושני נבלי יין, וחמש צאן וחמש סאים קלי ומאה צימוקים ומאתיים דבלים ותשם על החמורים". זה מה שנקרא קנייה גדולה לחגים.

הגברים, מעניין, לא נזכרים בהקשרי הסחיבות המקודשות האלה. ...

עוזרים (אם הם בחורים טובים). אבל רוב הזמן את אשתי, ובחשבון אחרון יש גם גבול לעזרה. הפמיניסטיות לא רוצות טובות מאיש – הן יכולות, ברוך השם, להסתדר לבד. ואולי כך נגזר גם מן הטבע: נשים, כידוע, מייצגות את תמצית החיים – ומה הם החיים, תגידו לי, אם לא סחיבה אחת גדולה. ■

ארט בוכוואלד

המבחן

הכל התחיל כשמישהו חשב על הרעיון לבדוק אם הסוסים במירוצים קיבלו סמים ממריצים. ואז מישהו אחר אמר, „אם אנחנו כבר עושים את זה לסוסים, למה שלא נבדוק גם שחקני כדורגל?" זה נראה כמו רעיון טוב, אבל קבוצות הבייסבול התלוננו, שאם השלטונות בודקים את שחקני הכדורגל, צריכים לבדוק גם את שחקני הבייסבול. כוכבי האתלטיקה רצו להצטרף גם כן, ולא עבר זמן רב עד שהתחילו לבדוק גם שחקני כדורסל, קבוצות קרוקט, מתאבקים ושחקני כדורת.

קבוצת כדורעף נשים באלסקה עתרה לבית המשפט העליון, והתלוננה על כך שבודקים את הגברים בתדירות גבוהה פי עשרה. בית המשפט פסק, שהנשים זכאיות לבדיקות־סמים על בסיס שווה, לפי ה ק.

אם כי הבדיקות לאיתור סמים התחילו כס ט, הן הגיעו במהירות גם לאוכלוסיה האזרחית. הפוליטיקאים עמדו על כך, שכל תלמיד בית־ספר באמריקה יעבור בדיקה כזאת. החברות הגדולות נתנו לעובדים שלהן כוסות־נייר קטנות לבדיקות שתן בדרך לקבלת תלוש המשכורת.

הבנקים דרשו בדיקות סמים ללקוחות המבקשים משכנתא. השימוש בכרטיס אשראי הותנה בתוצאות המעבדה.

הצבא, הצי, חיל האוויר וחיל הנחתים הכריזו על בדיקות חובה לאנשיהם. והבית הלבן הורה לכל אחד, החל בשר החוץ וכלה בשר החקלאות הנחות, להביא דגימות שתן לפני ישיבות הקאבינט.

התעוררה סערה כאשר הודלפה מהבית הלבן ידיעה, כי ראשי מדינות יצטרכו לעבור בדיקות סמים לפני שהם נפגשים עם הנשיא. ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, כעסה במיוחד כששלחו לה בדואר הדיפלומאטי ערכת בדיקות.

כדי להראות שאין בכך רבותה, התנדב הנשיא רייגן עצמו לבדיקה. כמו שציפו, הוא עבר את הבדיקה בהצלחה רבה, וננסי העניקה לו נשיקה כשנתפרסמו התוצאות.

בדיקות הסמים הפכו למכשול החמור ביותר ביחסי החוץ.

אחת מאבני־הנגף לקיום ועידת פסגה היתה השאלה אם גורבאצ'וב יעבור או לא יעבור בדיקה כזאת.

לא רק הבית הלבן, אלא גם ענפים אחרים של הממשל מתעקשים עכשיו על בדיקות לשימוש בסמים. מועמדים לקונגרס מצטלמים בתשדירי פרסומת בטלוויזיה כשהם מנופפים בתוצאות הבדיקות שלהם ותובעים מיריביהם לעשות כמותם.

הצעה לאלץ את תשעת חברי בית המשפט העליון לעבור בדיקת סמים לפני שהם פוסקים בכל מקרה נתקבלה בשתיקה צוננת על־ידי בית המשפט. הסיבה היא, שבית המשפט יצטרך להחליט, במוקדם או במאוחר, אם בדיקות־החובה תואמות את החוקה, או שהן מנוגדות לה. ואם הם ייבדקו והתוצאות יהיו חיוביות – הם עלולים להיות מואשמים בביזיון בית המשפט.

לא הייתי רוצה ליצור את הרושם, שכולם בוושינגטון עוברים בדיקות שגרתיות.

רבים מאיתנו פשוט נתונים לבדיקות אקראיות כשאנחנו נמצאים במקומות ציבוריים.

אני נבדקתי אקראית רק שלוש פעמים – פעם כששתיתי מברזיה ליד משרדו של ג'סי הלמס, פעם כשקניתי מכנסי התעמלות בבלומינגדייל, ופעם כששאלתי את שר המשפטים אד מיס במסיבת עתונאים אם הוא מתקשה להבין את חוקת ארצות הברית. ■

אברהם שרון

כמו אצלנו

הוא שלח לה רמזים סמיכים ושקופים כזכוכית, הוא העתיק לנקי את כל פתקי האהבה והחביא לה מתוֹת לכּר, הוא התאמן מול הראי בבכי חרישי ומהל את הדמעות במים.

הוא הפסיק את לבו – בכל פעם פעימה אחת – כשראה אותה, הוא שיחק אותה קטעים רומנטיים.

הוא הדביק לה שקיעות מירחונים, זהב על בריסטול ורוד. הוא קטף לה תפרחות של ורדים, תמיר בלי גבעול. הוא קימט לה דף בספר הפתוח של העתיד, כאומר בלי מלים: זה העמוד שלי, מכאן אמשיך, עוד אעלעל בך הלאה, עוד אוסיף ואעיין.

הוא שאל עצות מידידים ואיבד אותן יחד עם ראשו באוויר הגדול של האהבה.

הוא החמיא לה בעקיפין. בכל פעם כשהוא ראה אותה הלב שלו ירד על ברכיים.

הוא לא ידע מי הוא קוף המחט ומי החוט.

הוא חש עצמו על סף ההשתלה.

היא הידדה לעצמה את הריסים בצבע של פחם לח.

היא סינוורה אותו בשיניה.

הוא חלם שהיא מקיצה בו.

הוא לא היה יכול לדייק ולתת שמות לכל התחושות.

הוא כיסה אותה במחמאות בלי כיסוי.

הוא לא ביקש ממנה דבר, מלבד סיכוי.

★

בחסות שגרירות איטליה בישראל

WELCOME TO ITALY

עיצוב תעשייתי
"THE BEST OF ITALY"
תערוכה של מוצרי איטלקיים המופצים בישראל ע"י:

LANCIA (TELCAR)
FIAT (MEDITERRANEAN CAR AGENCY)
ALFA ROMEO (KAFRIS)
VESPA (OFER)
BRUNO MAGLI, POLLINI (GLEZER'S)
GUCCI, ISANTI, VALENTINO (SHEBA)
GYFORM, MARELLI, BRUNATI (LA CASA)
I GUZZINI (LIGHTING SYSTEMS ITALY)
ALESSI, SAPORITI (TOLLMAN'S)
OLIVETTI (DELTA TRADING)
FIATAGRI (FELDMAN)
ZANUSSI (DAGAL)
PERIPOLI (ARNA)

הילטון ת"א
שעות התצוגה:
5 בנובמבר 86 מ-10.00 עד 19.00
6 בנובמבר 86 מ-09.00 עד 15.30

אופנה
CENTRO DI FIRENZE PER LA MODA ITALIANA
מציג מעבודותיהם של המעצבים:
ENRICO COVERI, REGINA SCHRECKER, CHIARA BONI, RENATO BALESTRA, BRUNO PIATTELLI, GIBOT.

6 בנובמבר הילטון ת"א 21.00,16.30
7 בנובמבר הילטון ת"א 10.00
8 בנובמבר קרלטון נהריה 21.00
9 בנובמבר הילטון ירושלים 20.00
10 בנובמבר דן כרמל חיפה 21.00,16.30

ההכנסות קודש לפרוייקט של "ויצו" למען נערות טעונות טיפוח.

מטעמי המטבח האיטלקי
מלון הילטון ת"א
שפים אורחים מאיטליה הגיעו במיוחד על מנת להכין מטעמים איטלקיים אותנטיים:
תפריט עשיר של פסטה, דגים ובשר.
מבחר גדול של פיצות יוגש בלובי.
בנוסף, תופיע במלון להקת פולקלור איטלקית.
ההופעות תערכנה ב"קינג סולומון גריל".
בין המשתתפים תערך הגרלה של שבוע חופש זוגי במלון HILTON CAVALIERI ברומא, כולל טיסה וארוחות על בסיס לינה וארוחת בוקר.

"קינג סולומון גריל" 19.00-22.30
לובי 17.00-20.00
12 - 3 בנובמבר (פרט ליום ו')
להזמנות 640282

קורים דברים

דו־קיום בנמל

הם הכירו ברחוב דיזנגוף: רוז תוראה, בת 26 מתאילנד, וסלים חמודה, בן 24 מיפו. היא עבדה כמלצרית במסעדה סינית, הוא היה מלצר בבית־קפה. ההיכרות ביניהם הולידה אהבה, מגורים וגם עסק משותף: מסעדה סינית בנמל יפו. עכשיו אפשר לאכול בנמל יפו לא רק דגים אלא גם סיני, במסעדה של רוז וסלים שנקראת „סיני בנמל".

רוז תוראה וסלים חמודה. גשר של אהבה. צילום: ישראל מלובני

הפתיחה הרשמית למסעדה, שפועלת כבר זמן מה, נערכה בשבוע שעבר. יוסף חקוע, לשעבר שגרירנו באו"ם, דינה דורון ואילן אלדד, נירה גל ויעקב בן הרצל, עודד פרוביזור ואחרים אכלו אגרולים ושאר מיני „סינים" אל מול הים.

רוז תוראה, שנה ו־8 חודשים בישראל, מרגישה כאן כמו בבית. היא באה לכאן כי שמעה הרבה על ישראל ורצתה להכיר מקרוב.

חודש טיילה, אחרי זה החליטה להשאר. אבא שלה הוא איש עסקים תיאלנדי, היא לא הגיעה לכאן בגלל הכסף. „עבדתי אצל אבא שלי, רציתי להיות עצמאית ולטייל קצת בעולם", היא אומרת. עכשיו רוז גרה ביפו, עם סלים. המשפחה שלו מקבלת אותה בערבון מוגבל. „הם היו רוצים שאתארס עם מישהי משלנו", הוא אומר, „אבל אם יש אהבה זה לא־משנה". עם ההורים שלה מדברת רוז בטלפון, הם בינתיים עוד לא יודעים על סלים, כששואלים אותה למה היא לא חוזרת כבר הביתה, היא אומרת „בינתיים אני נהנית בישראל". ■

אירית רותם

הצייר קלמן שמי (מימין) עם טדי קולק ראש עיריית ירושלים. ביניהם רמי דב־רה, דובר העירייה.

מתפרנסים מאמנות

מכל המי ומי שהוזמנו לכבד בנוכחותם את האמן קלמן שמי בפתיחה החגיגית של המרכז לאומנויות־פנים בירושלים, הגיע רק ראש עיריית ירושלים טדי קולק.

קלמן שמי – מחזור עסקים צפוי של כשני מליון דולר לשנה זו – הוא הוכחה כי מאמנות אפשר לחיות, להתפרנס בכבוד ולפרנס אחרים בכבוד: במרכז לאומנויות פנים עובדים שלושים איש, מתוכם עשרה אומנים היוצרים שטיחי קיר מציורים של שמי. בקנה מידה ישראלי־ירושלמי המרכז של שמי הוא משהו בלתי אפשרי: אלף מטר מרובע של גלריה, חדרי עבודה, חדר אוכל, אולם הקרנות לוידיאו בו ניתן לראות ולשמוע על חייו ופועלו של שמי בחמש שפות ומפעל ליצור שטיחי קיר. „מי שעומד מאחורי זה היא אפי, אשתי. אני הסתפקתי בחבית ריקה עליה לוח ועל זה ציירתי. אבל אפי אמרה שצריך לעשות את הדברים כמו שצריך. וזה מה שיצא", אומר שמי. ■

אילנה באום

אי נוחות כפולה

ספיחים מחגיגות יום ההולדת המסורתית לדוד בן גוריון הנערכת מדי שנה בבית בן־גריון בתל אביב: לאחר שהמשפחה הביעה התנגדות להרצאתו של חיים צדוק הוזמן במקומו משה בן־זאב, היועץ המשפטי לשעבר של הממשלה, אשר נשא הרצאה בנושא ועדות חקירה ודן במיוחד בעבודתה של ועדת כהאן שחקרה את אירועי סברה ושתילה.

רבים בקהל התפלאו לראות בין המוזמנים גם את אריק ולילי שרון אשר לא הופיעו עד כה באירוע מן הסוג הזה. הם הגיעו ביזמתם לאחר שביקשו הזמנה מחיים ישראלי המשנה למנכ"ל משרד הבטחון. בעת הרצאתו של בן־זאב על מסקנות ועדת כאהן חשו רבים מן הנוכחים אי־נוחות למראה אריאל שרון אשר נותר על מקומו באי־נוחות עד תום האירוע. ■

תלמה הדר

נימוסים הולנדים

המיליונר ההולנדי אוסקאר ון־ליר התגלה כג'נטלמן מושלם בשעה שנשק את ידה של זמרת מקהלת העפרוני, קיבוצניקית מעמק חפר, שהגישה לו פרח בתום טכס פתיחת מכון „אידיאה". את המכון יזם ון־ליר והשבוע נפתחו שעריו בפני 40 תלמידות שיוכשרו למנהלות לישכה. ■

אוסקאר ון־ליר וזמרת. המעמד מחייב.

המפלגה שולחת אוכל הבייתה

מה עושה מפלגה, החפצה ביקרה של מועמדת צעירה, אישה נשואה ואם לילדים קטנים, הרצה מטעמה בבחירות אזוריות? בקנדה – משלמת למועמדת דמי מטפלת לילדים, ובימי המרוץ הקשה שולחת לה אוכל מבושל הביתה, לרווחת הבעל. סיפור מעורר קנאה זה, הביאה איתה בתיה קינן, עובדת המחלקה הבינלאומית ודוברת מפ"ם, מהאינטרנציונל הסוציאליסטי שהתקיים לא מכבר בבון. נשים מ־20 ארצות דנו בנושא „הנשים הצעירות בעתיד החברה".

בתיה קינן הביאה עימה לכינוס מחקר מאוניברסיטת תל אביב, מהמכון לחיזוי טכנולוגי, התוזה כי בעוד עשור שנים תהיה הקצנה בשוק העבודה בין מקצועות נשיים וגבריים, על פי המשתתפים עד אז בהכשרה הטכנולוגית. אחת הדעות שהועלתה בדיונים היתה, כי המאבק לשחרור האישה מגדל דור של נשים אגואיסטיות, העסוקות כמו הגברים רק בעצמן, „דבר שאינו מבשר טובות לחברה בעתיד ולא עושה את העולם טוב יותר".

מחקרים נוספים שהוצגו מדברים על כך שבעתיד, בעידן המיחשוב המתקדם, 25% מכוח העבודה יישב לעבוד בבית. נשים הביעו חשש, שלא יוכלו לסבול את נוכחות הבעל כל היום בבית. הן הציעו להקים מרכזים שכונתיים לעבודה על מחשבים אלה. ■

שרה פרידמן

שירה מקומית

אהרון קראוס, מנכ"ל „עם עובד", לוחץ את ידו של חיים נגיד, חבר מערכת „מעריב", עם צאת ספרו החדש „שירה מקומית". ■

קורים דברים

ב מכה אחת ניתן היה לפגוש על פיסת דשא קטנה את הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי ושלושת האנשים הרצים וחולמים לרשת אותו, עם תום תקופת כהונתו: האלוף דן שומרון, האלוף אמיר דרורי והאלוף אהוד ברק. אלה וכן עשרות אנשי צה"ל בכירים נוספים („יש פה גם אנשים נמוכים מדרגת תת־אלוף?", שאלה בתמימות אורחית אחת והשיב לה איש העסקים יוסי ורדי „כן, אני סמל"), הגיעו בליל שבת אל ביתו של האלוף (מיל.) אורי שמחוני כדי לציין אירוע כפול בחייו: פרישתו מצה"ל ויום הולדתו ה־50. שמחוני, לוחם ותיק, ששירת באחרונה כנספח צה"ל בשגרירות ישראל בוואשינגטון, עובר לעסקים פרטיים. מנכ"ל „תדיראן", יגאל נאמן, שגם הוא הגיע למסיבה, ייצג, ככל הנראה, את התחומים החדשים של האלוף הפורש.

באי המסיבה, שהגיעו בלבוש אזרחי ובלוויית בנות זוגן, נהנו מהברביקיו של בשר־ציד שנערך בחצר. בין הנהנים: רב־אלוף (מיל.) רפאל איתן, רעייתו מרים ובתם החיילת. התבדחה מרים איתן: הבת שלנו למדה מקצוע בצבא, היא מפעילה ציוד כבד, כך שאם מישהו זקוק להפעלת איזה 'שופל' בחצר – שיתקשר אתה. ■

תמר אבידר

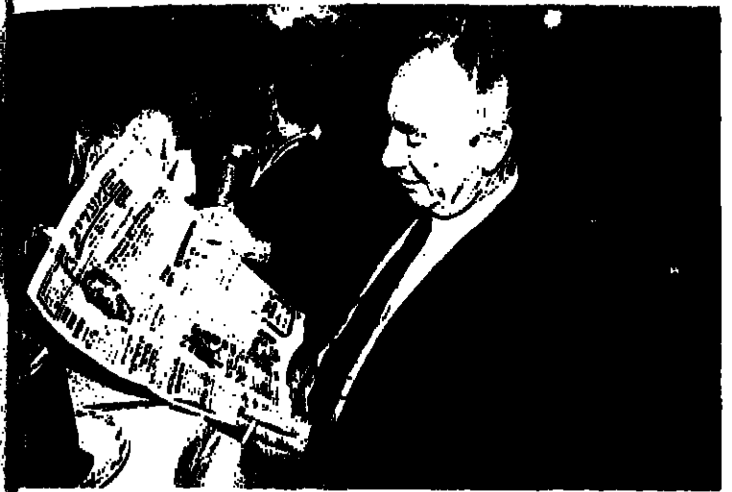

שר החוץ שמעון פרס והטקסט הסטירי ב„מעריב" המיוחד לכבוד פשנל
צילום: עדי אבישי

ש מעון פרס אינו שוכח את אשר עשו ל„מענו" בתקופת תשדירי־הבחירות לכנסת הנוכחית שלישית „הגשש החיוור" ואמרגנה אברהם (פשנל) דשא. וכך, בעיצומה של מסיבת ההפתעה שנערכה לכבודו של פשנל ביום הולדתו ה־60, הגיע ל„הילטון" התל־אביבי שר החוץ שמעון פרס ושהה במקום שעה ארוכה. „לא תיארתי לעצמי שזוהי מין מסיבה כזו, עם תכנית, ואמנים, וראיונות. חשבתי שזו תהיה מסיבה רגילה, מין קוקטייל... אשאר שעה קצרה ואחזור לירושלים", הודה פרס אשר הגיע מעמק בית־שאן מתגיגות היובל ל„חומה ומגדל" שנערכו בקיבוצי ניר־דוד ותל־עמל. קרוב לחצות בעוד התגיגה נמשכת – נפרד מפשנל ומהגשש גברי בנאי (לא לפני שזה, האחרון הציג בפניו את בנו בהיר השיער ואמר „זו האינטגרציה שלי...") וחזר לביתו. ■

תלמה הדר

מנחם זילברמן (במרכז) וקלושארים. לא שתה מספיק.

ב צרפת חוגגים כבר 400 שנה את את צאתו לשוק של יין ה„בוז'ולה נובו", אצלנו עושים זאת רק ארבע שנים, עם יין ה„הילולים". בשני המקרים מדובר ביין אדום וצעיר שאורך חייו מוגבל רק לעונה. הפעם החליטו לפתוח את עונת ה„הילולים" באילת, שם מתברר, צורכים בערך 25% מכלל כמות היין הצעיר הזה.

התגיגה נערכה במלון „ספורט" שנפתח לא מכבר, בהשתתפותו של ראש העיר, רפי הוכמן ועוד אילתים נכבדים, ביניהם מנחם זילברמן, כמובן. חוץ מאשר כמויות אדירות של יין הביכורים „הילולים" שזרמו שם מהחביות, הסתובבו בשטח שניים מחופשים לקלושארים שהשתדלו להשקות את כל מי שנראה להם שעדיין לא שתה מספיק. האטרקציה של האירוע: צוללנית וצוללן שעלו מתוך מי הבריכה ובידיהם בקבוקי ענק. ■

אירית רותם

א ילונה בת תשעת החדשים יצאה לאויר העולם בבי"ח ליולדות הקריה בתל־אביב, ביום הולדתה של אמה, הדוגמנית חני פרי. האבא צביקה סבו היה נוכח בלידתה.

חני מטפלת בעצמה באילונה וכשהיא עסוקה בעבודה עושה זאת חמותה, המוגדרת על ידה כ„משהו מהסרטים".

האם היתה רוצה שאילונה תהיה דוגמנית בעתיד? חני: כבר עכשיו יש לה נתונים לדוגמנות, אבל לא ארשה לה לעסוק בזה עד גיל 18. מנסיוני אני יודעת שחשוב שתהיה לה קודם ילדות ונעורים, ולאחר מכן ההחלטה תהיה בידי אילונה בעצמה.

חני רוצה שלושה ילדים – על שניים יש כבר הסכמה מידית הדדית. ■

בתיה אבישי

את מי הכנסת הביתה?
לתיקונים ביתיים קראי רק לאנשים שאפשר לסמוך עליהם
* אינסטלציה - פיצוצי צנרת, וילות, סתימות
* פוליש * נגרות וזגגות * צביעה ושיפוצים * חשמל
תל־אביב וגוש דן – טל. 289827, 201039, 284739 • ירושלים טל. 527740־1 •
חיפה והקריות טל. 337951־2 • באר־שבע 32030, 33229
מחלקה מיוחדת לטיפול במשרדים ועסקים.
מקצועיות, מהירות, אמינות
ידי זהב

ס מוך לסוף הערב, בשעה 1.00 בבוקר חולקה למאות משתתפי חגיגת יום־ההולדת, המהדורה המיוחדת בת 1000 עותקים שהדפיס „מעריב" לכבודו של פשנל (אברהם דשא) בן ה־60. ילדי דשא וילדי הגשש עברו משולחן לשולחן וחילקו את העתון, שכל הדף הראשון שלו כלל ידיעות אינפורמטיביות סטייל הגשש החיוור.

הכותרת הראשית זעקה: א.ד. פשנל: לא גנבתי את ההצגה מהאמנים אותם ייצגתי! ★ נסך־הכל רציתי להגיע לבנק נשלום ★ גורמים בכירים בברנז'ה עדיין טוענים כי גנב ★ הגששים: אין תגובה!

ידיעה אחרת מוסרת: נגנב מנוע חללאו!

אמש בחצות נפרצו מחסני התעשייה־האווירית הסמוכים לבית־החייל ומתוכם נגנב מנוע חללאי תנסיוני.

כחשודים במעשה נעצרו שלושת גששים אשר מכחישים כל שייכות למעשה. „היה מנועז!" שאל בתמימות אחד החשודים „בודאי שהיה, מה זאת אומרתז!" השיב מנכ"ל משרד הבטחון. לעת עתה מתבססת החקירה על כיוון אשדוד של ... אולי זה הצד של ה„אין מנועז"

„מעריב" של פשנל מביא גם את היחיים של הגשש החיוור: צריך פשנל בחיים. ניסינו את כל האמרגנים בעיר עברנו במיטותיהם של כל הבמאים, קרענו את עצמנו בדרכים, לא ראינו גרוש, היינו מיואשים והתנהגנו כמו טיפשים.

־רק אחרי שטעמנו את פשנל הבנו מהו טעם החיים.

פאשנל רך יותר, טעים יותר, חלק יותר ומשאיר טעם טוב בסוף החודש...

לבריאותו!

רק פשנל אינו מפאשלו!

טעם פשנל ותדע מהו סוד האגדה.

בעל השמחה הגיב בהרגשות רבה על כל ההפתעות שהוגשו לו באותו ערב, מחה דמעותיו כאשר ידידו חיים טופול קרא מקאמה שנכתבה על שתי האמהות שלהם, אשר לפני הרבה הרבה שנים שטפו כלים, זו לצד זו, במסעדה תל־אביבית.

אחת המודעות במעריב של פשנל מוסרת על הופעת ספר שמעולם לא הופיע:

הופיע הספר שכולם חיכו לו! „לחיות עם הגשש", מאת: א.ד. פשנל. הסיפורים האמיתיים מאחורי הקלעים וידויים חושפניים. פרשיות עלומות, להשיג בחנויות המובחרות ובמשרדי הכרטיסים. בהוצאת ספרית „מעריב".

מתנה נוספת לפשנל ולאורחיו היתה אלבום כפול בשם „אגדת דשא" שהפיקה "הד ארצי" ובו הלהיטים, פזמונים ומערכונים, של כל האמנים הטוענים שפשנל הוא האבא שלהם. „עם כל־כך הרבה טוענים, כנראה שהיו לו חיי מין פעילים מאד", אמר איצ'ה ממבוש. ■

תלמה הדר

חתן המסיבה האמרגן פשנל עם רעייתו ניצה ושלושת ילדיהם: „לא גנבתי את הצגה מהאמנים שלי" צילום: עדי אבישי

נ שמע בחתונה של אייבי נתן וקלריטה סרדני: „כזאת מתוקה... שרק לא יתרום אותה... האיש הזה הרי תורם כל מה שיש לו. בתצלום: הזוג המאושר עם אחד מ־700 האורחים שהגיעו ל„הילטון" – שר העבודה, משה קצב. ■

תלמה הדר.
צילום: ראובן קסטרו

קח/י לך "חופשת זהב" או "סיפור אהבה"
במלון נהר הירדן
המבצע מתקיים בימים (א׳־ד׳) (ב׳־ה׳) (מוצ"ש - ג׳, לשתארחים ממוצ"ש ארוחת ערב על חשבון המלון)
133
ש"ח ב־4 תשלומים
"חופשת זהב"
"חופשת זהב"
* תכשיט זהב 14K במתנה.
* תקליט סי.בי.אס במתנה.
* לזוג, שייט בכנרת - חינם.
* כניסה למועדון הלילה המפואר ביותר בארץ - חינם.
* שייט לעין גב וחזרה - חינם!
* רכיבה על סוסים - חינם!
או בילוי באתר חמת גדר - חינם!
* מסג׳ פינוק לשנים - חינם!
* כניסה למועדון הלילה המפואר ביותר בארץ - 50% הנחה.
* ובלילה שמפניה קרה לחדר - חינם!
* החיוב בכרטיסי אשראי צמודי דולר ללא ריבית
* הזמנות לא כולל חגים, יתכנו שינויים בתוכנית (במחירים.
* לשתארחים כרטיסי הנחה מיוחדים לאתרים סביב הכנרת!
* מחיר לאדם בחדר זוגי, לא כולל מע"מ.

צוציק מרקט
המרכז הראשי לכל מוצרי התינוקות
הנחות גדולות לרגל הפתיחה
רמת־גן, רח׳ ז׳בוטינסקי 93, טל׳ 7518132

אופנה

יהודית תנוך

הג'ינס עדיין הולך

כולם קוראים לו ג'ינס וחושבים שנולד באמריקה. אבל השם האמיתי של האריג הוא דָנִים, קיצור של „דה־נים", כי המציאו אותו בעיר נים בצרפת, שם יוצר לפני כמאה וחמישים שנים כאריג למפרשים של אניות. הצרפתים יצאו אותו לאמריקה ושם גילו שני רוכלים יהודים בשם לוי ושטראוס, שזה בדיוק מה שצריכים כורי־הזהב, שנהרו מערבה, כשנתגלו שם מכרות זהב ושחפשו בגד שלא ייקרע גם כששמים בכיסיו מטילי זהב כבדים. לוי ושטראוס עשו זהב מהדנים שהפך לג'ינס והשם „לוויס", שהוצמד למכנסיים אלה כשם מסחרי, הפך לתוית הזיהוי של המכנסיים הכחולים־אפורים הצמודים.

בשנים האחרונות, כבר הספידו אותם הרבה פעמים. אמרו שכבר נמאסו, ושמה כבר אפשר לשנות בהם. אבל הג'ינס, כמו עוף־החול, התנערו וכמו נולדו מחדש.

בינתיים, קרו להם הרבה דברים טובים ונכון לעכשיו, הם מככבים, בעשרות ווריאציות על נושאי הג'ינס ובין בגדי־החורף החדשים. עדיין זה הבגד הנוח והלביש ביותר.

מי שהציל את בגדי־הדנים, לא היו האנשים שמייצרים אותם אלא שני מעצבים צרפתיים, שיושבים הרחק מההמון הסואן בין משי וקטיפה וצמר משובח. קארל לגרפלד הצעיד אותם, על מסלול התצוגות של בית שאנל, ואזזדין עלייא, שנבחר למעצב המצטיין של 1986, שצבע אותם בשחור. אחרי ששני אלה הריצו את הג'ינס על מסלולי־התצוגות בפאריס עם תווית מחיר של „אוריגינל" באלפי דולארים, זה פעל כמו זריקת־עידוד מלאה ב„סנוב־אפיל". פתאום גילו האנשים שעושים ג'ינס, שיש עוד מאה דברים שלא עשו בו – והג'ינס מככב שנית.

[illegible]

- ג'ינס שחור ואפור בסגנון אזזדין עלייא, מקושט בתפרים לבנים צבעוניים או זהובים וכסופים ועם רוכסני־מתכת מבריקים.
- ג'ינס מחומצן, בדיוק כמו שעושים פסים בשיער, מבהירים גם את הג'ינס. התוצאה היא ציור של כתמים בהירים וכהים, משהו כמו באטיק בג'ינס.
- ג'ינס ממוסמר במסמרי ניקל וזהב, בקישוט על דשי צווארון, כיסים ובכל מקום אפשרי.
- ג'ינס סרוג, בסריגי כותנה וצמר בגווני כחול־אפור, שמשתלב עם אריג ג'ינס. מקשטים בו בגדים וגם מצרפים כאפודה למערכת.
- שילובים: קורדרוי, קטיפה מקומטת וסאטן בגווני ג'ינס הולכים עם בגדי דנים, עבה ודק.

ג'ינס קרוע מצטרף לג'ינס מכובס ומשופשף באבני־נחל. בפאריס מוכרים אותו עם קרעים מכוונים. אצלנו רק מקשטים ברצועות של ג'ינס פרום.

בארצות־הברית התלבשו על הג'ינס מעצבים ידועים בקלוין קליין וראלף לורן והדביקו את תוויות היוקרה שלהם לג'ינס, שנמכרים במחירים כפולים מזוג „לוויס" קלאסיים. אצלנו הם עסוקים בלמכור משי וסאטן עם גלישה צדדית לבגדי־ים, שנתגלו כמכרה זהב. הג'ינס נשאר מחוץ לתחום בשביל מעצבי הצמרת ואינו נושא אפילו שם יוקרתי אחד. אבל אין כמעט יצרן שלא עשה בחורף זה ג'ינס כזה או אחר. מה שדי קשה למצוא זה ג'ינס קלאסיים, סטייל „Lee's" או „Levi's", מאז נפסק ייצורם בארץ. אגב, בארצות־הברית, דווקא הקלאסיים האלה הם הכי „IN" עכשיו.

[illegible] צילום: מנחם עוז

מערכת דנים עם קישוטי מסמרי מתכת וכיסים מטולאים („פיצי"). צילום: מנחם עוז

היכן כדאי לקנות

הזולים ביותר מחכים על הדוכנים ובחנויות של שוק בצלאל ושוק הכרמל. 30–15 ש"ח למכנסיים או למקטורן. לא כולם חידושי־אופנה, אבל אפשר למצוא עודפי־ייצוא וייצור באיכות טובה. הג'ינס הכי יקרים הם ג'ינס עם סיפור שנמכרים בבוטיק־מדינה. אצל חות לוי: ג'ינס [illegible]ים שלכל אחד מהם ציור שונה. כתמי גוונים שונים, בהירים וכהים עושה „אנדריאה" שברחוב ירמיהו. בקשת המחירים הבינונית – „קררה" מוכרת ג'ינס בסגנון קלאסי ועשרות יצרנים עושים אותם בכל הוואריאציות הנ"ל. במחיר 80–40 ש"ח למכנסיים או חצאית ו־160–80 ש"ח למקטורן אפשר למצוא אותם אצל „גלי" („דיינג'ד"), „סאבי", („בוש"), „פיצי", „קסטרו מודל", „ראש אינדיאני" „גיליון" „סווינגר", „טופר", צאפס", „אולה לה ששון", „דונלד ששון" ואחרים. לכל הנ"ל יש חנויות־מפעל שבהן ניתן לקנות בהנחה של 20–10 אחוז.

מי שאוהב ג'ינס מכף־רגל ועד ראש, יוכל להתאים להן נעליים ומגפיים ב־30־75 ש"ח.

ג'ינס זה בגד של צעירים שגם מבוגרים נראים בו טוב – והוא שייך לבגדים שאפשר להושיט אליהם יד בבוקר, בעיניים חצי־עצומות, וללבוש בלי לחשוב פעמיים – וזה אולי סוד הקסם הנצחי שלהם. ■

סרבל בגווני אפור עם פסים מחומצנים („צ'אפס"). צילום: מנחם עוז

הצלחה

ענף יחיד בתנועה הקיבוצית: גידול סוסים ערבים טהורי גזע. בשער הגולן השקיעו בענין מיליון וחצי דולר. עתה, עם הייצוא בענף, מחכים לרווח. יוחנן מרחב הוא ה„משוגע לענין".

יהודה גורן

סוס על רמה

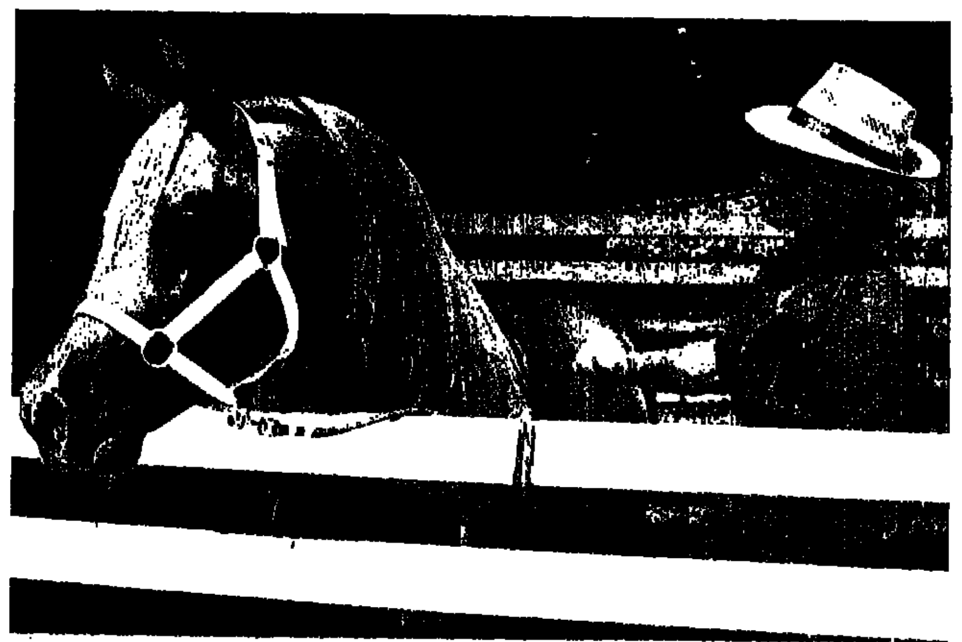

יוחנן מרחב. הקשר הראשון נוצר בפולין. צילום: ליאון מינסטר

בקיבוץ שער הגולן שבעמק הירדן ישנו ענף היחיד בתנועה הקיבוצית ובארץ כולה: גידול סוסים ערביים טהורי גזע. ישנן בארץ חוות פרטיות דומות, אך כאן מדובר במפעל מאושר בתמיכת משרד החקלאות החל מחודש מארס 1982.

כשמדברים על ענף הסוסים הערביים טהורי הגזע בשער הגולן מדברים על יוחנן מרחב, בן 38, שקשר את חייו עם הסוסים הללו. יוחנן אוכל סוסים, נושם סוסים וחי סוסים 24 שעות ביממה. ב־4 השנים האחרונות הושקעו בענף הסוסים בשער הגולן לא פחות ממיליון וחצי דולרים, כשבשנת הכספים האחרונה כבר הושג איזון בין ההכנסות וההוצאות ועתה מצפים לרווחים: ייצוא הסוסים טהורי הגזע לחו"ל.

יוחנן מרחב עלה ארצה מפולין בשנת 1957, בהיותו בן 9. „הקשר הראשון שלי עם סוסים נוצר בפולין", הוא אומר, „כשאבי היה קצין בכיר בצבא הפולני וכסר פי שבוע היינו מבקרים בחוות חקלאיות. לראשונה הרכיבו אותי על סוס כשהייתי בן שנתיים. בארץ חיפשתי את הקשר לבעלי החיים תוך נטייה ברורה לסוסים. גרנו בתל־אביב וכשכולם רצו לים אני חיפשתי חוות בעלי חיים וכל מי שהיה לו סוס וניתן היה לרכב עליו היה בשבילי אוצר".

בשנת 1962 הגיע יוחנן לקיבוץ שער הגולן, לעבודה של שבוע ברפת, ראה את הסוסים שעל יד הרפת ו...נשאר בקיבוץ. בשנת 1969 הגיעה למשק קבוצת הסוסים הערביים הראשונה כתרומה מאנגליה. משנת 1975 ועד 1981 היו בשער הגולן 22 ולדות מתשע נקבות ושני זכרים – אחוזי התעברות שלא היה להם אח ורע בארץ. לפני ארבע שנים שב יוחנן מרחב מארה"ב והביא עימו שש נקבות ושלושה זכרים.

גאוות החווה בשער הגולן על הסוס הערבי הטהור אל־נהר מונטיגו. שוויו כיום 250 אלף דולר. זהו סוס ערבי משובח מהקו המצרי. אביו של אל־נהר מונטיגו הינו הסוס הראשון בארה"ב שיש עליו חברת מניות וסינדיקט שעמד על 5 מיליון דולר. באותו משלוח הגיעה גם הסוסה פארזרול שהיתה השנה אלופת ישראל לסוסות.

לפני שנה ייצא המשק לארה"ב סייחות וסוסה ב־200 אלף דולר. עד לפני חודשים אחדים לא היה למשק תו תקן אמריקני לייצוא, אך עתה, משנתקבל האישור, צופים במשק לשיפור עצום בייצוא ובהתקשרויות עם משקיעים מחו"ל. ששה איש מועסקים דרך קבע בענף הסוסים בקיבוץ. 3 חברים ו־3 זמניים הגרים במשק. בשבתות ובחגים ישנה עליה לרגל לחווה. „הפכנו לגן חיות", אומר מרחב.

„זהו עדיין ענף עם המון נבואה ואני חייב הרבה תודות לחברי המשק על סבלנותם הרבה כלפי. הטיפול בבעלי החיים היקרים הללו אינו קל. זה לא איזה מפעל בקיבוץ שפותחים אותו בבוקר וסוגרים אותו לפנות ערב והולכים הביתה", אומר מרחב, „כאן מדובר ב־24 שעות ביממה, חורף וקיץ. ישנה עונת ההמלטות שיוש־כים בלילות וממתינים להמלטה וישנה עונת ההרבעות, ואנו חיים בעמק הירדן עם החום הכבד והנורא המאלץ אותנו להפעיל את ההרבעות בלילות הקרירים יותר, כיוון שחשיפת הזרע לחום גבוה מקלקלת אותו. ישנן מחלות סוסים וקורה שצריך להזעיק את הווטרינר ד"ר אלי לוטן מהמושבה כנרת בלילות, ויש ויש".

חיים ברילב, „משוגע לסוסים" בזכות עצמו, יזם מיפגש בין חוות שער הגולן לבין אישיות מצרית הק־שורה לגידול סוסים. השגרירות שמעה כי מדובר בש־ער הגולן ואסרה את הביקור כיוון שסברה שמדובר בישוב בגולן. לפני כשבע שנים הגיע יוני, בנו של שמעון פרס, ליוחנן מרחב, ידידו הטוב, ונטל עימו מכתבים למגדלי סוסים במצריים. מאחר שהתגובות היו חיוביות נסע יוחנן למצרים וניפגש עם סעיד מרעי, בעל חוות סוסים באל־ביירה, שהיה שר החקלאות בממשלת סאדאת. „אני מקווה מאד שתחול התפתחות חיובית בנושא הסוסים הערביים טהורי־הגזע בינינו לבין המצרים, המתמחים בנושא זה. בהחלט יש מה לעשות בשטח זה ואסור לשכוח, כי מדובר בענף ייצוא ממדרגה ראשונה, העשוי להכניס למדינה מטבע זר רב", מסכם יוחנן מרחב. ■

ביל בלאס מגיע לישראל
Bill Blass

מוגש ע"י קידום פירסומאים

„נבל דוד" – מסעדה עם אוירה ואיכות

מסעדת „נבל דוד" שבהר ציון, מקום נעים – וגם טעים – עם יתרונות ברורים. קרבה לכותל המערבי, נוף, אוירה, וכל מה שתרצו. מקום מתאים ל„בר מצוה" אירועים לקבוצות, ארוחות עסקיות וגם לסתם „עמך" המחפשים משהו שונה, משהו עם אוירה ואיכות ירושלמיות. שווה לבקר!

לא בכל יום אנו מזדמנים להר ציון, ההר שבו נמצא קברו של דוד המלך ואשר היווה עד מלחמת ששת הימים את העמדה הקיצונית של צה"ל מול הירדנים. לאחרונה נפתחה שם מסעדת „נבל דוד", מסעדה חלבית בסגנון צרפתי וזו בהחלט סיבה טובה נוספת לבקר שם.

המסעדה נמצאת, כאמור, בלב אזור התיירות, מהלך דקות מהרובע היהודי, שער ציון, העיר העתיקה, קבר דוד ושאר האתרים הידועים באזור והיא מהווה מוקד מתאים מאין כמוהו ליציאה וסיום של טיולים באזור. יש גם מגרשי חניה ליד המסעדה, מה שמאפשר גישה נוחה לכל סוגי הרכב (מכיוון גשר בריכת הסולטן), הליכה קצרה ובטוחה.

המסעדה עצמה שוכנת בבניין ירושלמי קלאסי בעל חצר פנימית טיפוסית, אולם קשתות בעל תקרה מעוטרת, גרם מעלות לגג ומשם חנוף המיוחד של הר הצופים ומדבר יהודה ובכלל – מקום עם אוירה ואיכות שאינן אופייניות למסעדות של היום.

המקום מרווח, כ־100 מקומות ישיבה בחצר ועוד כ־50 באולם וכן בר משקאות חדיש ומורגשת יד מטפלת וטעם טוב.

מטבח חלבי צרפתי – ערובה לאיכות

מסעדת „נבל דוד" מתמחה במאכלי חלב ודגים (המסעדה כשרה, כמובן) ובאמת אוהבי המטבח הזה ימצאו ב„נבל דוד" מגוון של מאכלים באיכות ובטעם הידועים זה מכבר בקרב אוהביה הרבים.

כדוגמא נזכיר כאן את מיני ה„קיש" הידועים – קיש פטריות על בסיס פטריות טריות בטעם עדין, קיש ברוקולי וכן קיש תרד וגבינה. כולם מוכנים במידה הנכונה ומוגשים בצורה נאה. אומלטים של ירקות שונים ואומלט ספגטי למי שאוהב סוג בישול זה וכן דגים מסוגים שונים בטעמים שונים וברטבים שונים, כל כך הרבה עד שכדאי לרשום: פורל ברוטב קרם עדין, פורל מנייר, גריל דגים, פילה בסגנונות בישול שונים וכמוהו גם אחיו – דג הסול המפורסם בטיבו.

גם העוגות כאן הן בסגנון צרפתי – על טהרת השמנת והחמאה, חלקן תוצרת בית והן ראויות למחמאה של ממש.

ב„נבל דוד" הסגנון הוא לפי בחירתך – שרות עצמי, ארוחות לפי תפריט, ארוחות באירועים מוזמנים מראש ומזנון (BUFFET) חפשי עשיר, גם הוא לפי הזמנה מראש.

מגוון פעילויות

בעלי „נבל דוד" – מנחם קובי, מי שניהל בשעתו את מסעדת ה„סינמטק" ומבעליה בעבר וז'אן קלוד אביב אומרים, ובצדק, כי עקב מיקומו ואופיו המיוחד מתאים המקום לאירועים שונים וביניהם יש לציין במיוחד חגיגות בר מצוה (קרבה לכותל), אירועים קבוצתיים, ערבי גריל ויין, גבינות ויין, חתונות וכדומה.

עוד מתקיימים במקום מדי יום חמישי ערבי שירי עמים בסגנונות שונות (בלוז, קאונטרי, אירי וכו') ומדי שבת ערבי שירי ארץ ישראל עם אמנים אורחים ובאוירה ירושלמית. בכלל, ניתן להזמין כאן אירועים מראש וב„נבל דוד" יכינו לכם אירוע מושלם לפי בחירתכם.

מסעדת „נבל דוד" נמצאת בהר ציון (ירושלים, אלא איפתו) והכניסה ברכב חינה ליד גשר ברכת הסולטן עד לשילוט החכוונה. הזמנות בטלפון: 02-716597 ותיענו באדיבות וברצון. גם המחירים הינם בהחלט סבירים.

אין ספק, מסעדת „נבל דוד" הפכה לאחרונה למקום אופנתי ועתידה עוד לפנית.

רהיט לוהט – שם חדש ואמין בענף הרהיטים

רהיט לוהט – חברה חדשה שקמה לאחרונה מאיחודן של שתי נגריות ותיקות ומוכרות – זינוק למעלה בתחום האיכות והתיקף, מייצרים את כל סוגי הריהוט שאת/ה זקוק/ה לו.

טעם אישי, קו מודרני, איכות מעולה ומחיר הוגן. מעניין!

כשפתח מפעל „רהיט לוהט" את שעריו מול המועד סוכות הגיעו לחנוכת המפעל מעלה מ־500 אורחים, מרביתם לקוחותיו הקבועים של המפעל בגלגולו הקודם – נגריית האחים ברודי שהתמחתה בריהוט למלונות ומוסדות (על הקיר מכתבי תודה ממלון אביה, סונסטה, סונסטה ירושלים, טלמור ועוד...) ונגרית „אלי את אלי" אשר עסקה בעיקר בייצור לפי הזמנת הלקוחות ובמכירה לחנויות־הריהוט המפורסמות.

היום רכשו שטח של 1200 מ"ר בבנין חדש באזור התעשיה בחולון והקימו מפעל לתפארת, אולם־תצוגה של כ־200 מ"ר והשאר מפ־

על מרווח ובו מכונות משוכללות ביותר, אולם־צביעה עם ציוד מיוחד, חדרי־עבודה וכו'.

כל שתבקשו – יש

באולם־התצוגה המפואר שבקומה ב', תמ־צאו דוגמאות, בעצם, חנות־מפעל לכל דבר, תמצאו דוגמאות לאיכות, להידור ולטיב הביצוע של „רהיט לוהט". כאן תראו קו־ריהוט לא סטנדרטי, תוצאה של דמיון, בתוספת המיכון המשוכלל שבמפעל.

יש כאן מטבחים מהודרים בדגמים וצבעים שונים וביניהם דגם בלעדי ומעניין במיוחד בו נשלפות כל המגירות והמדפים – מה שמקל מאוד על העבודה במטבח (כולל סולם נשלף שיקל עליך להגיע למגירות העליונות) פינות אוכל בעיצוב חלק ונאה, מזנונים בגדלים ודגמים שונים, חלקם מעץ בלבד וחלקם עם דלתות־זכוכית, ארונות־אמבטיה מעולים וכן כיור מיוחד המתאים לארונות בעלי קווים עדינים, פינות סלוניות – שולחנות, ספות וכורסאות בכל הדגמים שתרצו. כמו כן מייצרים ברהיט לוהט גם חדרי־שינה לפי הזמנת הלקוח.

במיוחד מצאה חן בעיני התקרה הדקורטיבית המוצגת במקום ובאמת ברהיט לוהט מייצרים גם תקרות, קירות ומחיצות דקורטיביות וכן ציפוי עמודים, הכנה לצמחית וכל סוגי עבודות העץ.

בעלי המקום מציינים את הדגש שהם שמים על הגימור ובאמת, צריך לראות איך מתבצעת הצביעה – שיוף מדוקדק, שפכטל, פיברגלס, שיוף נוסף.

התזת הצבע נעשית במדוייק ובכמות הנכונה והייבוש מתבצע בחדר נקי ואטום. גם הפרזול (ידיות, צירים) כולו תוצרת חוץ והמסילות הן תוצרת החברות GRASS ו־HAICO, שהן המפורסמות בעולם.

העיקר – לעמוד בלוח־הזמנים

ברהיט לוהט יודעים שהשם הטוב תלוי (פרט לאיכות המוצרים) גם ביחס אישי והוגן, מחירים סבירים ותנאי־תשלום נוחים (הם מקבלים גם ישראכרט וויזה), אחריות לטיב הביצוע ומעל לכל – עמידה בלוח זמנים. בכל התחומים האלה אתם יכולים לבטוח בחברת „רהיט לוהט" – אתם בידיים טובות!

אם אתם זקוקים לשיפוצים בדירה בנוסף לנגרות – רהיט לוהט נמצאת בקשר עם קבלן־משנה של שיפוצים, כלים סניטריים, שיש, וכל מה שאתם צריכים – הכל בפיקוח מקצועי וצמוד.

אולם־התצוגה החדש של „רהיט לוהט" נמצא באזור התעשיה של חולון, רח' האריגים 5 קומה ב' (יש שלט ענק) מול תחנת „פז" טלי 5564960, 03-5564955. כדאי לכם לבוא ולראות לפני שאתם מחליטים. יש מעלית לנוחות המבקרים וחניה בשפע!

עיסוק

שושנה פלג

דברו אליה בפרחים

אני מאמינה שכאשר ילד מחייך ופרח פו־רח – החיים יפים", אומרת שרה נרד, חברת מושב אורות בדרום, מי שהייתה שנים רבות אחות בתחנה לטיפול באם ובילד וכיום שוזרת פרחים ומעצבת תערוכות, המחלקת זמנה בין ביתה במושב, לבין החנות שפי־תחה בתל־אביב, ולבין אירועי שוני במלון „דן", שהוא בשבילה ביתה השני.

שרה (49) – נשואה ליורם בן כפר־יחזקאל, אמא של אוריס (28) ניצן (26) ונטע (16) וסבתא טליה מאוד לטל. נולדה בתל אביב, למדה בבית"ס לאחיות בעפו־לה, שם התיידדה ראשונה עם הנגב. „הוא היה מספק לי פרחים ואני הייתי מסדרת אותם בקלחת – פרט לחר־ליט".

לאחר נישואיה ליורם עברה שרה למושב אורות, שם גם נולדו שלושת ילדיהם. שרה עבדה כאחות במרפאה של מושב ערוגות. [illegible]

בא בעלי בהצעה מפתה של עבודה בחוץ־לארץ. ארזנו חבילות וילדים ויצאנו".

המשפחה נסעה לתאילנד ואחר־כך לפיליפינים. בני המקומות ניהל יורם פרוייקט של „רגם מושב". בבנקוק היתה חגיגה כל יום", מספרת שרה. „האווירה הצבעונית, נוחות אישית וזמן פנוי בשפע הובילו אותי כמובן לנושא אהבתי הפרחים. היו שם סחלבים בשפע בצבעים מקסימים, ואני מצאתי זמן ללימודי שזירת פר־חים. ארבע פעמים בשבוע הייתי מגיעה לקורס השזירה, ביתה של המורה, בן התקיים החוג. האווירה מקסימה וההתייחסות אל השזירה זה משהו שלא מוכר כאן אצלנו. כל אחד מאיתנו ישב על־יד שולחן שעליו מונח מגבת־לחה והכין, בדייקנות – יש חיות המכוונות בשקט. אני נגשתי לכל דבר כאל קודש ממש".

לאחר שנתיים בתאילנד עברה המשפחה לפיליפינים. [illegible]

זים נערים וראיתי אלפי זרי־פרחים, שהושקעה בהם עבודה של שעות, מונחים למרגלותיהם. למחרת, היא בא איש ומנקה – ותוך מספר שעות היו שוב אלפי זרים מסביב וחוזר חלילה. את המחזה הזה לא אשכח לעולם.

בתום ארבע שנים בחו"ל חזרה המשפחה ארצה.

שרה חזרה למירפאה. יורם למשק. הוא היה הראשון ב„אורות" שהקים את דונאם של חממות פרחים. הוא הצליח להחזיק מעמד בהרבה שנים של „בצורת" שירדו על הענף. כיום במשק „ורד" ארבעה דונאם ורדים. פרחי־יצוא מקבלים מזני הסוויט־הארט, וביניהם: המ־רצים שצבעו כתום, היגואר־אדום והפלואורופ־הורוד. „חזרתי למירפאה", אומרת שרה, „אבל בתקופות התגים הייתי נוסעת לתל־אביב ועובדת בחנות פרחים בהתנד־בות, כדי לא להתנתק וגם כדי להכיר קצת את הצד המסחרי".

פרחים לסאדאת

„לפני 12 שנים, שנה לאחר ששבנו ארצה, קראתי בעיתון מודעה, כי דרושה שוזרת פרחים לבית־מלון בתל אביב. פניתי. הוזמנתי למלון 'דן' וקבלתי את העבודה והייתי למעשה השוזרת הראשונה במשרה כזו בבית מלון. עזבתי את המירפאה. חשבתי, אשחק קצת בפרחים ואחזור אחרי חצי שנה לתינוקות שלי. אך העניין תפס אותי כל כך ששישה החודשים הפכו ל 12 שנים". שרה אומרת, כי כדי להיות שוזרת במלון אפ־שר גם להכנס לחדר, לסדר כמה פרחים, וללכת הבי־תה, אבל היא עשתה אחרת: „הרגשתי כחלק אינטגרלי מהמלון, ונכנסתי לעניין עם כל הנשמה, כלומר: הכנת פרחים לאורחים חשובים; למסעדות המלון; לכניסות; לאולמים ולמפגשים".

הסביבה המקצועית, הקיצונית משהו, השפיעה על שרה. „אחרי שהייתי כל כך הרבה עם חולים והזדהיתי עם מכאוביהם, הרי שכאן, במלון, התחלתי לראות את הצד היפה של החיים. נפגשתי עם עולם אחר לגמרי. עולם שבו אני פוגשת באנשים בחלק השמח שלהם. הסביבה היפה, הרהיטים, האסתטיקה – הדברים האלה השפיעו על המשך הדרך".

אפשר לומר שכל פרח ברשת מלונות „דן" עובר את ידיה של שרה: „למרות שכיום יש בכל אחד מהמ־לונות שוזר משלו, אני עדיין נקראת לארועים. העבודה היא בהיקף פעולה מלא וכוללת את בחירת הפרחים, המשחקים, כליהם וכמובן השזירה.

„לפני חמש שנים החלטתי לנסוע לתערוכות בחוץ לארץ. מר פדרמן שלח אותי להולנד, שהיא לדעתי, ארץ הפרחים בהא הידיעה. בתערוכה התאהבתי בשזי־רה של אחד הזוכנים וכשחזרתי ארצה שלחתי מכתב והבעתי את התפעלותי. מכתב ותשובה שקבלתי היה מוים האולר, שמאוחר יותר נבחר כאלוף אירופה בשזי־רת הכרות. עם וים האולר הציבה בפני אתגר קשה: הצלחתי להגיע לכך ששזירה שלי תוצג בחלון הראווה של החנות".

שנה אחר שנה נסעה שרה להולנד ובכל פעם עבדה שבועיים בחנותו של וים. רק בשנה השלישית הוצג סידור שלה בחלון הראווה: „שזרתי מענף פרח הלילך סבך לבנדר עם גרברות ורודות".

תוך כדי העבודה במלון עשתה שרה שזירה בארועים רבים אחרים: כמה בר־מצווה במשפחת רוטשילד, ארוע של קרן היסוד בקיסריה, חתונת הבן של אורה והנשיא חיים הרצוג וגם עבודה אצל אופירה נבון. „שזרתי גם למוות של ג'ימי קארטר וגולת הכותרת של ההתרג־שות היה ביקורו של הנשיא אנואר סאדאת", היא אומ־רת. „יום אחד קבלתי הוראה. קחי מונית וסעי למלון „דוד המלך" בירושלים לסדר פרחים לקראת בואו של סאדאת. זה היה ביום שישי אחר הצהריים. הייתי במכבר. צלצלתי למשפחה והם ענו לי: סעי, אנחנו נסתדר. מילאתי את האוטו בפרחים ונסעתי.

„העבודה היתה בטראנס נורא. כשהגיע סאדאת נ־ראה לי שמתה בית־המלון והייתי ממש באופוריה. באותו זמן עמד בני להתגייס לצבא וכשראיתי את סאדאת, חשבתי כמו רבים אחרים, גמרנו עם המלחמות. הבן שלי הולך לצבא הוא יהיה חייל של שלום. מהר מאוד התבדה שזה, ניתן התגייס, נפצע בלבנון, והשלום המי־וחל של לא הגיע".

החלומה הגדולה של שרה היא לשזור בבתים פרטיים:

„אני אוהבת לשלב את הידע שלי עם האופי השונה של כל בית ובעליו. פרחים בשבילי זה יותר מ'סידור'. עם פרחים ניתן להגיע לדרגת אמנות של לא פחות מציור ופיסול. פרח זה צבע; אסתטיקה; איכות סביבה; יופי; שקט. בחיים כאן בארץ ההדגשים הם על דברים אח־רים, אבל לדעתי יש בהחלט מקום לחינוך לפרח".

הרבה קיטש

שרה חברה באגודה לאומנות השזירה בישראל. היא מספרת כי קיים גם בי"ס לשזירה של יוסי גיל, המוציא דור חדש של שוזרים. „יש מעט מאוד גברים בענף למרות שטובי השוזרים בעולם הם גברים, כי זו עבודה פיזית מאוד קשה. פעם קנו חמישה סייפנים ותקעו אותם באגרטל... היום המגוון רחב יותר. אנשים מחפ־שים יותר שילוב צבעים וגם חנויות הפרחים מקפידות יותר, אבל הקיטש עדיין רב מאוד. לדעתי, חייבים לתת רשיונות לפתיחת חנויות פרחים, כי אנשים משל־מים הון תועפות בשביל הרבה מאוד זבל. קונים פרח שמת למחרת. גם אספקת הפרחים הוא נושא פרוץ, לא מאורגן. בארץ חמה כמו שלנו האספקה חייבת להיות בקרור ובמיזוג. כמה יש כאלה?"

לחובבי הפרח שרה מציעה לא להוציא יותר מדי כסף: „מספיק אם יש ורד אחד באגרטל. אנחנו לא כל כך עשירים. אפשר ללכת על קטן, על איכותי ועל אסתטיקה". גם לשוזרות המתחילות יש לשרה מה להג־יד: „קודם כל צריך נתון טבעי של עין. צריך לדעת שזו עבודה פיזית קשה, גורמת לכאבי גב ורגליים, ויתור על צפרניים מטופחות, עבודה בשעות לא רגי־לות הרבה נסיעות והרבה עקשנות". שרה אומרת כי צריך להתאים פרח אפילו לעונות השנה, כמו למשל: האביב: צפורן ורודה, או אכילאה ורודה בשילוב שושן צחור, או פרח נדוש עם גידולים חדשים. בסתיו: גווני תרציות ברבש וצהוב עם ענפים חומים. בקיץ: צבעים כמו כתום לוהט. בחורף: הרבה ירוק עם גזעים יבשים.

„בעצם אין סודות מקצועיים, אלא רק פטנטים של חיתוך נכון, החלפת מים לעתים קרובות, הקפדה על קטיף בבוקר או בערב, אור נכון ויחס רציני אל הפרח. בעידן זה, כשמדברים על מלחמות, נשק גרעיני וכימי – כל זמן שהפרח פורח החיים יפים".

החלום שלה הוא לנסוע ליפאן לחודשים ארוכים. לגור בבית יפני, לישון על מחצלות, לאכול אורז ודגים ולעשות פרחים: „איך בעלי אומר, 'אם אתם מכירים את המשוגעת הזאת, היא עוד תעשה את זה'".

ורשות דיבור של משפט וחצי לחצי השני, יורם: „המחמאות על שרה הגיעו כבר מטובי השוזרים בהול־נד, אבל להגיד שאני אוהב את זה, זה יהיה פשוט לא אמת. אלא מה, אם אני רוצה ששרה תהיה עצמאית אז אין לי ברירה".

כשאני שואלת את שרה מה ניתן לקנות לאשה כמוה מתנה, היא משיבה: „ספר מעוטר יפה; ארוחה המוגשת בטעם; מפה מסודרת, נר יפה ו...כן, היא עדיין מסוגלת להתרגש מוורד. כשיוצא ורד ראשון של זן חדש שיורם מגדל וכשהוא מביא לי אותו הביתה – זה עדיין גורם לי התרגשות". ■

המוחזקות בכלוב זהב

שיכבה חברתית חדשה עם הסדר בינו לבינה. לא מַשהו שאמא ואבא היו שמחים לשמוע מפי בתם החיה ברווחה בלתי מוסברת בעיר הגדולה. הגבר שלה מעניק לה דירה, מכונית, ביגוד, נסיעות לחו"ל. היא מְעניקה לו, בסמטה הצדדית של החיים, את עלומיה. המינון: מספר פעמים בשבוע. הוא קשיש ממנה בשלושים שנה. תמיד. ככל שהמצב הכלכלי במשק ישתפר – כן יגדל מספרן של „המוחזקות". אין מה לעשות.

יוכבד בוקסר

קצין פולני ביקר אצל יצאנית ולאחר שזו שירתה איתו ושאלה „וכסף?" השיב לה: „קצין פולני אינו מקבל כסף מאשה". תשובתו של היהודי, לאותה פרוצה: „כסף לא, אבל כוס תה הייתי שותה ברצון". הבדיחה הזו אמנם צימחה זקן במשך השנים, אבל היא צופנת בחובה תמצית של מוח יהודי, שהשכיל במשך דורות לחבר את המועיל עם הנעים, עד לגיבושה וליטושה הסופי של נוסחת הסלא, המאפיינת את „הבראינקי" הישראלי המצוי.

הנושא יכול לשמש תיזה לדוקטורט בסוציולוגיה: כיצד קרה הדבר – בעוד שאצל הגויים, מוסר האשה המוחזקת, או המתוחזקת שיגשג ופרח. והיא, שלא כאשה החוקית, היתה הנאהבת, הנחשקת, המען למתנות יקרות, ביתה מרכבתה ומשרתיה – עליו ועל צווארו, ותפארת סלונה ומבקריו היו מורד ליוקרתו ולהצלחתו, הרי היהודי דאג להשקיע את הונו, אם לא בהכרח את אונו, במסגרת משפחתו החוקית.

אישי, שנולד וחונך בארץ מזרח־אירופאית, והגיע ארצה בעולה חדש, חזר יום אחד המום ממקום עבודתו, כאשר מהנדס צעיר, יליד הארץ, הכריז יום אחד בשמחה, „סוף, סוף התחתנתי. ועכשיו לא אצטרך להוציא כסף על נשים זרות".

לשמחה מה זו עושה? מבט אחד בלוקש המשכורת במגזרים שונים ומבט שני בטבלת מחירי המוצרים והשרותים – יסבירו את המניעים לחרדה של ישראלי נשוי־מצוי, שפרנסתו תלויה בשכר חודש, שמא יגרר לסיטואציה בה יאלץ לשלם עבור קפה ועוגה, או סעודת צהרים לאשה זרה – במקום מתקבל על הדעת. סביר להניח, אם אין לו הכנסות נוספות, עלולה הוצאה זו, החוזרת על עצמה, שאינה כלול במסגרת התקציב של המשפחה, לגרום לו חֶסר רציני. אבל מה יעשה שכירנו הנשוי, כשיצר הרע דוחק „והאשה הזרה" מפתה? יש פתרון ישראלי מקורי. האם מישהו מנה את מספר הנשים הבודדות, רווקות מתבגרות, גרושות עזובות ואלמנות צעירות היושבות בדירתן המסודרת, יום אחרי יום, ומייחלות לגבר שיפקוד אותן? גם כאן, חוק הביקוש וההיצע עושה את שלו.

התיאור הבא עשוי להתאים לחברה הגרושה הרווקה מן הסביבה הקרובה: 2־3 בשבוע בשעות 3.00־...00. בערב מגיע אליה הידיד הנשוי, אוכל ארוחת צהר... סוּבָּה מקלחת לפני ואחר, קפה ועוגה, נשיקת פרי... וכך, שבע, רחוץ ורגוע, הוא חוזר למשפחתו ו... מבלי שהעסק עלה לו פרוטה. כאותו קצין פולני...

להכנת כתבה זו, פניתי למכר נשוי, עורך דין מ... ונאה, שנהג בעבר לסייע כספית לאהובותיו, בש... השיחה „מה המחירים כיום?" הוא השיב לי: שלמ... חד־וחלק. „לשלמה היום הן תומכות בי".

הקופאית הלכה לפאב

אלא שכמו בכל כלל, גם כאן ישנם המיקרים היוצאים מן הכלל:

מידי יום, בשעה תשע בבוקר מתעוררת ז'קלין (שם בדוי כיתר השמות הבאים, את כל הפרטים נכונים וחסויים) בדירתה בת שלושת החדרים בשיכון בבלי. כמספר שיחות טלפון היא קובעת מפגשים עם חברות. רצוי בקפה „אקסודוס" הקרוב לכיכר המרינה. ארוחת הבוקר של ז'אקי (כפי חבריה) מסתכמת בכוס קפה וסיגריה. אסור לה להשמין. גופה היא הנכס החשוב ביותר לקיומה. הפנים, זה מאלוהים, מזכירים את מדונה.

לצבע הבלונד ועיצוב השיער דואגים במספרת הצמרת בכיכר המרינה. זה למעלה מעשר שנים שז'אקי אינה חייבת לעבוד לקיומה. חס וחלילה, היא אינה זונה. ז'אקי שייכת למעמד של נשים צעירות עירוניות ההולך ומתרחב, הצמוד להתרחבות הכלכלית של המשק. זה המעמד של הנשים המוחזקות בכלוב זהב. „אוי" נאנחת המסז'יסטית שלי,

תוך שהיא מעסה את גבי, „אילו רק הייתי מסוגלת, במקום לעמוד כאן שמונה שעות על רגלים, ובמקום להגיע לכאן בשלושה אוטובוסים מהוד השרון, מדירת השיכון שלנו שם אני גרה בחדר עם שתי האחיות שלי,

אוי, אילו רק הייתי מסוגלת לעשות את זה עם איזה תרח זקן" (בעיני בנות עשרים פלוס, כל גבר שגילו שלה על ארבעים וחמש, הוא תרח זקן) – הייתי חיה היום כמו מלכה, דירה, מכוניות, שמלות, נסיעות לחו"ל. ולמסז'סטית שלי בת ה־20 יש מה להציע...

חייה של ז'אקי השתנו מן הקצה אל קצה לפני עשר שנים, עד אז עבדה הנערה בת ה־17 כקופאית בסופרמרקט, חברותיה אמרו לה שכדאי לה ללכת „לעמירם", פאב סמל בני התערוכה שם כל „האקשן". בשולחן מולה ישבה חבורת גברים. האחד מהם הציע לה בירה. נמוך קל כרס, שיער שיבה מרולדל, ניראה בסביבות החמישים. הציג עצמו כאיש עסקים. באותו ערב הלכה עימו לדירת הרווקים שלו והוא לא סיפר לה על מצבו המשפחתי. יצאו כמה פעמים ואז הנערה, למורת־הנסיון למחות ולות שנותיה, „קבעה עימו" בערב שבת. „זה המבחן" היא מסבירה לי. „אם הוא נשוי, הוא לא יופיע". האיש לא הופיע. ביום ראשון, הוא חיכה לה ליד הסופרסקט במכונית ה„ב.מ.ו." שלו. הזמין אותה למסעדה פנית ואז גילה לה שהוא „נשוי טוב", שלושה ילדים, אינו מוכן להתגרש, אך יחד עם זאת אינו מוכן לוותר עליה. הוא ישכור לה דירה בשכון בבלי, יקנה לה מכונית, יממן לה בגדים, ויקח אותה עימו לחו"ל. העיסקה נעשתה במהירות סילונית. למחרת הפסיקה ז'אקי לעבוד.

„היא חיה כמו מלכה", מספרות חברותיה. הסידור נמשך עד היום, כעשר שנים. הביקורים שלו נערכים בין ארבע אחר־הצהרים לעשר בלילה, שלוש פעמים בשבוע. בזמן הנותר היא חופשיה „ולא מקפחת את עצמה", קורצות חברותיה. כל שנה הוא מחליף את „האוטוביאנקי" שלה. לפני שנתיים גילתה אישתו את הסוד. עשתה שערוריה, הלכה לרבנות, וגיבורנו קיבל את הקילב. דרש „שלום בית". הרבנות קיבלה את טענותיו. וההסדר ממשיך על מי־מנוחות. האשה אינה מקבלת גט, והגבר ממשיך לקיים ולבקר את ז'קלין. לאחרונה, מספרות החברות, נוגעת ז'קלין להחלטה כי עליה

להינשא. „אני כבר בת עשרים ושבע", אמרה לגבר שלה והוא הבין אותה. „בסדר, תתחתני, אעזור לך, בתנאי שההסדר בינינו ימשך".

„התרחים הזקנים"

אין זה סוד כי שיכון בבלי ותכנית ל' הם האזורים המועדפים על „המחזיקים" נערה בצד. „המחזיק" הטיפוסי הוא בשנות החמישים המאוחרות. „המוחזקות" – בשנות העשרים.

„לא כולן פרייאריות כמוני", נאנחת שנית המסז'יסטית שלי, „תיראי מה קורה שם בלובי של כמה בתי מלון גדולים ברחוב הירקון, לפנות ערב. תעשו סיבוב בפאבים, ותיראי איך התרחים הזקנים נמרחים על החתיכות הצעירות".

אבל יש כאלה שאינן רצות לפאבים. לרינה „הלך קלף", לדברי חברותיה, מבלי שתטרח. היא בת למשפחה מרובת־ילדים, שהגיעה העירה מעיירת פיתוח כדי לעבוד במשק־בית וטיפול בתינוק. בעל־הבית שלה, בפרבר־רווחה, סוחר בשר ידוע, הזמין חברים למשחק קלפים, והיא הגישה להם קפה. מאוחר יותר, ביקש בעל הבית מאחד הידידים שיסיע אותה במרצדס שלו אל ביתה בתל־אביב. כבר בדרך הציע לה אותו ארם, קבלן־עפר אמיד בשנות החמישים המאוחרות, להיות ידידתו. העניינים התגלגלו במהירות. הוא אמר לה: „ממתר את לא עובדת". העיסקה ביניהם סוכמה באותו לילה. היא הודיעה למחרת לבעלת הבית שהיא עוזבת. ההסדר ידוע: דירה שכורה בשיכון ל', תמיכה במשפחתה, מכונית, בגדים ונסיעות לחו"ל.

פגישה אלימה

דיירי בית מסויים בחולון, הסתגלו כבר לתקרית החוזרת ונישנת כל כמה חורשים. בדירה העליונה גרה

מרגלית. גרושה בת שלושים ושמונה. את הדירה פוקד זה כמה שנים גבר נאה בשנות החמישים המאוחרות שלו. הוא זה שרכש את הדירה ואף רשם אותה על שמה של מרגלית. הקשר ביניהם החל לפני ארבע עשרה שנה, עת היתה פקידה זוטרית במפעל הנגרות שלו. היא התגרשה, הוא – לא. את זמנו הוא מחלק בין דירתה לבין דירתו, מקום בו גרים אשתו וילדיו שבגרו בינתיים. מידי כמה חדשים מגיעה האשה החוקית, עורכת־שערוריה קולנית לפיתחה של „המוחזקת". כאשר הן נתקלות פנים אל פנים הופכת הפגישה להיות אלימה. השכנים מפרידים בין הניצות. ועולם חוזר למינהגו.

בשיחה טלפונית עם מרגלית, הבהירה לי זו, שאין לה מה לחשוש לעתידה. הגבר שלה העניק לה במשך השנים, נוסף לכלכלה ולמכונית, גם מניות בבתי המלאכה שלו וניירות ערך המושקעים היטב. היא שפכה בפני את ליבה: „ניסיתי כמה פעמים לעזוב אותו, אבל כשראיתי מה שנעשה בחוץ – חזרתי אליו. אולי אני אף אוהב.■

אביבה ממליצה
פונדק הקריה

לתמליץ על מסעדה טובה – הווה אומר לבקר בה מספר פעמים ולטעום מכל המופיע בתפריט.
פונדק הקריה זהו מקום שהייתי חולפת על פניו מדי יום בדרכי הביתה. באחד מן הימים התפתיתי – עצרתי מכוניתי בצידי הדרך ונכנסתי לחטוף משהו קל. משהו קל לצברית כמוני יכול להיות רק חומוס. אני מוכרחה לומר לכם שטעמו של החומוס הזכיר לי את העיר העתיקה. אוהדי החומוס המזרחי ודאי מכירים את אותו חומוס עליו אני מדברת. בפעם הבאה שביקרתי בפונדק הקריה כבר הרשיתי לעצמי למלא בטן ובארוחה מלאה.
את ארוחתי פתחתי כמובן במנת חומוס, שהונחה על שולחני בתוספת צנוברים, שמן זית וחומוסים שלמים. המשכתי במרק גולש פיקנטי. לפני המנה העיקרית הזמנתי מוסקה יוונית שערבה לחיכי ובמנה העיקרית – לא ויתרתי על שווארמה, שגירתה אותי כבר בתחילת הארוחה. את השווארמה קיבלתי עם תוספות כמובן, ומה שחשוב בעיני יותר מכל הוא שהסלטים מוכנים במקום לא הרבה זמן לפני שהם מוגשים בצלחת.
התפריט המומלץ הוא חלק קטן ביותר מן התפריט המגוון באותו פונדק הקריה, הנמצא ברח' דרך פתח-תקוה בקומת הקרקע של בית קלקא בת"א (מול הקריה).
הפונדק משרת לקוחותיו בכל ימות השבוע ועכשיו **גם בשבת** – משך כל היום.

אביבה ממליצה
ספר טוב

יחסי ציבור במדיה של תקשורת המונים – ספר חדש

ספר חדש פרי עטו של איש יחסי־הציבור והתקשורת, נח הלפרין, ראה אור בימים אלה בהוצאת "צח". נמצא לרכישה בחנויות הספרים השונות ומחירו 12 ש"ח.
בעידן התקשורת יש לתחום של יחסי־הציבור מקום נכבד. הם יוצרים את הדימוי והתדמית לאישים, לגופים, לממשלות ולמדינות.
בפרקי הספר מסבירים כי, יחסי־הציבור הם היוצרים את המסר שיש לגוף או לאישיות להעביר וקובעים את מידת ההתייחסות של התקשורת והמשוב של הציבור. הם קובעים, במידה רבה, את יחסי־הגומלין בין האובייקט, התקשורת והציבור. לכן, אפשר בהחלט לראותם כיוצרים התרחשויות, להרחיק לכת ולראותם אף כמכתיבים.
נח הלפרין, שהינו מלבד איש יחסי־ציבור, גם מרצה לתקשורת המונים ובעל נסיון תקשורתי, עושה בספר זה עבודה מאלפת של קביעת תכתיבים ביחסי־ציבור, פיתוח נתונים וניתוח מסקנות. הוא מצליח לחשוף את הפן המקצועי לעיסוק, שמהותו עדיין לא ברורה די הצורך.
חידוש מרענן ומעניין בייחודיותו מהווה הפרק של שלומית נצח, שנחשבת כמומחית בנושא שיפור הראיה בדרכים טבעיות, כגון תרגילים. "בראית ליחסי־ציבור" נוכל ללמוד מתוך הסבר מקצועי שבפרק, כיצד ניתן לשמור את הראיה הפיסיולוגית של העוסקים בתחומים בהם דן הספר, ולשפרה באם נתקלקלה.

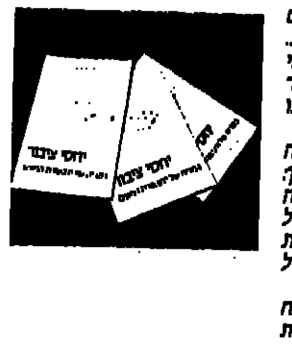

ספר זה בא גם לתת תשובה לאלה שאינם מבדילים עדיין בין יחסי־ציבור לפרסומת. הספר מהווה מעין מורה דרך חשוב ועינייני למתעתד לעסוק בתחומים של יחסי־ציבור ותקשורת, וכן למתעניין בהם במסגרת חייגו הציבוריים.
פרקי הספר מנוסחים בבהירות רבה ופותחים בפני הקורא מיגוון נושאים כגון: הפסיכולוגיה ביחסי־הציבור, ההודעה לעתונות, יחסי־ציבור כמנוף ליצירת דעת קהל אוהדת, הייצור החברתי למול התקשורת והתעמולה, תורת הראיון העתונאי, זכותו של הציבור לדעת או צנעת הפרט, ועוד.
נראה שספר זה בא להשלים הבנה טובה יותר לעיסוקים הללו ושימוש בטכניקות המתחייבות על־ידו באופן ראוי לשמו.

אביבה ממליצה על תכניות החורף של חוות הבריאות והיופי במלון דניאל

טיפול פנים

בריכת שחיה פנימית

מסעדה דיאטטית

את שעות הפנאי ניתן להפוך לשעות סיפוק והנאה במסגרת התכניות המגוונות של חוות הבריאות והיופי שבמלון דניאל בהרצליה. חוות הבריאות הנקראת SPA הינה ברמה בינלאומית ומחולקת ל-2 חלקים: האחד מרכז בריאות וכושר, והשני – מועדון יופי.
סיור בשני חלקי המועדון מקנה אוירה נפלאה, אוירה של עולם שוודאי רבים מכם עדיין לא מכירים, אך האמינו לי שכל אחד יכול לחוות את אותה חויה שחוויתי בסיורי במקום.
הסיור החל בבריכת שחיה חיצונית המוקפת מדשאות ירק ומסעדה וגן המופעלים בחודשי הקיץ. בחלקו הפנימי של המועדון ממוקמת בריכה מחוממת שודאי מצטיירת בעיניכם כבריכה ממוצעת. פה אתקן אתכם – שתי הבריכות הינן בריכות חצי אולימפיות, בצמוד לבריכה ישנה מסעדה דיאטטית הלבית המשרתת את לקוחותיה באדיבות ובמסירות ומנהיגה מידע בלעדי – כאשר תבחרו בתפריט מסויים, תוכלו לקבל תחשיב קלוריות מדויק.
חדר הכושר של ה־SPA הוא מן החדישים בעולם עם ציוד הנאוטילוס. משקל. מתקיימים מדי יום ביומו שעורי התעמלות אירובית, סטרצינג. השעורים מתקיימים בקבוצות קטנות ואף לבודדים משך כל שעות היום. ביקור בים המלח מעתה אינו כרוך בנסיעה רבת שעות, במועדון הבריאות של מלון דניאל ישנן אמבטיות של ים המלח המכילות מי ים המלח טהורים, מים המובאים במכליות ומוזרמים חישך לאמבטיות. בנוסף לכך תוכלו גם לעשות טיפולי בוץ בהדרכתם ובפיקוחם של אנשים מיומנים ואדיבים, כן אחי מציאות. אמבטיות ים־המלח זהו נושא ייחודי ובלעדי ל־SPA במלון דניאל.
במועדון היופי ניתן להתפנק ב־10 מיני עיסויים שונים תחת ידיהם המיומנות של מעסים בינלאומיים. ניתן גם לעשות אתנחתא תחת זרמי הג'קוזי, חדרי סאונה ו־6 טיפולי מים במתקנים מן המשוכללים בעולם.
לרשות חברי המועדון, אורחי הבית ומבקרים מבחוץ עומדות 2 מספרות.
האפשרויות לבלות במועדון הבריאות והיופי של מלון דניאל מגוונות ביותר – מבילוי של כיף אמתי ליום אחד ועד לחבורות מלאה, שנתית או עונתית – ובימים אלה תכניות מיוחדות להרזיה המשלבות שהייה במלון + דיאטה אישית וטיפולי יופי ובריאות.
מועדון ה־SPA מזמין אתכם לביקור ולתקופת היכרות המאפשרת קבלת טיפולים לפי בחירתו של כל אחד בנפרד.
לפרטים נוספים: טלפון 052-544444, שלוחה 8070 או 8071.

אכפת לי

דן מלרי

דתיים מול חילוניים

מוצא אני חובה לעצמי ולקוראי עתונך להתייחס למכתבו של מר מיכאל רז, שהתפרסם ב"סגנון" מס' 124 (מיום 22.10.86), כתגובה למאמרה של טל בשן. אני משאיר לטל בשן להגיב על האשמתו כלפיה כדבר "חוסר ידע בעניני הלכה ודת". אולם, הייתי מצפה ממי שתוקף את זולתו בהאשמה כזאת, שיהיה לו עצמו ידע מינימלי באותו נושא. הטיעונים המובאים על ידי מר רז מראים, שהמשאבים האמוציונליים שלו מרוכים על האינפורמטיביים.

כרופא חייב אני להגיב על שתיים מטענותיו של מר רז בנושאי רפואה.

ראשית: אין כל קשר בין התקפי לב לדתיותו של המציינט: מחלות לב במגזר היהודי בארץ אינן נגרמות לבעלי או לחסרי אמונה דתית זו או אחרת. הגורמים העיקריים למחלות לב הם אוכל, סכרת, יתר לחץ דם ועישון, ובאלה לוקים דתיים כאחרים. מחלקות הלב בבתי החולים הדתיים "בקור-חולים" ו"שערי-צדק" בירושלים עמוסים לעייפה בחולי לב, ומספר חולי הלב הדתיים שנוסעים מהארץ לניתוחים וטיפולים לארה"ב (מאיו-קליניק, מילווקי) עולה על אחרים!

שנית: אין שום הבדל בשכיחות סרטן הרחם אצל שומרי מצוות וכאלו שאינם שומרי מצוות. מי שקורא טכסט רפואי מקורי ואיננו מתבסס על הרצאות של הריוטות מן הסוג שניתן בסמינריונים למתחזרים ידע, שהסרטן ששכיחותו נמוכה יותר אצל יהודיות הוא סרטן צואר הרחם ולא סרטן הרחם. כן ידוע, שסרטן צואר הרחם מקורו, בין השאר, בשכיחות יחסי המין שמקיימת האשה. אצל בתולות, נזירות קאתוליות וכוהנות דת הודיות שכיחותו רבה באותה מידה שאצל נשים יהודיות...

כציוני עלי להתייחס לטיעוניו ה"היסטוריים" של מר רז, ותשובותי הן שתיים: ראשית, הדת אולי נתנה לעם היהודי את היכולת להתגבר על אלפי שנות דיכוי ופרעות וכו', אולם היה זה בתקופה, בה שלטה הדת בכל עמי העולם, ואלו שאפו להמרת דת ולא להשמדת העם. לכשהופיעה שאלת ההשמדה הפיסית של העם היהודי, בשואת היטלר, השואה הנוראה ביותר שידעה האנושות מימיה, תרמו הדת והרבנים היהודיים בגולה באין-אונתם ובפאסיוויות שלהם לחיסול יהדות אירופה. היתה זו תנועת הציונות, הבן "הסורר והמורה" של העם היהודי במאה האחרונה, שהצילה את העם, הן ביוזמתה ובבנייתה את מדינת ישראל כמקום מקלט, והן בפעולות האקטיוויות להצלת שארית הפליטה.
שנית – ירידה אצל דתיים קיימת כפי שהיא קיימת אצל לאדתיים. זאת בנוסף לאותם אדמו"רים ואלפי מסידיהם, שמלכתחילה אינם עולים כלל.

כאזרח המעורה בחיי המדינה עלי לציין, שסמים ופשיעה קיימים בחוגים אורתודוכסים באותה שכיחות שבאוכלוסיה הרגילה. טענותיו בנדון של מר רז מבוססות על דעה קדומה, ועל העובדה, שהיהדות החרדית מכונסת בעולם סגור משלה, נשפטת בבית דין חרדי משלה, ומעט מאוד מידע מצליח לצאת מחוגיהם ולהגיע לידיעת הציבור הרחב.

המימסד החרדי, הנוקשות הגזמטיות ושיטות העונשה הפנימיות – חרמות, נידויים וכיו"ב – מצליחים כמעט להחלוטין למנוע דליפת מידע "סקופי" כזה החוצה. מי שחי בעולם החרדי, יודע את האמת על שכיחות הפשיעה, האלימות, הסמים והסטיות המיניות הרווחות שם. הספר "אפיקורס בעל כורחו" של יהושע בר-יוסף הינו אחת העדויות לכך, ולהלן כמה עדויות מן הכרוניקה שהצליחה להסתנן לעיתוננו לאחרונה:

רצח ("חדשות" 20.11.85, "ידיעות אחרונות" 6.2.86), הריגה ("מעריב" 25.5.86), סמים ("ידיעות אחרונות" 25.9.86, "דבר" 19.9.86), אונס ("מעריב" 19.6.86, "ידיעות אחרונות" 15.4.86), עבירות מין שונות ("ידיעות אחרונות" 4.11.85, 1.1.86, 29.5.86, 7.7.86, 16.9.86, "מעריב" 28.4.86, 30.5.86, 3.10.86, "על המשמר" 19.6.86), התעללות בקשישים ("על המשמר" 28.9.86), שלא להזכיר את מאות מעשי הפשע הקשורים בהצתות והשחתת תחנות: הרס חנויות, מכוניות ורכוש אחר: ידוי אבנים, פציעת בני אדם והכאתם: איומים, סחיטה, גניבה, הונאות, ועוד ועוד. מי שמסוגל לומר, ש"אין סמים ופשיעה אצל שומרי דת" או שאינו יודע מה הוא סח או שמתעלם מן המציאות.

נכון הוא, שההתרבות הטבעית אצל חרדים גדולה מזו של האחרים במגזר היהודי. אולם, כשמדובר בציבור אנטי־ציוני, התרומה היא לדמוגרפיה של "מדינת ההלכה", עליה חולמים ואליה חותרים אנשי המגזר החרדי, ולא לזו של מדינת ישראל הציונית. מי שמסוגל להבין את גודל הסכנה המרחפת על ראשינו מ"מדינת הלכה" כזו, ומיהו המשלם כבר עכשיו את המחיר – בעבודה יצרנית ובהגנה – ספק אם יתפעל מ"תרומות" כאלה שמפרט מיכאל רז במכתבו. ■

(הכותב הינו פרופסור במרכז הרפואי סורוקה, באר-שבע)*

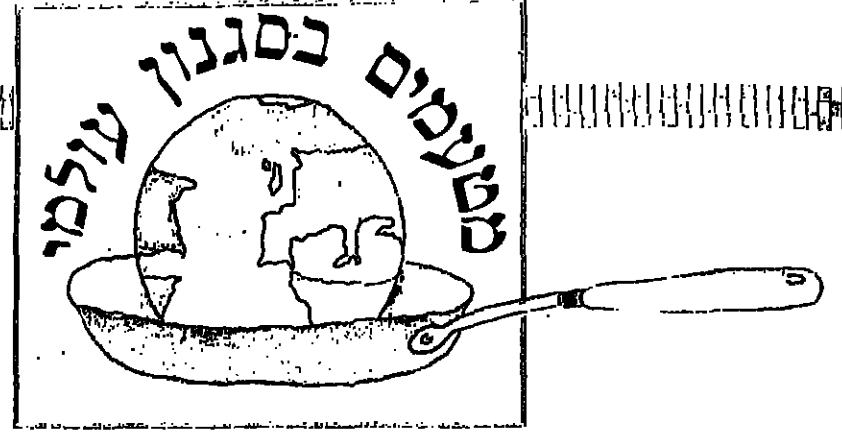

רותי קינן

קיש פטריות

תתפלאו כמה קלה הכנתו של מעדן כזה. 40 דקות מרגע ההודעה על הביקור – והקיש על השולחן. כל מה שנחוץ לכם, ורצוי שיהיה תמיד, הוא בצק עלים קפוא. הבצק הזה מפשיר כהרף עין (דאגו תמיד לרכוש חבילות שטוחות מאוד. אם אתם מכינים לבד, יש לחלק את הבצק לכמויות המספיקות לשימוש יחיד · · 200 ג' היא כמות טובה – ולשטח אותו עד כמה שאפשר לפני ההקפאה). קופסת שימורי פטריות יכולה לשכון קבע במזווה ותמיד אפשר להמיר אותן בבצל מטוגן, במקרה של מחסור זמני. אם אין לכם שמנת מתוקה (למקרים כאלה מתאימה גם שמנת שהוקפאה והופשרה ואיבדה בתהליך את מירקמה ההומוגני) – השתמשו בחלב והגדילו את כמות הקמח. הוסיפו כף או שתיים של חמאה מומסת.

החומרים:
200 ג' (½ חבילה סטנדרטית) בצק עלים קפוא
קופסה קטנה פטריות (אם אין – אפשר להשתמש באפונה או בכל ירק מבושל אחר)
3 בצלים ירוקים (לא הכרחי)
25 ג' חמאה או מרגרינה
כוס (שקית, מיכל) שמנת מתוקה (או חלב, ראו לעיל)
2 כפות קמח (או יותר, ראו לעיל)
מעט גבינה קשה מגוררת (לא הכרחי)
3 ביצים טרופות
מלח, פלפל, אגוז מוסקט

ההכנה:
מוציאים את הבצק מהמקפיא ומפשירים. בינתיים, מסננים את הפטריות מהנוזלים חותכים את הבצלים ומטגנים יחד בחמאה או במרגרינה מספר דקות.

מרדדים את הבצק לעלה המספיק לכיסוי בסיסה ושוליה של תבנית פאי שטוחה בגודל 24 – 26 ס"מ. מהדקים את הבצק היטב ודוקרים בכמה מקומות במזלג. שוטחים מעליו את תערובת הפטריות. טורפים את השמנת (או החלב) עם הקמח, הגבינה המגוררת והביצים הטרופות. מתבלים היטב (כדאי לטעום, כדי שהמאפה לא יהיה תפל). יוצקים את התערובת על פני הפטריות. אופים בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות), כחצי שעה או עד שפני הקיש משחימים ומתייבשים. אם אין תנור טורבו, רצוי לאפות בחלק התחתון של התנור.

קיש פטריות – מנה מרשימה שאינה מסגירה את קלות ההכנה.

ארטל פרסומים

מיוחד לחובבי הטיול הרגלי
הופיעה מהדורה חדשה ומעודכנת

ספרית מעריב

בהוצאת רשות שמורות הטבע

מדבר יהודה הדרומי
סקר נוף ומסלולי טיול
מאת מנחם מרקוס

הספר עוסק בחלקו הדרומי של מדבר יהודה מדרום לנחל ערוגות, השונה במספר תכונות אופייניות מחלקו של המדבר מצפון לנחל ערוגות.

אחת המטרות החשובות ביותר שניצבו לפני המחבר, לתת מידע מפורט ומעודכן, ככל האפשר, למחפשי הנתיבות במדבר יהודה, שהפך לאיזור הפעילות האינטנסיבית ביותר של הטיול הרגלי, כדי למנוע מהם אסונות ולהקל עליהם את הבנת השטח וההתמצאות בשביליו ובמקורות המים שלו.

בספר תיאור אתרי הנוף, תיאור ופירוט מקורות המים, פירוט מערכת הדרכים ורמת העבירות שלהן, קביעת מסלולים מומלצים לטיולים, לוחות תצפית מפסגות ומנקודות נישאות.

לספר נילווים מפה אזורית מפורטת 1:50,000, מפת מבנים גיאולוגיים, מפת דרכים עתיקות ומפה מפורטת לאיזור עין־גדי. בספר מבחר תמונות מרהיבות ביופיין, חלקן בצבעים.

המחיר כולל מע"מ ומשלוח 33 ש"ח.

הר הנגב המרכזי ומכתש רמון
סקר נוף ומסלולי טיול
מאת מנחם מרקוס

סקר הנוף בהר הנגב המרכזי ובמכתש־רמון נערך ביוזמת „רשות שמורות הטבע" שנטלה על עצמה שתי משימות נכבדות: ליווי ותכנון נופי של עבודות התשתית והפיתוח שעושה צה"ל בנגב, עם הערכותו המחודשת אחרי פינוי סיני, ותכנון פרויקט סיירות וטיילות בנגב ובמדבר יהודה לעידוד הטיולים בהם, תוך שימורם והגנת ערכי הטבע והנוף שבהם.

בספר מידע על אתרים ארכיאולוגיים, מצפי נוף, מקורות מים לסוגיהם, ערוצי נחל, ריכוזי צומח נדירים, ריכוזי בעלי־חיים, מערך הדרכים באיזור גרמת העבירות שלהן ועוד. בספר תמונות מרהיבות ביופיין, חלקן בצבעים.
לספר מצורפת מפת סקר של הר־הנגב המרכזי ומכתש רמון 1:50,000.

המחיר כולל מע"מ ומשלוח 33 ש"ח.

תלוש הזמנה

לכבוד ספרית מעריב
ת"ד 20208, תל־אביב 61201
נא לשלוח אלי את הספר/ים:
☐ מדבר יהודה הדרומי ☐ הר הנגב המרכזי ומכתש רמון
מצ"ב המחאה ע"ס______ש"ח, לפקודת ספרית מעריב
שם______ת"ז______
כתובת______מיקוד______
טלפון______תאריך______חתימה______

■ הרוכש את שני הספרים ישלם 60 ש"ח בלבד.
■ להשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ ובספריית מעריב, דרך פ"ת 72 א', תל־אביב

מלפפונים ופירות – צירוף בלתי שגרתי העושה מסלט פשוט – חגיגה.

סלט מלפפונים ופירות

בעוד הקיש בתנור (או אם החלטתם להפתיע במרק או בעוף מיוחד) תוכלו להכין מנה נלווית, שתקצור קריאות התלהבות ולו רק בשל הצירוף הבלתי שגרתי. השתמשו במעבד מזון לפריסת המלפפונים.

החומרים (ל־4 מנות, להגדיל בהתאם למספר האורחים):
מלפפון גדול או 4 קטנים
2 תפוחים קלופים
ענבים שחורים
1 מלון קטן
לרוטב:
½ גביע שמנת חמוצה
כף מיץ לימון
כף שמיר קצוץ
מלח, פלפל
לרוטב סתמי (פרווה): להחליף את השמנת ב־3 כפות מיונית.
ההכנה:
פורסים את המלפפון לפרוסות דקיקות (רצוי במעבד מזון). חותכים את התפוחים לפיסות קטנות, מסירים את הענבים מהאשכול וחותכים את המלון לקוביות. מניחים הכל בצלחות אישיות או בקערה אחת גדולה. מערבבים את כל חומרי הרוטב ויוצקים על הסלט. מאחסנים במקרר עד שהאורחים מגיעים.

מרק קרם כרובית

מה יכול לחמם יותר את ליבה של הדודה הטובה ממרק מהביל ביום סגריר אפשר להסתפק במרק כמרכז האירוח, ללוותו בלחם טרי ובסלט רענן, ולקנח בקינוח חם – ראו אגסים, להלן. העיקר במרק הזה הוא שאפשר להכינו תוך דקות ספורות בתנור מיקרוגל – וגם בסיר הלחץ הוותיק והטוב. מעבד מזון או ממחה (בלנדר) מסורים יעשו את עבודת ההקרמה והמרק יחזור אל הכירה או לתנור המיקרוגל רק לחימום נוסף. את הכרובית אפשר במקרי חירום להחליף בברוקולי (קפוא), גזר, סלרי (גבעולים) או כרישה.

החומרים (ל־4 – 6 מנות):
כ־½ ק"ג כרובית טריה (או 400 ג' קפואה – או ירק אחר – ראו לעיל)
4 תפוחי אדמה בינוניים
3 כוסות מים
מלח, פלפל
2 כוסות חלב
מעט אגוז מוסקט
ההכנה:
מפרקים את הכרובית, קולפים את תפוחי האדמה ותותכים לקוביות. מכניסים לסיר לחץ מכסים במים, מתבלים ומבשלים 5 – 7 דקות (לאחר שהסיר משמיע צפצוף). מצננים מעט את המרק שהתקבל ומעבירים לממחה או למעבד מזון עם להב פלדה. מעבדים למחית חלקה. מחזירים לסיר. לפני ההגשה, מוסיפים את החלב, מעדכנים את התיבול ומחממים עד לנקודת הרתיחה. מגישים עם קרוטונים (אפשר להשיג מוכנים ולאחסן דרך קבע במזווה. אפשר להכין לבד מלחם ישן, מתובל בשום ומטוגן במרגרינה או בחמאה).
את המרק הזה אפשר להכין במהירות רבה עוד יותר בתנור מיקרוגל. מבשלים בקערת זכוכית עמוקה מכוסה ברדיד פלסטי מחורר. מרסקים כנ"ל ומחזירים לקערה עם החלב, לחימום לפני ההגשה.

עוף במנדרינות

מתוך הנחה שתמיד מצויים במקפיא חלקי עוף (ירכיים, שוקיים) ובסל הפירות מככבים בימים אלה ההדרים – נפתיע את הדודה בצירוף מיוחד של עוף חמוץ־מתוק. אפשר להפשיר ולבשל את העוף חלקית בתנור מיקרוגל, להשלים בטיגון או בצליה – הדבר מקצר בהרבה את משך ההכנה. אבל גם בתנור הרגיל שלכם תוכלו להגיע לתוצאות טובות למדי. כדי להפשיר את העוף ולבשלו באותה ההזדמנות בישול חלקי, בשלו במים רותחים כחצי שעה. המשיכו לפי ההוראות להלן.

החומרים (ל־ 6 מנות):
12 שוקיים או ירכיים או 6 רבעי עוף
מלח, פלפל
מעט שום
פלפלת אדומה
2 כפות רוטב סויה
2 כוסות מיץ מנדרינות
50 ג' צימוקים
3 מנדרינות קלופות
50 ג' שקדים פרוסים
25 ג' מרגרינה

ההכנה:

מפשירים את העוף על ידי בישול או בתנור מיקרוגל. אם מבשלים – מוציאים את העוף מהמים ומנגבים היטב. במיקרוגל אפשר לבשל את חלקי העוף חלקית במשך מספר דקות. מורחים את העוף במלח, פלפל, שום ופלפלת. מניחים בתבנית רחבה בשכבה אחת ויוצקים מלמעלה תערובת של מיץ ורוטב סויה. מפזרים את הצימוקים ואופים בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות) כחצי שעה או עד שהעוף מתרכך.
בינתיים מטגנים במחבת את השקדים הפרוסים עד שהם מזהיבים. מוסיפים למחבת את פלחי המנדרינות. ממשיכים לטגן תוך בחישה עוד דקה. יוצקים את התערובת על העוף ממש לפני ההגשה.

אגסים בגלימה

זוהי מנת קינוח מרשימה והדורה, אשר יכולה בשעת הדחק

מרק כרובית – תוספת של לחם וסלט תספק אפילו את האורח הרעב ביותר.

...שיות – לאירוח יותר מחייב – מנה משביעה ומרשימה שסלט וקינוח משלימים אותה לארוחה מלאה.

לחלץ אתכם גם מעוגה או ליווי לקפה או תה.

אנו מסתמכים כאן שוב על פרי עונתי המצוי בשפע ועל בצק העלים הקפוא. אפיה בטוסטר אובן חוסכת זמן ואנרגיה.

החומרים (ל־ 6 מנות):
6 אגסים גדולים
2 כפות שקדים או אגוזים טחונים
50 ג' צימוקים
כף דבש (או ריבה)
קינמון, ציפורן, זנגביל
200 ג' בצק עלים

ההכנה:
קולפים את האגסים אך משאירים את הגבעולים. מוציאים את הגרעינים מבעד לחלק התחתון של האגס ותוך כדי כך צרים חלל בקוטר ס"מ וחצי בערך. מערבבים את השקדים, הצימוקים, הדבש והתבלינים. ממלאים בתערובת את החלל שבאגסים. מרדדים את הבצק שהפשיר, בינתיים, לעלה דק. מחלקים את העלה ל־ 6 ריבועים (ויפה לעשות זאת בגלגלת משוננת, היוצרת גימור נאה.

מעמידים כל אגס במרכז ריבוע בצק, מרימים את קצות הבצק וסוגרים מסביב. מורחים בביצה טרופה ומסדרים את האגסים על תבנית של טוסטר אובן. אופים כ־ 20 דקות בחום גבוה.

מטעם הקוראים
סברינה אחרת

הקוראה אסנת כהן שלחה אלינו את המתכון הבא, שהוא קיצור דרך מומלץ על ידה להכנת עוגת סברינה. מתכון שאין בו שמרים והכנתו מהירה, בניגוד למתכון המקורי שהבאנו כאן לבקשת קוראה אחרת, באחד המדורים הקודמים. אנו מביאים את המתכון כלשונו ומבטיחים גם לנסותו בהזדמנות הקרובה ביותר.

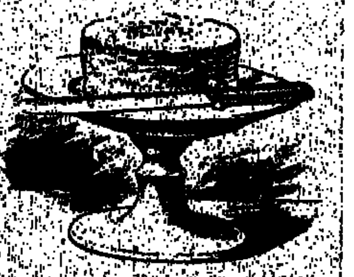

החומרים:
גביע יוגורט מתוק
¾ כוס סוכר
2 ביצים
שקית שלמה אבקת אפייה
כוס ועוד כף קמח רגיל
2 כוסות מים
כוס סוכר
מעט תמצית רום
2 כפות ריבה
כף סוכר
2 כוסות שמנת מתוקה בתוספת 2 – 3 כפות סוכר

ההכנה:
מערבבים בקערה את היוגורט, הסוכר, הביצים, אבקת האפייה והקמח. יוצקים לתבנית פיירקס מלבנית משומנת (בגודל בינוני) ואופים בחום בינוני כ־15 דקות עד שהעוגה מזהיבה.
מיד לאחר הוצאת העוגה מהתנור יוצקים עליה כוס מי ברז רגילים, את יתר המים מרתיחים עם הסוכר ומעט תמצית רום עד שמתקבל סירופ. מצננים היטב. יוצקים את הסירופ על העוגה לאחר שהצטננה.
מחממים את הריבה עם מעט תמצית רום (אפשר בסיר בן בושל הסירופ) ומורחים בה את פני העוגה. מקציפים את השמנת המתוקה עם הסוכר לקצפת ומורחים על העוגה. להגשה – חותכים לריבועים.

לאילת

הטיסה הזולה ביותר
במדחף הסילון" של "שחף"

רק 66 $ החל מ־99* ש"ח
הלוך ושוב

טיסות יום יומיות יציאה וחזרה מת"א (שדה דב) לאילת

129 ש"ח		99 ש"ח	
נחיתה באילת	המראה משדה דב	נחיתה באילת	המראה משדה דב
08:55	08:00	14:55	14:00
11:55	11:00	20:55	20:00

חבילות נופש מוזלות לזוגות
בירח דבש ולנופשים מכל הגילים

תל־אביב — בן יהודה 228 טל. 452735,
03־442297 ואצל סוכן הנסיעות שלך.

המבצע בתוקף בתאריכים
20.12.86—26.10.86

שחף
קו תעופה בע"מ

CARRERA®
אוסטריה
אופנה ספורטיבית
משקפיים וקסדות

להשיג בחנויות הספורט
ואצל האופטיקאים המובחרים
פלוס 20
נציגים בלעדיים של קררה אוסטריה בישראל
דיזנגוף סנטר טל: 03-289488

פתרון חכם. בלילה.
שרות לילה אקספרס למדיחי
כלים "קינג" ותנורי "פאר"

מעכשיו זמן השרות מתקצר עוד יותר. שרות לילה אקספרס למדיחי כלים "קינג" ולתנורי "פאר" נועד ל"עת חרום" ולתיקון מהיר של המכשירים. השרות החדש פועל בשעות: 4 אחה"צ ועד 10 בלילה.(וזאת בנוסף לשרות השוטף בשעות היום, ומעבר לשנת האחריות).

במסגרת שרות לילה אקספרס תיענה כל קריאה תוך 24 שעות (ובד"כ בו-בערב) בישובים מנתניה ועד רחובות, תמורת תוספת תשלום של 20 ש"ח בלבד לקריאת שרות.

מגיע לך השרות הטוב ביותר. או-קיי.

או-קיי שרותים בע"מ
בני-ברק, ז'בוטינסקי 118,
טל' 03-707191 (4 קווים).

כדאי לגזור כדאי לשמור

משכנתאות
לזכאים
והלוואות
משלימות
אנו מסדרים
תעודות
זכאות
לזוגות
צעירים

בנין
בנק למשכנתאות
רחוב מקוה ישראל 18
תל־אביב
טלפון 03־625303

ספרית מעריב
סודות
של
ילדים
אחרים
מאת
דליה
וינשטיין
ספר
ילדים

חו"ל

פאנקיסטים מחוצנים באוסאקה. ההשפעה של תרבות הפופ המערבית החלישה את הקשר המסורתי העז בין הורים וילדים.

24 שעות ביפאן

מאה צלמים, מן המשובחים שבעולם, הוזמנו ליפאן כדי להשתתף בצילום אלבום: יום בחיי יפאן. כל אחד היה רשאי לבחור את הנושא שלו והועמדו לרשותו 24 שעות. התוצאה מרהיבה ביופיה. (האלבום יצא בהוצאת „קולינס" ומחירו 30 ליש"ט). התמונות שבעמוד זה הן מתוך האלבום. ■

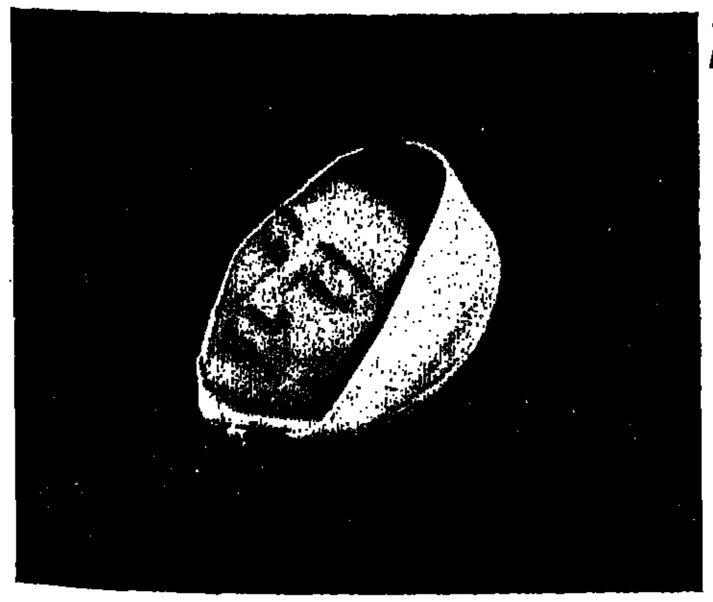

עסק חם: אשה, המבקרת במרחצאות החול הוולקאני בסונגיג'במה, בודקת את כושר הריפוי המפורסם של המקום.

שלום לגיישות: קימוסוזו היא אחת המוהיקניות האחרונות בשבט הגיישות. תערובת של מארחת. יועצת, אשת סוד ומפנקת. כתוצאה מהתעוררות פמיניסטית ביפאן, נותרו עתה פחות מ־1000 גיישות פעילות. במאה הקודמת היו לפחות 80,000.

הסל של מיכל

קפה חדש, שוקולד חדש

שני מוצרים חדשים עומדים בפני הופעת בכורה בימים אלה. המכנה המשותף להם – נסיון לערער את המונופול הותיק של קונצרן „עלית".

הנמס והגבישי שמיבאת חברת „ברמן".

„ורד הגליל", בבעלות משקיעים מחו"ל וחברת „כור מזון", שמרה בסודיות גמורה את כל הכנותיה. בימים אלה יחל מסע הפרסום לשוקולד החדש, ששמו נבחר להיות „אינטרמצו". טבלאות השוקולד החדש,

„אינטרמצו" של „ורד הגליל". צילום: שמואל רחמני

את עירעור המונופול הן בשטח השוקולד והן בענף הקפה לוקחת על עצמה חברת „מטע", המשווקת את המוצרים. היא תציע לחנויות בימים הקרובים הן את השוקולד החדש של מפעל „ורד הגליל" מצפת והן את הקפה המבוסס על ידע גרמני, יגיעו לחנויות ב־11 טעמים שונים, ותברת „מטע" המשווקת מאמינה, כי הצרכן הישראלי יתאהב במוצר החדש לא רק מסקרנות, לא רק בשל החיפוש אחרי החידוש, אלא בשל טעמו המעודן.

חברת „ברמן" מיבאת את הקפה הנמס והקפה הגבישי שלה מברזיל. לאחר התלבטויות ארוכות נבחרה תערובת קפה העונה על טעמו של הצרכן הישראלי, הרגיל לטעם קפה „עלית". בקפדנות בחרו אריזת צנצנת זכוכית נאה, המזכירה קפה מיובא, אך אינה רעשנית מדי, ולמוצר נתנו את השם „יהלום".

מול המיתקפת השיווקית הזאת עומדת „עלית" איתן. היא הציגה לקונים סדרת טבלאות שוקולד חדשה בשם „שוויצריה הקטנה", בימים אלה מגיע חידוש נוסף לחנויות – שוקולד בטבלאות מרובעות קטנות, 50 גרם, בשם „נשיקולדה". אשר לקפה – ב„עלית" מאמינים כי המיגוון הרחב והמבוסס של החברה, השולטת על 90 אחוזים משוק הקפה הנמס, הוא בסיס איתן, ויכול לעמוד בתחרות.

שני הגופים יתגוששו הן במאמצי הפרסום והן בשיווק – ומן התחרות, יש לקוות, יהנה הצרכן וישפוט. ■

„יהלום" של „ברמן". צילום: שמואל רחמני

מיכל הולצמן

נגה שרמי

החולה לפני הסוף. ההכנה לקראת הקץ נעשית „באוירה שמחה וסימפטית". המשפחה מקבלת עזרה מקצועית בימים הקשים. דבורה גורן, אחות ראשית ב„הוספיס" בתל־השומר שואלת חולה סרטן: מה מפחיד אותך? תשובתו מכתיבה לה את צורת הטיפול.

דבורה גורן (משמאל), אחות ראשית ב„הוספיס" לחולי סרטן, עם עמיתה: „כן, לפעמים אני בוכה". צילום: דפנה קצור

לחיות בכבוד, למרות הסרטן

„היה בסדר", לא אומרים בהוספיס לחולי סרטן בבית החולים ע"ש שיבא שבתל־השומר. החולים שם יודעים שגזר דינם נחרץ בטווח של חודשים, ימים ושעות, שבמקרה שלהם השואה הריומה ויויסן, אבל הם בטוחים כי אינם לבד ולכל בעיה יתאמץ צוות העובדים, וקרוב לוודאי שגם יצליח, למצוא פתרון, חוץ מבעיה אחת – הקץ.

המוות בהוספיס אורב דרך קבע בפינות החדרים, במגלילית שמתחת ל־25 המיטות... לסלון איננו מרהיב פנים להכנס, לבטח לא בבוקר שטוף שמש כתווית. בסלון, שחלונותיו פונים אל מרחבי דשא, תקרתו מקושטת בשרשרות נייר צבעוני והוא גדוש בעציצים – מכחיכות את האווירה החיוניות והעשייה. אחיות חייכניות מהלכות נמרצות, קרובי משפחה יוצאים ובאים כמו בבית, ותוכים פעלתניים מצייצים בכלוב צבעוני.

ארבע נשים בחלוקים סמוכות אל קיר, שעליו תלויות תמונות שמן וצבעי מים – מתנות ממשפחות שקרוביהן מתו כאן. לא ניכרת עליהן האפשרות שייתכן שזו אחת הפעמים האחרונות בהן האחת מהן צופה בטלוויזיה, ואולי הנוכלן שרוקמת השנייה יוותר מיותם טרם הושלם, ואולי האחרת לא תדע לעולם את סוף הספר שהיא קוראת בין נמנום לנמנום על כסא הגלגלים.

„מה זה מוות מכובד? ההוספיס איננו מקום למות בו בכבוד, אלא לחיות בכבוד המוות, למרות הסרטן" – דבורה גורן, אחות ראשית של המחלקה המיוחדת, מתקוממת נגד ההגדרה שמנסים להדביק לה. „אין כמו הסרטן שרומס את כבוד האדם ומפחית את אנושיותו. מטרת ההוספיס היא לאפשר לחולה חיים בעלי משמעות ולממש זאת כמידת יכולתו".

הקצב של סרגיי

איזו משמעות מחפש חולה שצריך להתמודד עם המוות הבא עליו בצורה כה מוחשית?

גורן מתלבטת לרגע כאילו דוגמא לכתור: „לזכות לראות בהולדת נכד, למשל. הנה רות ג'יטשי, היא מתקשה בנמישות ומוציאה מן הארון את 'שארית האור', ספר דק בכריכה רכה אפורה ומסבירה: „הרצון שלי לנסות, ולו פעם אחת בנכדתה התינוקת, ולראות את ספר שירים יוצא מהדפוס, שתי המטרות האלה נתנו לה את הכוח להחזיק מעמד ולאחר שהתממשו נפטרה".

„או סרגיי, למשל", אומרת גורן בעווית כאב וחלפת: „עוד לא גמרנו לעכל את המוות שלו". בן 43, נשוי ואב לשניים, הגיע להוספיס לאחר שקרוף את כל הגשרים עם המערכת הרפואית. אנשי הצוות החליטו להתמסר את עצמם לחולה. „למדנו ללכת עם סרגיי בדרך של הקצב שהכתיב. ואפילו הנחנו לו לקבוע את הסי־

„אני פוחד מהרגע שיגידו לי לקחת אותה"

„המקום הזה נותן זריקת מרץ למשפחה להמשיך", אומר מאיר (56) מרעננה כשהוא מנסה, ללא הצלחה לעצור בדמעותיו. הוא מספר על אשתו שגידול נתגלה במוחה לפני חצי שנה: „הרופאים לא מוכנים לנתת, כי אין סיכוי".

בכיו מתחזק כשהוא מזכיר את בתו שנפטרה מאותה סיבה לפני 17 שנה, כשהייתה בת 16, הבכורה בין ארבעת ילדיו. „אז לא היו כל השרותים שאני מקבל היום ולא היה ההוספיס, לא היה כלום". אשתו מאושפזת במסגרת ה„הרווחה המשפחתית" והוא פוחד „פחד מוות" מהרגע שיגידו לו לקחת אותה: „בינתיים לא אומרים כלום. מלאכים האנשים כאן. אשתי חיה רק בזכותם. לא רצתה להילחם, חיפשה את המוות. הצוות כאן עושה את הכל רק שהחולה לא יסבול. העובדת הסוציאלית היא ממש נשמה. בוחרים אותם במיוחד, או שהם נעשים כאן כאלה?" ■

פול הרפואי שיקבל, דבר שלא נשמע כמותו. למדנו לכבד את הכוח הנפשי שהיה לבחור הזה. מפני שכל יום שהוא המשיך לחיות – הוא חי בזכות כוחו. שום נתון אוביקטיבי אחר לא הוכיח שהוא מסוגל לחיות.

„הוא התאשפז בהוספיס לסירוגין וברישוי בעיסוק, סיים עבודה אחת והתחיל אחרת, 'כדי להבטיח מקום לפעם הבאה', התברח. באשפוזו האחרון סרגיי לא התחיל עבודה חדשה. לפני שנפטר היו ליד מיטתו כל הצוות ובני המשפחה, והוא אמר בהחלטיות: 'אני הולך למות' – ומת.

„הבחור חי אתנו שנתיים בזכות שיתוף הפעולה בינינו. ההשלמה שלנו עם עצמאותו ורצונותיו נתנה טעם ומשמעות לחייו. אילו המשכנו להלחם בו היה מת מזמן. הוא גם למד אותנו כצוות רפואי, קצת צנועים מול יכולתו של האדם להתמודד, וככל שנקשיב יותר לחולים נהיה מטפלים יותר מוצלחים".

צעירי המאושפזים בהוספיס הם בני 12־17. הביתן המיוחד הוקם לפני שלוש וחצי שנים בשיתוף פעולה בין משרד הבריאות, קופת חולים והאגודה למלחמה בסרטן (כ־11 בנובמבר ייערך מבצע „הקש בדלת"). ביתן נוסף קיים ב„הדסה" ירושלים. נוסף על החולים הטרמינליים שמצויים בשלב הסופי של החיים מתאשפזים בו לסירוגין חולים בשלבים מתקדמים כשבעזרת איזון סמפטומטי (שילוב טיפול תרופתי מתוחכם בטפול פסיכולוגי) אפשר לנטרל את כאביהם: „אין שום אפשרות לדבר על איכות חיים עם אדם שסובל כאבי תופת וגם לא על התמודדות נפשית כשהוא מטפס על קירות", מגוננת מנהלת הבית על החולים שלה ומשתדלת להצטנע: „הצלחת הטיפול נובעת מגישתו התומכת של הצוות, מן האמון שהוא מעורר בחולה ומן ההגנה הטוטלית שהוא מקבל מאתנו". חולים אלה יחז־

(המשך בעמוד 42)

ד"ש עם שיר, מאו כביר

סיפור: מנחם תלמי
ציור: שמואל כץ

„פעמיים תורכי"

הסיפור „ד"ש עם שיר, מאבו־כביר" הוא מספרו החדש של מנחם תלמי „פעמיים תורכי!" („ספרית מעריב") הכולל סיפורים ודיבורים מהחיים שלא כל אחד מכיר. הגיבורים הם אנשי יום־יום ואנשי לילה־לילה. מהם ישרי־הדרך, מהם המספקים את מירב ומיטב החומר למדורים הפליליים, מהם מניאקים אמיתיים ומהם תמימים ותועים במבוך החיים המחוספסים. טיפוסים ציוריים עם סיפורים מרתקים. אין לדעת מתי נגמר הסיפור ומתחילה האגדה...

סססס...אוחתו סססס...אוחתו מי שהולך עוד פעם בר־מצווה באולם שמחות של חתונות. תראה מה הביאו לי הבגיזונות, תראה. כמה רגעים לפני המנה העיקרית, באמצע השיר חבי פצצתי, הכניסו לי את הקוסה על הפרצוף. לקחו אותי באיכילוב. חמישה תפרים על המצח, שני תפרים על הסנטר. מה אני יגיד לך, עוד שני סנטימטר יותר נמוך היו פותחים לי את הגרון. מישהו תעשה לנו פעמיים תורכי, סוכר קליל, ותשלח מישהו שיביא קופסה קנט. איזה באעסה! הלכנו בר־מצווה, קיבלנו איכילוב. סססס...אוחתו מי שהולך עוד פעם בר־מצווה באולם של חתונות.

הבר־מצווה של הנכד של תג'רינו. אברהם תג'ר. מהילדה שלו מרגול מה שהתחתנה עם רומני. קנה להם את המסעדה הגדולה בבת־ים. הבעל שלה קוראים אותו מקסי. בחור עלא־כייפאק דווקא. רומני מהרס שלו, הא־שה שלו עיראקית מהרס שלה ויש להם מסעדה תור־כית אורגינאל. הבר־מצווה קוראים אותו חיים. הנכד הבכור של תג'רינו. באמת ילד יפה. גם כן חכם. שגעון איך אמר את הדרשה שלו. הופטה, הנה בא הקפה שלנו. אבל איפה הסגריות שבקשתי? אם אין קנט, תביאו מארלבורו. חמישה פרים על המצח, שניים על הסנטר. תראה כמה קרוב לגרון. לא עבר עוד שבוע מאז. שמ־חת־ציון קוראים למקום הזה. דווקא אחול־מניוקי של אולם שמחות. חצי שוק הכרמל יכול להכנסה בפנים ולא יהיה לך צפוף. בחורות נחמדות עם שמלות קטנות מביאות את האוכל לשולחנות. בוריקס עלא־כייפאק. פסטליקים שגעון. קוסה־מחשה גועי. והתזמורת! משג־עים את הקהל אלה. מנגנים מריומה־יומה, מנגנים דאלאס, מנגנים ד"ש עם שיר מאבו־כביר. בחייך! אתה לא מכיר את השיר הזה? שגעון של שיר. מפוצץ עכשיו את העיר. תיכף נגיד למושה שישים את הקסטה עם השיר הזה. תראה איך ידליק אותך. אני לא מכיר אחד שלא גנוב על השיר הזה. תשמע את המלים תשמע: את מנדרת אותם בחלון כמו תפוחים ברוח, כמו חלום על בטוח: תרדי מהחלון יא שרמוטה, תקבלי אצלנו ד"ש עם שיר ישר מאבו־כביר. נו, מה אתה אומר? מחמיל את המדינה השיר הזה. היית צריך לשמוע איך ניגנו את זה בשמחת ציון. כל פעם הקהל היה צועק ד"ש עם שיר, והם בחורים עלא־כייפאק, היו מנגנים את זה, והקהל נותן קצב עם המזלגות על הצלחות. הלכו מזה כמה צלחות כפרה. בעל הבית לא־מפסיד. עשרים דולאר מנה לוקח וזה בלי התזמורת, בלי הפרחים, בלי הטי־פים, בלי הצלם וידיאו. תג'רינו לא מסתכל דולאר פחות, דולר יותר. העיקר שהאורחים יהיו מבסוטים. זה הנכד הראשון שלו שהלך בר־מצווה.

יאללה, תשתה את הקפה שלא יתקרר לך. מה אני יגיד לך, התחיל לא רע הבר־מצווה. היה דג ממולא אשכנזי והיה גם חריימי טריפולטני. כל המשקאות שיחקו חופשי על השולחן. הילד עלה על הבמה. אמר תודה לאמא, תודה לאבא וגם כן סחתיין לסבא ולסבתא הטובים שלי, שהכל בא לי מהזכות שלהם. אני מכיר את תג'רינו הרבה זמן. וזה היה הפעם הראשונה שאני רואה את הבנאדם מנגב דמעות בעין. באמת, התן בר־מצווה נחמד. מה יכול לצאת רע מתערובת רומני ועי־ראקית? בהתחלה היו קצת בעיות אני מתכוון לפני החתונה. להכניס את הילדה של תג'רינו במיטה שלו, זה היה בסדר גמור, אבל כשאמרנו לו, יאללה, שיהיה לך בריאות, אבל מה עם להתחתן, אמר להם הרומני: לא בראש שלי להתחתן עכשיו. אם לא תתחתן, אמרו לו, לא יהיה לך ראש. תחליט מה יותר טוב בשבילך.

תשמע סיפור, תשמע. יום אחד רופקים בדלת של הרומני. מי נכנס? יעקובה נכנס. אתה לא מכיר את יעקובה? בנאדם נחמד. אולי יבוא פה עוד מעט, נכיר לך אותו. בנאדם גדול יעקובה. יותר משני מטר גובה, חצי מטר רוחב, ראש גדול אבטיח, בלי שערה אחת, כמו תחת של נקבה. איך שהבנאדם הזה גדול, ככה הקול שלו קטן ושקט. מים בחול. רופק בדלת, נכנס, אומר שלום, אומר סליחה, אני רוצה לדבר עם ארון מקסי. זה אני, אומר לו הרומני. אתה החבר של מרגלית תג'רז הוא שואל. כן, אני החבר של מרגול, אומר לו הרומני. תסלח לי שאני שואל אותך, אומר יעקובה, אבל אתה באמת מקסי ברקוביץ? אני צריך להיות בטוח שאין טעות. תדבר חופשי, אומר לו הרומני, זה אני. תראה, אומר לו יעקובה, יש מסעדה טובה בבת־ים, מול הים, גשר־אינסטנבול קוריאם לה, עומדת למכירה. הא־בא של מרגול, שהחברים קוראים לו תג'רינו, למה שאוהבים אותו הוא לא צריך לקום מהכיסא בשביל לסדר עניינים, עשרים חברים יקומו במקומו לסגור עניין בשבילו, אז תג'אינו חושב שהמסעדה התורכית זה עסק טוב, רוצה לקנות אותה.

סחתיין, אומר הרומני, שיקנה. זה לא כל כך פשוט, אומר לו יעקובה, אתה בטח יודע שתג'רינו כבר יש לו מסעדה אחת, ברמת־גן, זה יהרוג אותו להחזיק לבד שתי מסעדות.

אתה שומע אותי? כן, אומר לו הרומני, אני שומע. כבר לא כל כך צעיר הבנאדם. אז בעניין הזה המליצו עליך, אומר לו יעקובה. המליצו מה? שואל הרומני. המליצו שייקח אותך שותפות במסעדה החדשה. אני?! קופץ הרומני, מה אני מבין במסעדות? אני גומר עכשיו לל־מוד טכנאות קרור. וחוץ מזה אין לי שקל אחד על התחת בשביל להיכנס שותפות.

מי מדבר על כסף? אומר יעקובה, כסף הכל מדברים על שותפות. ושותפות זה לא כסף? שואל הרומני. תר־אה חביבי, אומר לו יעקובה, אתה קצת צורק. שותפות זה כסף, אבל אם לדוגמה מישהו מתחתן עם מרגול, העניין של הכסף מסודר באופן אוטומטי. ויש גם דירה בחולון. שלושה וחצי חדרים. דלת אוטומטית עם איני־טרקום. חמום מרכזי. חנייה כפולה. תג'רינו הולך לארג' עם הילדים שלו. וואלאק! קופץ הרומני, מי בכלל אמר לך שאני הולך להתחתן? אף אחד לא אמר לי, אומר לו יעקובה. אני רק מנחש. אתה מנחש לא טוב, אומר הרומני, לא בראש שלי להתחתן עכשיו. אז אני מנחש, אומר לו יעקובה בשקט, שאם אין לך ראש להתחתן, אולי לא יהיה לך ראש בכלל. אצל החבר שלנו תג'רינו הכבוד עובד חזק, כל כך חזק שהוא לא יגיד אפילו מלה אחת. אבל החברים שלו יבינו מה חושב הבנאדם.

ותסלח לי שאני מדבר אתך כל כך חופשי. זה עניינים עדינים. צריך להגיד אותם עד הסוף. מה יש לדבר. קנו את המסעדה, העמידו חופה, נולדו שלושה ילדים, שי־היו בריאים, אחד יותר יפה מהשני, גם כן חכמים. דם רומני עם דם עיראקי זה כמו קצפת עם שוקולד. והנה כבר עושים בר־מצווה באולמי שמחת־ציון. זה אולם שעושים בר־מצווה, אבל הכי הרבה עושים שם חתונות. בשביל החתונות יש חדר התיחדות. דלת כחולה. בלי שלט. על יד השרותים. ומי נפגש שם, במקרה, על יד השרותים? בוסקילה מהעופות של הכרמל עם יפה, שכולם קוראים לה החזה של המדינה, אשתו של חג'ג'י מהאבטיחים של חולון. חרמן בן חרמן זה בוסקילה. ואומרים שגם החזה של המדינה, התחתונים שלה מחור־קים כל הזמן אש. ואז בוסקילה שואל את יפה אם היא יודעת מה זה החדר עם הדלת הכחולה. לא, לא יודעת. מספר לה. אומרת לו, וואלאק בוסקילה, אתה מפדח עלי, לא יכול להיות. תיכנסי תראי, אומר לה. למה לא. נכנסת.

נכנס אחריה. סוגר את הדלת. זאכי, מזאכי־הוכי־לות, רואה. הולך לשולחן איפה שיושב חג'ג'י ואומר לו באוזן, אוכלים לך מהצלחת. איפה אוכלים? שואל חג'ג'י ומפסיק לאכול את הפסטי־ליקו שלו. על יד השרותים, איך קוראים למקום ההוא, איפה שהחתן־כלה נכנסים לכמה רגעים. חג'ג'י עוד רואה אותם יוצאים משם, מחטיף על המקום כאפה לאשתו. בוסקילה אומר לו, מה פתאום, רק נכנסתי להראות לה מה החדר הזה. תשפוך את הסיפורים האלה בתחת של האמא שלך, אומר לו חג'ג'י. תעזוב את האמא שלי! צועק בוסקילה. שיעזבו אותה אלה שתפשו לה! צועק לו בחזרה חג'ג'י. בוסקילה נותן זינוק לעלות על חג'ג'י, אבל תופשים אותו. בינתיים בא הגיס של חג'ג'י, שומע את חג'ג'י, אבל תופשים אותו. בינתיים בא הגיס של חג'ג'י, שמע את חג'ג'י משחרר קללות על בוסקילה, רואה את אחותו יפה בוכה, לא חשוב הרבה ועולה ראסייה על בוסקילה. פיצוץ. בוסקילה נופל, כל הפרצוף שלו מלא דם. שניים קופצים על גיס. אחרי זה כבר אי־אפשר להבין שום דבר. כל אחד מכה איפה שבא לו. וכל זה – יחרי דין אבוהום – כל זה באמצע שמנגנים את ד"ש עם שיר מאבו־כביר, באמצע שכולם על יד השולחנות נותנים קצב עם המזלגות על הצל־חות ותופשים ראש לא נורמלי. תג'רינו עושה לי סימן. אני עושה סימן לכמה אחרים מהג'מעה שלנו ואנחנו הולכים לעשות סדר על יד החדר התייחדות. אל תשאל איך כולם צועקים שם ומכים אחד את השני. אנחנו מתחילים לרחוף את כל הערימה אל המדרגות ומשם החוצה, לרחוב. ובדיוק בזמן שלמעלה כולם שרים 'תר־די מהחלון יא שרמוטה', בדיוק על המקום הזה בא מישהו מהצד, לא ראיתי אותו, מוריד לי קוסה על הפנים עם בקבוק שבור. תיכף שמו אותי בטכסי וישר לאיכילוב. תסתכל על המצח. חמישה תפרים. תראה את הסנטר, תראה. שני תפרים. מחפשים לי עכשיו את המלוכלך הזה מה שעלה עלי עם הבקבוק השבור בדיוק בזמן שלמעלה ניגנו את הד"ש עם שיר, יחרי דין עייל־תו.

אתה רוצה להגיד לי שלא שמעת אף פעם את השיר הזה? תיכף נגיד שישימו את הקסטה. מושה! איפה אתה מושה? תויר את הקאסטה היוונית, תשים במקומה את הקסטה הכחולה, איפה שיש ד"ש עם שיר. ותשלח פה עוד פעמיים תורכי ומים קרים. תאמין לי, רק תופשים את הארא שעשה לי קוסה על הפנים, הותכים לו סופית את הברוך־הבא שלו. עוד חצי סנטימטר היה הולך לי כל הגרון. אה הנה מתחיל השיר. זה רק הפתיחה. תיכף יתחילו המלים. תשמע, תשמע... את מנדנדת אותם בחלון כמו תפוחים ברוח... עכשיו נכנסים לתזמורת החצוצרות. טוח! טוח! טוח... ברוח, ברוח, כמו חלום על בטוח... תגיד בעצמך, לא מדליק? הכה, עכשיו החצוצ־רות נעלמות והזמר נותן את הקטע שלו. תשים לב... תרדי מהחלון יא שרמוטה, תקבלי אצלנו ד"ש עם שיר, ישר מאבו־כביר... נו, תגיד בעצמך, איך ג נוב השיר, הה? מושה איפה הקפה איפה?

תרדי מהחלון יא שרמוטה... בדיוק על המלים האלה פתחו לי את הפרצוף. שמעתי את השיר כאילו שתתז־מורת עומדת על ידי. סססס... אוחתו מי שהולך עוד פעם בר־מצווה באולם של חתונות. עוד שני סנטימטר יותר נמוך היה הולך לי הגרון. ■

חבר מאותו כוכב

מילכה למדן

וידויה של שדרנית

הקטע הזה הוא וידוי אישי, ניתן גם לכנות אותו „תיסכולה האישי של שדרנית הנאלצת לסרב", או כל שם אחר בכיוון הזה. מדובר בסוג מסויים של שי־חות טלפוניות המגיעות למערכת „חבר מאותו כוכב" אחרי השידור, ונשמעות בערך כך: „הלו, שלום מילכה! אני נשואה באושר, יש לי משפחה מוצלחת, בעל נהדר וילדים נפלאים ואני אינני פונה אליך בשם עצמי. הבעיה היא של אחותי/בת־דודתי/חברתי הטובה (או כנ"ל בלשון זכר – הקרבה למטלפן משתנה אך העקרון דומה) שהיא (או הוא) בחור/ה נפלא/ה יפהפה מש־כיל/ה (זה תמיד!) אבל אין לה/לו עדיין חבר/ה לפי רמתו (רמתה)..."

בשלב זה של השיחה אני תמיד נדלקת: „יופי! אם היא/הוא כל כך נפלא/ה מדוע שלא תציעו לה/לו להשתתף כאורח/ת ב„חבר מאותו כוכב?" ואז מגיע השלב הבא של השיחה! „אה, לא, זה לא. היא/הוא נורא מתבייש/ת להופיע בשידור. אבל חשבתי... אולי... יש לכם מאגרים כל כך גדולים של שמות ומספרי טלפון... אולי במקרה יש ביניהם מישהי/ו שיכול (או יכולה – כאמור השיחות בנושא זה הן „דו מיניות") להתאים?"

„בלי להשתתף בשידור?" אני שואלת. – „בלי, בוד־אי שבלי. פשוט חשבתי שאולי... מישהי/ו בדיוק כפי שאנחנו מחפשים..."

וכאן אני מגיעה לוידוי האישי המופנה אליכם, קור־אי „סגנון": „חבר מאותו כוכב" היא אמנם תכנית הכר־ויות, אך תכנית הכרויות רדיופונית, ורדיופונית בלבד. מטרתנו המוצהרת היא לשמש במה ציבורית למי שמ־עוניינים ליצור קשר בעזרת אולפן השידור. אין לנו מאגרים של שמות ומספרי טלפון, כל מי שמתקשרים לאולפן השידור מתקשרים כדי ליצור קשר עם האורח (האורחת) באותו שבוע וכל הפניות מועברות ישירות אליו (או אליה). אנא, אל תעמידו אותנו במצבים לא נעימים. אנחנו, כל אנשי הצוות, מעוניינים מאד לעזור ביצירת קשרים אך האפשרות היחידה שלנו לעשות זאת היא באמצעות אולפן השידור, ובדרך זו בלבד.

הפתרון היחיד שאנו יכולים לחשוב עליו למען הב־יישנים שביניכם היא התכנית הפתוחה, זו המשודרת מידי חודש ביום הרביעי הראשון שבכל חודש (כמו זאת של היום, למשל), שבה אתם יכולים להציג את עצמכם בשידור בקיצור נמרץ, להביא רק כרטיס ביקור אישי קצר ולהתחבא בבית, עד שכל הפניות של מי שמבקשות ליצור אתכם קשר יגיעו. בתכנית הפתוחה אתם מוזמנים לשלוח גם „ממליצים" מטעמכם. חבר/ה טוב/ת או מישהו מהמשפחה שיספרו עליכם במקומכם וייכנסו הם, ה„אמיצים" יותר, לשידור.

ובכן הערב, (בניגוד למה שהודענו בטעות בשידור בשבוע שעבר), התכנית היא תכנית פתוחה וכל אחד ואחת מכם מוזמנים להשתתף. צוות „חבר מאותו כוכב" ימתין לכם ליד הטלפונים (03־210111) כבר מהשעה 21.00, שעה לפני תחילת התכנית, וישמח לשמש לכם צינור ליצירת קשר עם כל מי שתבקשו.

„חבר מאותו כוכב" הערב הוא במתכונת הפתוחה ואנו מצפים לכם. להשתמע. ■

פנויים, פנויות

רפי יעקובי,
פסיכולוג

משפחה חד־הורית: בין הפטיש והסדן

מכתב למערכת: *רפי יעקובי שלום. בראשית מכתבי, אני רוצה להודות לך על מאמריך ב"פנויים". אני נהנית לקרוא אותם, ומרגישה הזדהות עם רבות מדעותיך. נהנית הן מדרך ראיית העובדות וניתוחן והן מסגנונך... יש לי בקשה, האם אתה מוכן באחד ממאמריך הבאים, להתייחס לתחום של היחסים והציפיות בין ילדי משפחה חד־הורית לבין חבר־חברה של ראש המשפחה החד־הורית. תחום זה מורכב ובעייתי ואולי הוא הגורם העיקרי לכך שמשפחות חד־הוריות לא מתאחדות... בתודה א.פ. ת"א.*

קודם כל אם אתם כבר אוזרים אומץ ופונים במכתב למערכת – אז אל תהיו שפנים. חשיפה של פרטים אישיים יותר, מאפשרת לי להתייחס ביתר דיוק לעניין. אם תוסיפו שם או כתובת, ואפילו מספר טלפון – הם יאפשרו בירור נוסף, אם הוא נחוץ. ואילו כך אנו נשארים בגבולותיו המעורפלים יותר של נושא כללי.

לכולנו ברור, שיש גוונים שונים אם מדובר בבן או בבת, בילד קטן או בוגר יותר. כך שאני כלל לא בטוח אם אני עונה לשאלה שאליה התכוונת. יש גם הבדל בין מצבם של גרושים המטופלים בילדים לבין מצבם של אלמנים. הפעם אגע אפוא בנושא המשפחות החד־הוריות שהגיעו למצב משפחתי זה בגלל גירושין.

יש אנשים שהתגרשו, אך בעצם ממשיכים את יחסיהם הקודמים. הוא תיעב אותה כשהיתה אשתו, בחדר הסמוך, וממשיך לשנוא אותה גם כשהיא רחוקה. כאילו שהיא מצויה עדיין סמוך לעורו, מקרצפת את קצות עצביו. בכל פעם שעמד קרוב לידה היא הגיבה בפראות. היא ממשיכה לרטון גם כשהוא רחוק.

לפריירית החדשה, שחיה עמו כעת, אין באמת גבר לעצמה. גם כשהוא לצידה, ראשו במקום אחר. שונא את אשתו, חרד לילדיו. מודאג וקופץ לכל ניד־עפעף שלה. היא, זוגתו הנוכחית, ממשיכה כאילו היתה מאהבת חלקית של גבר נשוי ואב לילדים. אקט הגירושים לא שינה אף במאומה את מצב העניינים.

אך יש גם כאלה שהתגרשו, ובאופן הנראה להם אולי מוזר, החלה לאחר מכן לשכון ביניהם ידידות. לעתים, הם אפילו לא מבינים כלל למה נפרדו. פה ושם, אם לא נוצרו בינתיים עובדות חדשות בשטח, יש כאלה החוזרים לחיות יחדיו. יש שגם נישאים מחדש.

האב שוטה, האם מכשפה

ילדיך, גברתי, לומדים ממך להתיחס לאנשים אחרים. אם למשל לימדתם אותם, אפילו בלי כוונה, לשנוא, לבקר ולשפוט את אביהם, לא בקלות יצליחו להתיחס לגבר החדש המופיע בעולמם. הוא מסבך עוד יותר את מצב העניינים, המתגלגל בלאו הכי. הם נלכדים בין הפטיש והסדן, האם מותר להם, בכלל, ליהנות מחברתו? להתקשר אליו? אולי כך הם יאבדו את מעט הקשר שנותר להם עם אביהם האמיתי? במי יכולים הם לבטוח. האם את עצמך אמינה ביחסיך? אולי רק עכשיו, לזמן קצר, את מחבבת את האיש, אך ילדיך כבר יודעים שזהו מצב זמני בלבד. ומחר־מחרתיים הם, יתי־

בקשו לשנוא אותו, להזדהות אתך וללכת בעקבותיך במסלול המפותל והמייגע הזה. לעתים קל להם לבחור בהגנה מן הסוג שאפשר לתארו כ"לא מדובשך ולא מעוקצך". הם לומדים להסתדר לבד, כמעין שטח מפורז משלהם. לשם שום צבא מן היריבים והאויבים לא יוכל לחדור.

בכל מקרה אין מקום לתלוש את יחסי הילד ובן־הזוג החדש, מתוך ההקשרים של היחסים בין ההורים. אם ההורים הגרושים עדיין שונאים זה את זה, ומתכתשים על כל צער ושעל, הילד חשוף לדיאגנוזות המומטרות מעל ראשו, כצרורות אש צולבת מתת־מקלע. הנוף, כפי שהוא נראה מבעד לעיניה של האם הוא בערך כזה: אביו – מחורל, שוטה, לא־יוצלח, אפס, לא גבר, חי עם הזונה שלו ורק טיפש גמור ירצה לחיות שם איתם. ומן הזוית של האב נראה הנוף בערך כך: האם – מכשפה רעה. מוצצת־דם שהשפעתה רעה ומזיקה. שקרנית והחיה עם האוויל שנפל ברשתה, ועדיין לא יודע מה מחכה לו אצלה. וכך עוד ועוד מחרוזות של דיאגנוזות ברשימה אינסופית.

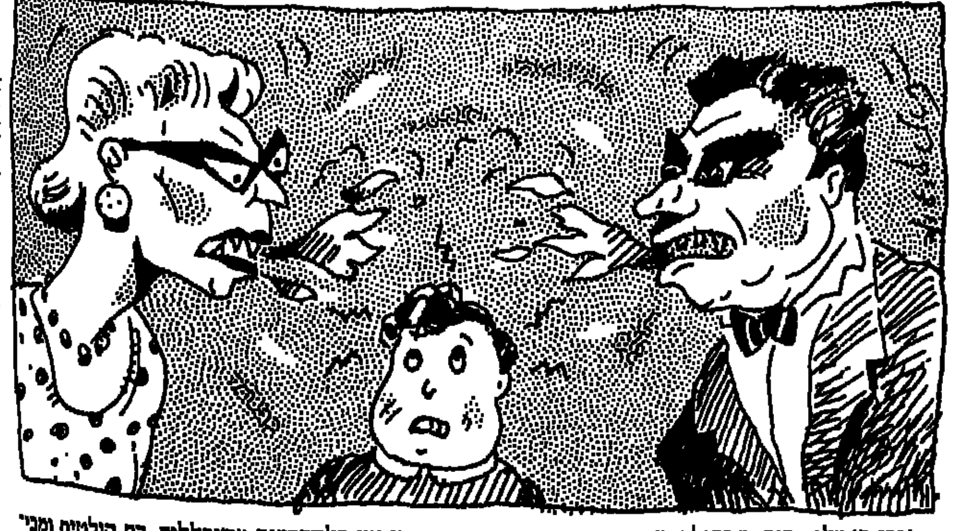

וגבן באקלים כזה, כשהילד, התמים עדיין, מספר בשמחה, שהיה לו נעים אצל ההורה השני, שבן־הזוג או בת־הזוג החדשים הינם נחמדים, הוא נתקל מולו בפרצוף שכאילו ספג כרגע מהלומה. פרצוף מתכרכם בשנאה על־סף התפרצות לא מרוסנת. הילד מבין, כפי הנראה, שהוא ביצע כעת טעות מחרידה שאין לה כפרה. במקרים קיצוניים, ובגיל הרך יותר, ילמד עד מהרה שאסור לו לאהוב את ההורה השני, ובוודאי לא את החבר החדש.

הילד ימשיך להגיב בשרה האוייב לקהל החשוב שלו, היינו, ההורה הדומיננטי. לעתים ישכח ואת לרגע, ויצחק ויהנה כשהוא מתבונן מעבר לכתפו כמי שנתפס בקלקלתו. כשהילדים מציירים משפחה, הם מתארים לעתים את זו החדשה, ומוסיפים בציור את ההורה החשוב והרחוק, כמי שמצוי מלמעלה או מפקח מן הצד. אך על כל פנים, כגורם המצוי וקובע רבות

בעולמנו. ילדים מבוגרים יותר, כבר לומדים להיות דיפלומטים. אוהבים במחתרת ומסתירים זאת ממי שאסור שידע.

לסיכום: מי שסבור שסוג הקשר הנוצר בין ילד, תלוי אך ורק בבן־הזוג או בילד, או לכל היותר בשניהם גם יחד, טועה. המרכיב החשוב יותר בתוך המכלול, הוא שפת־ההידברות שהתקיימה ועודנה קיימת בין הוריו.

כאן, אולי, ניגע לרגע במרכיב חשוב ביחסי הורים ילדים. הורים שבעצמם עדיין לא נגרו, לא מבחינים כל כך באנשים אחרים. הם נשארים מרוכזים ומגורים בעצמם. הם יכולים, למשל, לריב בנוכחות אורחים ומארחים ולהשחית ערב שלם גם לאנשים אחרים. הם לא מצליחים להתאפק. ולמען האמת גם לא מנסים. הם כאמור לא מבחינים שיש עוד גורמים בשטח מלבדם. הם יכולים לערוך באישון־לילה מריבה קולנית, עד שמופיע שכן או מוזמנת משטרה להזכיר להם, שעם כל הכבוד לעניינים הרחופים שמעסיקים אותם ברגע זה, הם אינם מצויים על־חורו של הר־קרח בלב הישימון, אלא בבית משותף שיש בו עוד דיירים. תזכורת שלפעמים מספיקה בקושי אפילו ליממה.

בין השאר הם אינם מבחינים בילדיהם. כל בול אסר־ציאציה שעולה להם בראש נפלט החוצה, בלי שהם חשים מה משמעותה עבור יצורים אחרים בסביבה. האב לא מבחין שכאשר הוא "מכסח" את אשתו ננעצים חיציו גם בבתם הקטנה, המתקפלת בבהלה בפינת החדר. אשתו בעלת כושר ספיגה מפותח, כבר מזמן נאטמה לחיציו. רק הקטנה עדיין נדקרת. היא מקבלת כעת שיעור ממקור ראשון, מה זה להיות אשה, ומה זה להיות עם גבר.

והאם, היורה את חיציה כלפי בעלה – הוא לא מספיק טוב עבורה: היא נראית סובלת ובוכה, מקמטת משהו בנשמתו של בנה. הוא יודע עכשיו שאביו אינו טוב, ומכאן שגם הוא, בנו, אינו יכול להיות טוב. לילדים הרי אין כלי־הבחנה משוכללים. הם קולטים ומבינים דברים באופן מגושם – לטוב ולרע. בשלב הזה הם אינם יודעים, ששני האינפנטילים המתכתשים מולם, לא עברו עדיין את גיל הגן. כלומר, הם מקבלים את השטויות שהוריהם פולטים כאילו היה זה מידע אמין ובדוק.

וכך, לעתים, אנו מלמדים אותם – את ילדינו – להיות אנטיפטים. כמונו. רוחים ונעלבים. או מעליבים ומלחיצים אחרים. ובכל מקרה, שפת־אמנו, הינה תשתית שעל גבה אנו מוסיפים שפות אחרות מורכבות יותר. אם אנו חושפים את ילדינו לטעויות, דרושים מאמצים רבים לאחר מכן על מנת לתקנם.

במקום אחר, במשפחה אחרת, היכן שהמירע הורים מן ההורים הוא מדויק ואמין יותר, המאמץ מושקע רק לצמיחתה ולבניה. מיותר לומר כי מי שבונה מצליח יותר מזה הנזקק כל הזמן לתקן את המעוות. ■

קצת אחרת

מוסרים אותה והיא שלמה

ג'קי מקייטן – קוסם כבוד – וחברתו תוצרת חו"ל. מעליהם משיח יעקובי, קוסם־קוסם.

משפחת קסמים ב־5000 דולר

כבר מן ההתחלה היה ברור כי צריך לשמור היטב על השעונים: הקוסם גיל שלף מפיו של אחד העיתונאים את הסיגריה הבוערת, עשה איתה קצת הוקוס פוקוס – ויזק סיגריה – אבל גם ...השעון... דוגמה קטנה למה שעלול לקרות לנו בכינוס אגודת חובבי אמנות הקסמים בישראל, שהתקיים בשבוע שעבר בירושלים. אבל: "אנחנו רוצים לשנות תדמית. קוסמים זה לא מי שמופיע במסיבות יומולדת ובחתונות", אומר משיח יעקובי, ...האגודה.

כדי להפיג את החרדות של ילדים מחזיק פרופ' משה פלדמן, מהמחלקה לרפואת שיניים לילדים באוניברסיטת תל־אביב, שני אביזרי קוסמים בקליניקה שלו: הוא שולף ביצים מפיו או מטפחות מכיסי הילדים. "אחרי שאני כובש את ליבם בקסמים הם מוכנים לכל טיפול", אומר הפרופסור. עבור הנשיא החדש של האגודה, יעקב (קובי) יצחק, קסמים אינם שעשוע בלבד. במלחמת צה"ל בלבנון נפגע קובי מפגיעת צלף בעמוד השדרה ושותק בשתי רגליו. בבית הלוחם שיקום פגש את הקוסם עמוס קנרא שהציע פיזיותרפיה בעזרת קסמים. "זה החזיר לי את הדמיון, המוטיבציה והרצון לחיות", אומר הנשיא החדש.

באגודת חובבי הקסמים בישראל כמאה חברים רשומים. בין החברים רופאים, עורכי דין, סטודנטים למחשבים ולמתמטיקה, מנ"לית (דלית פלד), וגם פועלים, ואפילו לזמר ג'קי מקייטן יש תעודה של קוסם. ראש ועדת השפוט הוא עו"ד ... חרל"פ, שאת יום הולדתו ה־60 חגג בכינוס הקוסמים. הנשיא הגדול (כלומר נשיא לכבוד) הוא רוני שכנאי, שבמשך 12 שנים קיים סטודיו להוראת קסמים בלונדון. לטענת שכנאי, רמת הקוסמים בארץ גבוהה יותר מרמתם בחו"ל, אבל בארץ הם עדיין נלחמים בדעות הקדומות של הציבור.

בספר של קסמים מסתתר כסף רב, לא בצד ההכנסה כי אם בצד ההוצאה: סט מטפחות משי עולה עד חמשת אלפים דולר. מחירו של ציוד בסיסי נוסף נע בסביבות חמשת אלפים דולר נוספים. הציוד של מי שעוסק בקסמים הגדולים, כלומר אילוזיות – כמו לנסר אדם בתוך ארגז או להעלים אותו – יכול לעלות עד 50 אלף [illegible] הדירועות כמנור שהשתתפו [illegible] יכלו לחזות מכל מת[illegible] הקוסמים מציג: השחלת טבעות, הכפלת כדורים, שליפת יונים ממטפחת ואפילו ניתן היה לרכוש "בחורה באוויר ב־300 דולר" או להסתפק בקלפים מסומנים ובערכות קסמים בסכומים נמוכים הרבה יותר.

ברוח הנוסטלגיה של הימים האלה אפשר לומר כי הקוסמים היום זה לא מה שהיה: המילים הוקוס פוקוס ואברה קדברא יצאו מן האופנה, "אבל אני תמיד אומר הוקוס פוקוס בלב", אומר שכנאי. גם הצילינדר והמקל המפורסמים נעלמו. לעזרתם מגייסים הקוסמים את המוסיקה והטכניקה: כשהקוסם אילוזיוני השכיב את חברתו באוויר כשהיא מקבילה לרצפה ונשענת רק על יתד אחד, קשה היה לי להחליט אם זה הכשרון של אילוזיוני או חוסר הבינה שלי שאיני מסוגלת להבין מה שעיני רואות. ■

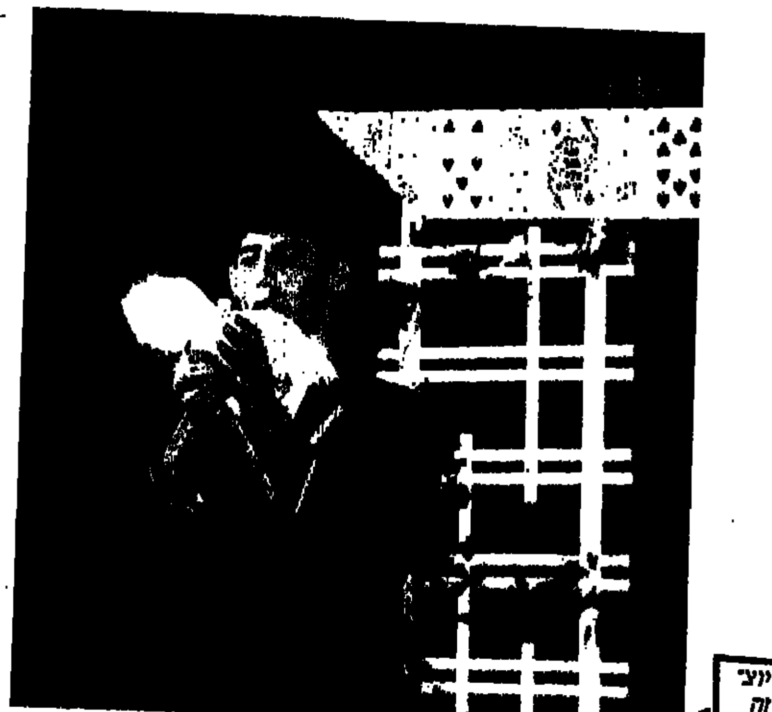

מקמטים מטפחת ויוצ־ את יונה. תנסו את זה פעם.

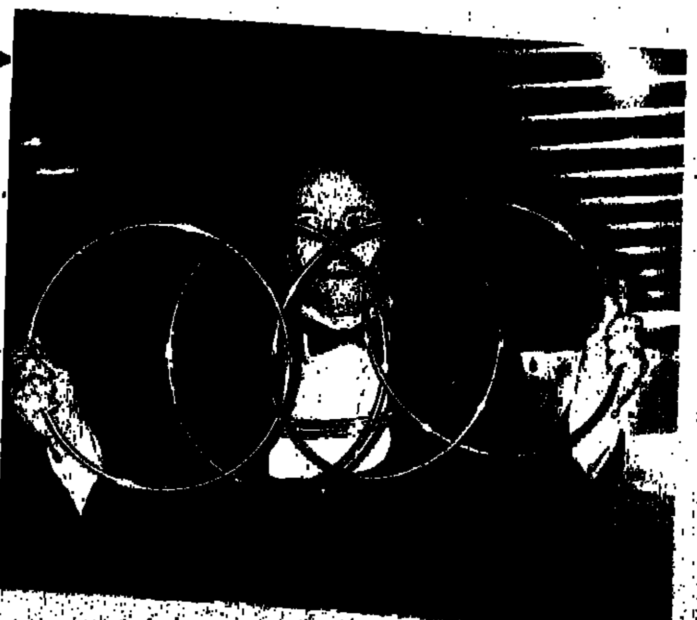

רוני שכנאי וטבעות הפלא שלו.

קריירה

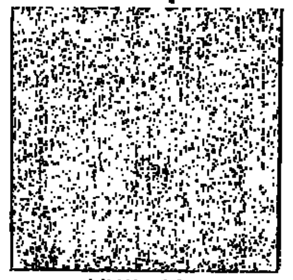

אורי בינדר

רוזינה

המפר מסביליה, המתאבד, מקהלת אי־הסכמה, חלום ליל קיץ, שטן במוסקבה, דון ז'ואן חוזר מהמלחמה — להצגות אלה של תיאטרון באר־שבע יש מכנה משותף אחד: רוזינה קמבוס. לא מכבר היא זכתה בתואר „שחקנית השנה" ב„קול ישראל".

שיחת בוקר עם רוזינה קמבוס מתיאטרון באר־שבע. מעדיפה להתראיין בבית. יושבת לה בבגד אימון כחול המדגיש את גזרתה הנאה. אוהבת לאכול טוב, אולם את עודפי הקלוריות משמידה בשעות של מחול אירובי לצלילי הקלטת של ג'יין פונדה.

המקצב מעורר גם את כלב הציד השחור שלה, ג'וני, אולם הוא מתייאש במהירות ומתבונן בבעלת־הבית המקפצת, כששיער ראשה הבלונדיני נזרק לצדדים. כמה ימים ללא מחול אירובי, ורוזינה, בת 34, חשה מבוגרת. „זה מה יש", יוצא לה מהפה, וקשה להאמין כי מדובר בעולה חדשה, שהתאקלמה מצויין בתיאטרון באר־שבע ואף זכתה לא מכבר בתואר שחקנית השנה ב„קול ישראל".

סטודנטים מבית־הספר למשחק בחרו בה ברוב קולות. הבעל המסור והתומך היה מופתע. „בלעדיו לא הייתי מגיעה לזה", מספרת השחקנית הוותיקה ונהנית מהפרגון של חבריה בתיאטרון. הזכייה מדרבנת אותה להתקדם ולשאוף להצלחות נוספות. על תכניות מוגדרות מסרבת לדבר, אולם היא טורחת להדגיש, כי טוב לה בבאר־שבע.

הרומן שלה עם התיאטרון הדרומי החל באקראי, כאשר לפני כשלוש שנים ביקרה ברומניה מנהלת התיאטרון ציפי פינס. זו שמעה שם על השחקנית המוכשרת שעלתה לארץ חודשים ספורים לפני־כן. ההימור של ציפי הצליח, ובתום שיחה קצרה „שלפה" את משפחת קמבוס ממרכז הקליטה באשדוד היישר להצגה „השטן ממוסקבה". מלאכת הבימוי הוטלה על הבמאית האורחת מרומניה, קטלינה בוזויאנו, ועובדה זו אפשרה לעולה החדשה להוכיח את כשרונה על הבמה.

תוך כדי החזרות החלה השחקנית השאפתנית ללמוד עברית. חוש ההומור שלה דחף אותה להאזנה רצופה למערכוני „הגשש החיוור", אולם את ההיגוי ואת האהבה לשפה העברית נטע בה אפרים אבא המקצוען. כשרונה לקלוט במהירות שפות סייע לה גם הפעם, והעברית נוספה לגלריית השפות שלה: רומנית, אנגלית, צרפתית, איטלקית ורוסית.

תוך זמן קצר הצליחה העולה החדשה להעלים את המבטא הזר. מהלה ב„שטן ממוסקבה" עברה לשחק שבעה תפקידים קטנים בהצגה „דון ז'ואן חוזר מהמלחמה". גם ב„חלום ליל קיץ" קצרה תשבחות על משחקה כטיטניה והיפוליטה, אולם השיא היה בדמותה של רוזה בלהיט „צריך פיאט בחיים". עבורה היתה זו שבירת המחסום האחרון של השפה העברית, ויש אומרים, כי הופעתה המשכנעת בהצגה זו תרמה לזכייתה בפרס שחקנית השנה ב„קול ישראל".

יש שחקנים המעדיפים תפקידים ראשיים. רוזינה קמבוס מעדיפה תפקידים מעניינים, אפילו אינם מרכזיים בהצגה. היא נכנסת היטב לכל דמות ומרגישה טוב כאשר מזדמן לה לגלם דמות העוברת מבכי לצחוק. השאיפה־לשלמות בהופעה עברה אליה בתורשה, שכן שני הוריה התפרנסו ברומניה מהבמה — האם התפרסמה כשחקנית, והאב שימש כמנהל הצגות.

בנה בן השבע של רוזינה מבקש תינוק נוסף בבית. „אני חייבת לו והוא צודק", מסבירה רוזינה, „אבל..." ההצלחה על הבמה הביאה בעקבותיה לוח זמנים עמוס, ואין לה פנאי לנושא, אף שהיא „מתה על תינוקות". רוזינה משוכנעת כי סיפור הלידה יפגע קשות במאבק שלה על רכישת מקום מכובד על הבמה. היא מבקשת מבני משפחתה שיתאזרו בסבלנות.

רוזינה קמבוס. מוכשרת ושאפתנית, אוהבת לבשל ולארח ושונאת שגרה. אינה עונדת תכשיטים ומעידה על עצמה: „אני רכושנית רק באהבה". ולוקה על הבעל ומשתדלת לצמצם את הפגיעה של התיאטרון בחיי המשפחה. מדברת בתנועות ידיים ומקבלת בתודה כל תיקון שגיאה שלה בשפה העברית. בתחום התיאטרון יש לה חלום: משתוקקת לעסוק בהדרכת שחקנים צעירים. בינתיים העניין טרם הגיע לשלב מעשי.

בימים אלה מסייעת רוזינה לשחקניות בתיאטרון בתחום האיפור. לדבריה, בחו"ל למדה גם את תורת האיפור בנוסף למשחק, ואילו בבתי־הספר להכשרת שחקנים בארץ אין עוסקים באיפור. כדוגמה היא מציינת את אחד השחקנים הבולטים שבתיאטרון באר־שבע, מרק חסמן, המאפר את עצמו באמנות, שאת רכש את המיומנות לכך בחו"ל.

תמונות מתוך „ספר מסביליה": רוזינה קמבוס עם נתן דטנר (מימין) ועם הוגו ירדן. „אני רכושנית רק באהבה".

בילי מוסקונה־לרמן
צילום: ראובן קסטרו

צפורת, כלבים ומחשב

אז מה אם יש לה ברקע כלבים דנים, שני בעלים לשעבר ורומן פוליטי אותו יצאה למכור בארה"ב? צפורת כרמל, כדאי, אולי, לזכור את השם לא רק בהקשר לתצוגות כלבים...

צ יפורת כרמל. אפשר להתחיל בסדר יום שלה. גם מהעובדה הבאילו שולית הזאת אפשר ללמוד עליה דברים. בשבע ושלושים, ציון שעה שמבטל מיד מחשבות על תינוקת או ילדים יותר גדולים שצריך לשלוח לבית הספר, היא מתעוררת. עולה בזריזות על האופניים שורקת לארבעת הכלבים ויוצאת למה שהיא קוראת „ניקוי ראש". ליד הבית הפרטי שלה, בהרצליה, יש שדה גדול, שדה תפוחי־אדמה. היא יורדת מהאופניים ומשיטם יחד רצים במרחבים הירוקים או החומים. תלוי בעונה. כן, היא והכלבים. ה„כלבים" פירושו ארבע דנים גדולים וכלבת זאב נדחת, שממלאה חלק מהמון תפקידי של מטפלת בגורי הבקן, הגור.

אחרי שעה כטבע יושבים יחד לארוחת טשי, אחר כך קצת פינוקים. זו היא המפנקת את הכלבים, כמובן. ואז היא מתיישבת ליד המחשב וכותבת. ציפורת כרמל, אשה בת שלושים ושש, כותבת ספר. רומן פוליטי־הסטורי, חצי אוטוביוגרפי, על חייה והרפתקאותיה של בחורה ישראלית שחונכה בארץ. דברים שקרו לה ולמי דינה אחרי יום כיפור. סיטואציות שמתרחשות על רקע נופים ישראליים אופייניים. התמודדויות של חייל שנפצע במלחמה. קומזיץ בכינרת. מגוון התיקונים לנשים פוליטיים בלי אמירה חד משמעית. גם קטעים ארוטיים. הרי סוף טוף מרובר בחוויותיה של אשה צעירה.

ציפורת אומרת שאין בספר סיטואציה שהשורשים שלה נעוצים בדמיון. הכל קרה לה, או מסביבה. עם הדפים המודפסים של הספר הזה היא טסה עתה לניו יורק. יחד עם הדפים היא אורזת תקוות גדולות. והוד... ות מכוונות להענות של היהודי האמריקאי הממוצע ... אליו, פחות או יותר, כיוונה את הפרופיל הפסיכו־לוגי של ההתרחשות. זאת נוסחה שיש לה סיכוי טוב להוביל לנפות ולעורר נוסטלגיה. את הספר התחילה לכתוב כשגרה עם בעלה באנגליה לפני יותר מעשר שנים. מאז היו הרבה גילגולים. היום, ככר גרושה כפ־... שנים, היא סוגרת מעגלים.

קטיפה אדומה ודולרים

כשנתה באנגליה היתה נערה תמימה וקצת פרובינ־ציאלית. למדה ספרות אנגלית בבית־ספר מאוד מכובד. ... נישואים ראשונים באנגליה, נישואים שניים בלי... עם בעל מומר, סוויטות מצופות קטיפה אדו־מה ... אלפים דולר שנעלמים כשנייה מול העיני... כך שני בוטיקים לבגדים בתל־אביב ורמת... שנים, כמעט ותנה שלישית, ותפנית. היא אשה בשלה ומנוסה שבחרה לחיות באושר ... לבד בבית פרטי, מוקפת כלבים, ספות ... ושוכב, ומחשב.

... הביתה אחרי שבילתה כמה שעות ... תל־אביב. השיחה עם הכלבים מתחילה כבר בקצה הרחוב. הם מריחים או שומעים אותה, ניצבים דרוכים במרפסת, מתחילים להזיל ריר ולייליל. היא מוציאה מהגוף קולות של אמא דואגת. מילים במנגינה של מוציניו פוציניו ומשפטים כמו: „הבאתי הפתעה לכל אחד. חמודים שלי, מתוקים שלי, איך הרגשתם?" ועוד כל מיני כאלה.

אחר כך מתיישבת על הספה, מוציאה אלבום תמו־נות. תמונות גדולות של כלבים בכל מיני תנוחות. הנה טיפאני היא אומרת בנחמדות. בתמונה רואים כלבה דנית מחזיקה צלחת פלסטיק אדומה. „אני נורא אוהבת את קערת האוכל שלי", מסבירה ציפורת את התמונה כאילו במקום טיפאני. ואחר כך מתחילה למלמל משפ־טי חיבה באנגלית ולחבק את הצווארים השעירים, חי־בוקים קטנים. הם מבינים כל מילה, היא מסבירה.

הכלבים האלה עולים לה הרבה מאוד כספים. חמש מאות עד אלף שקל בחודש. הם והשקירה שלה על הספר מחקו סכום כסף של קניית דירה. הם אוהבים עצמות בקר והיא קונה להם. הם אוכלים את עוגת הקרם שמונחת על השולחן בסלון והיא מחייכת. הם מתגנבים בלילה למיטה הרכה שלה והיא מוותרת. קונה להם את כל הויטמינים, מקפידה ללכת איתם כל שבוע לרחוץ בים, לקשור את האוזניים, לסרק, לדבר איתם, לפנק אותם. „מין אהבה כזאת", היא מספקת משפט בתור הסבר.

קשה לה לענות אם היא עוברת את הגבול. כרגע של כנות: „אני עדיין שומרת על פרופורציות, לא חיה רק בשבילם..." מה הגבול שלה? עכשיו, היא נותנת דוגמא, כשאני צריכה לנסוע לניו־יורק, אני פשוט עוזבת אותם לחודש וחצי ונוסעת. מאד תתגעגע אבל תעמוד בזה. הקפידה שיאופסנו בנוחות המכסימלית בזמן העדרה. „הגור והמטפלת שלו, הזאבה, נוסעים לפנסיון כלבים ליד ירושלים. הוא, הגור, לא אוהב להישאר לבד". שני הדנים האחרים נוסעים לבית של חברה שלה שמגדלת דנים בהולנד. היו די הרבה התרוצציות שקשורות באר־גון מושב נוח בטיסה לכלב אבל הדברים הסתדרו בסוף לשביעות רצונה. כרטיסי הטיסה ושאר הוצאות – עליה כמובן. הכסף בא מחסכונות.

לכבוש את ניו־יורק

לא, היא לא מוטרדת. לא מהרבה כספים שנוזלים על תקציבי עצמות בקר לכלבים. לא מזה שהיא חיה בין ספות מרוטות מפני שאי אפשר להכניס רהיטים לבית שגרים בו ארבעה כלבים. לא מהריח הכלבי־חיי־תי החזק שעומד באוויר. כמעט לא משום דבר שקשור באורח חייה. אפשר להגיד שהיא היא אפילו שמחה. בחורה אופטימית וחייכנית היא ציפורת כרמל. יש לה חלומות לכבוש את ניו־יורק, לכתוב תסריט, להתפר־סם.

מה היא אוהבת לקרוא? קצת קשה לה לענות. היא צריכה לקום לעבר הספריה להציץ בשמות של המחב־רים שכתובים על הספרים. ממצב של ישיבה על הכור־סה היא לא מצליחה לשלוף שום שם. אוהבת לקרוא על רומנים של נשים שהצליחו והגיעו בזכות עצמן. כן, זה מה שהיא אוהבת. ההורים שלה „משפחה יקית רגילה מאד מפתח־תקווה", תומכים בה. אהבו את הרעיון שהיא כותבת ספר ומסתדרים בהחלט עם העניין של הכלבים. כל דבר בזמנו, הם אומרים.

כמעט לא מתראה עם חברים. ישנם ימים ארוכים שהיא לא מדברת עם אנשים. רק כותבת ומטפלת בכל־בים. תקשורת קונבנציונלית לא חסרה לה במיוחד. נר־אה לה לפעמים שהיא קצת יוצאת דופן, אבל היא לא מקדישה למחשבה הזאת יותר מדי זמן. לא מכניסה את עצמה למחשבות מטרידות בגין אורח חייה. על המדף בסלון יושב כלב לבן מפורצלן. על הקיר תלויה תמו־נה שמתואר בה גוף של בן־אדם שנגמר בראש של כלב.

– אגב, יהיו לך ילדים?

„כשאתפנה". ■

צפורת כרמל וכלבים. בלילה הם מתגנבים למיטה והיא מוותרת.

יש לה חלומות לכתוב תסריט, להתפרסם

בהגרלה מס' 3 זכה:

משה ודני מהרצליה

שרפש

ברהיטי אלמור

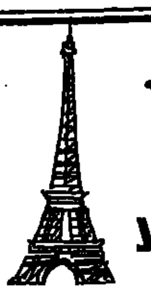

כרטיס טיסה ל-PARIS כל שבוע

יגרל בין הלקוחות אשר יבצעו קניות בבתי העסק של המועדון.

מוגש בחסות חבר גרין קארד בע"מ

יקית

בהנהלת חיים אהרוניאן

ריהוט משרדי באיכות גבוהה

דגמים, מאיטליה ויצור עצמי.

25 שנות נסיון ומוניטין

חדש! שולחנות מחשב

חנות המפעל - קרליבך 39,

טל. 200861, במפעל 657580

הנחות אמיתיות

25%-35%

בכל חנויות הרשת

- חדרי שינה
- סלונים
- פינות אוכל
- ספריות
- ומערכות קיר

שמרת הזורע

מועדון הרהיטים 86'

מבחר פינות ישיבה וכורסאות טלוויזיה בריפודי עור ובד.

פתוח גם במוצאי שבת

זוזות! הרהיטים

רח' אפעל, קרית אריה, פ"ת (צומת גהה)

03-9220288 ,9230138

סניף הצפון: צומת הצ'ק פוסט, שד' ההסתדרות 1 חיפה, טל. 04-642584

מוגש בחסות חברת גרין קארד

GAME

כורסאות, ספות וכסאות

מבנה עץ בשילוב עור או בד

ג'יים

03-810332

י.ח.ס ענבל

תעשיות בע"מ

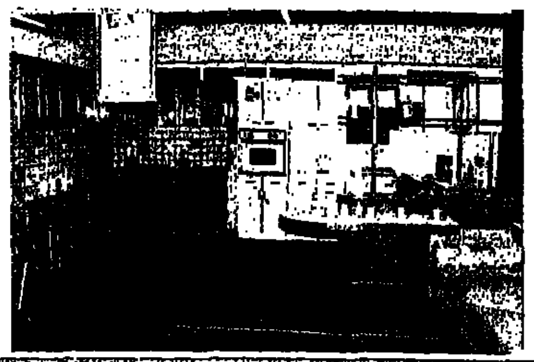

ביצוע מטבחים לפי הזמנה

ק. ביאליק, היוצר 19, חיפה

טל. 04-732633

מקור הרהיטים

המיטה עליה חלמת

דגם אקסקלוסיבי

של מקור הרהיטים

ולפסון 2, טל. 822105, 829851

רהיטי האחים סער

5 תשלומים שווים

- מזנונים • סלונים מעור
- פינות אוכל
- חדרי ילדים • חדרי שינה

אור יהודה, א. התעשיה החדש,

רח' היצירה 6, טל. 347202

רולניק

מיטה דגם "מור" מטען מלא כולל ארגז מצעים

628.- ש"ח

רהיטים שעושים בית

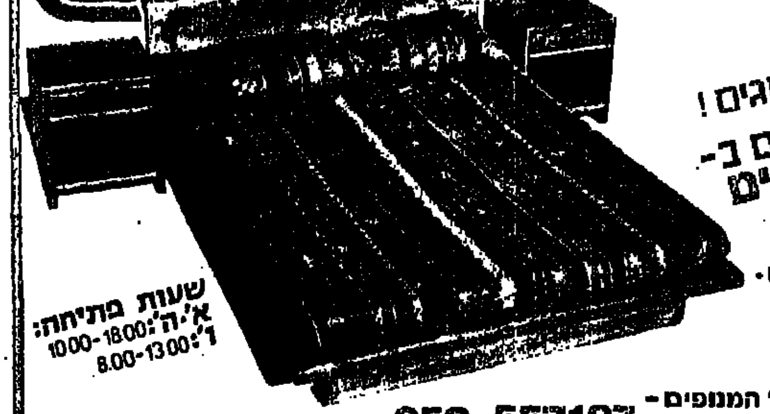

מבצע לזוגים!

כל הרהיטים ב-6 תשלומים חודשיים

- חדרי שינה • סלונים •
- פינות אוכל •
- חדרי ילדים •

שעות פתיחה:

א'-ה': 10.00-18.00

ו': 8.00-13.00

מפעל ותצוגה: רח' המנופים - אזור התעשיה הרצליה - טלפון 052-557197

בוטיק דרורה

השד האדום מאזור השרון

הקו המנחה את דרורה ויצחק מרא־שית דרכם הוא השמירה העקבית על שמם הטוב. הקפדה על טיב ואיכות, הדהירה מתמדת כמרוץ האופנה. בכל התקופה הזו מלווה אותם בעקביות התופעת אחתר. ועכשיו נוספה עוד תופעת כדי שיוכלו לעמוד בלחץ

שנוצר עם פתיחת החנות החדשה ברחוב בורוכוב 5, ברעננה.

מה אפשר למצא בבוטיק דרורה? מבחר עשיר של ג'ינסים משגעים מכל סוג, חליפות, מעילים, גם מפוטר, הרבה הרבה מכנסיים אופנתיים, חצאיות וחליפות ליום יום, היכולות בהחלט להתאים גם לערב. מרבית הדגמים הם בסטייל ספורטיבי מתאים לצעירים ולצעירות. ולצעירים ברחוב

עד 120. באחרונה: החלו מייצרים את אופנת רד דויל - השד האדום, ואת הדגמים בלעדיים של דרורה במפעל חדש שנפתח ברח' גרוזנברג 25, בתל-אביב. במפעל אפשר גם לבצע רכישות בסיטונות.

יותר מזה, כמשפחה, שעולם האופנה טבוע בדמה, השלימה טלי סרוס, בתם בת ה-15 קורס דוגמנות אצל "מולה", והחלה לשמש כדוגמנית הבית של הבוטיק המשפחתי. איזה יופי של דוגמנית ואיזה יופי של דגמים היא מציגה.

בבוטיק דרורה, הנמצא ברחוב סוקו־לוב 53, בהרצליה, בפסג', מחלקים גם חולצות טריקו ד, מתוצרת רד דויל - חינם על כל קנית שתי זוגות מכנסיים. על קניית 3 זוגות - מקבלים במתנה תיק ג'ינס גוצי - עשוי ממכנס.

בוטיק דרורה - לצעירים וצעירות שמקפידים להתלבש בשד האדום.

רח' סוקולוב 53 הרצליה 052-81350

רח' בורוכוב 5 רעננה 052-25464

במפעל: רח' גרוזנברג 25 ת"א 03-653404

נגרית טנדו

רהיטים אקסקלוסיביים למבינים באמת!

הכל תחת קורת גג אחת! ☆ חדרי ילדים

☆ מזנונים ☆ מערכות ישיבה ☆ פינות אוכל

רהיטי טנדו בע"מ, שכונת הרכבת, רח' 1243/10, תל־אביב. טל. 03-377585, 372769. הכניסה מרח' ריבל מול רנו

הכניסה אפשרית גם מרח' החרושת ליד מ.ת.מ.

פתוח במוצ"ש עד 22.00 ובמשך השבוע מ-6.00-20.00 רצוף

כל מיני

אוסף

יפה רוזובסקה עם כלבים חיים ופסלון. למעלה – אחד האוספים.
צילום: ישראל מלובני

על כלבים וברומטרים

ליפה רוזובסקה, מורה לאומנות בבית הספר האמריקאי בכפר שמריהו, יש תחביב: אספנות. דירתה ברחוב דוד המלך בתל־אביב הפכה למעין מוזיאון פרטי ובו חפריטים שרכשה בנסיעותיה לארצות שונות. צלחות חרסינה מאויירות, נעליים נסיות מחרסינה, מתכת, עץ ועור, כלבים מפורצלן שראשיהם מופנים לצד שמאל, עשרות ברומטרים, מדי לחץ ומדי חום, מנחושת, עץ ומתכת, ובהם כאלה שצורתם ציפור, גיטרה ושעון. „אצלי תמיד יודעים מהי הטמפרטורה", מציינת יפה בהנאה. גם נכדותיה נדבקו בחיידק האוספים שלה וביום הולדתה האחרון הגישו לה כולן מתנות אחידות – ליצנים רכובים על אופניים בגדלים שונים. היא שמה אותם על שידה בחדר העבודה. ליצנים יהיו כנראה שגעון האוסף הבא שלה, היא אומרת. ■

רימונה שיף

חדש

„תשבץ" במיטה

„תשבץ" הוא אחד הדגמים למצעים החדשים מבית היוצר של רוז'י בן־יוסף, מי שבעבר הלא רחוק עסקה באופנה („רקמה") ועתה עושה חיל וייצוא במצעי־מיטה.

הציפה והציפית משובצות פסים שחור עם אדום, צהוב, כחול או ירוק. את הסדין ניתן לבחור בכל אחד מצבעי הפס הצבעוני, כולל שחור. וזה החידוש: הולך ונשבר אצל הצרכן המקומי מחסום הפחד מפני מצעים שחורים. אפשר להרכיב מערכת למיטה מסדין שחור ואחת מן האפשרויות של הפסים הצבעוניים.

מחירה של מערכת קייצית יחידה, הכוללת סדין וציפית – 23.99 ש"ח, לגודל מיוחד – 29.99 ש"ח; מערכת קייצית כפולה – 31.99 ש"ח, לגודל מיוחד – 37.99 ש"ח; ציפה יחידה – 32.99 ש"ח; ציפה כפולה – 44.99 ש"ח. את הדגמים ניתן למצוא ב„משביר לצרכן", כל־בו שלום ובחנויות מובחרות. ■

ללכת לישון עם רוז'י בן־יוסף

בתיה אבישי

רעיון

צילום: גאמא

אותה הגברת קצת אחרת

הקיץ מלאו ללידי ליברטי המקורית מאה שנים. העולם חגג. גם במולדת אבותיה הצרפתים (שכידוע העניקו את הפסל במתנה לאמריקנים) חגגו בלא מעט גאווה. אחד המתגאים היה הפסל אסלן, שפיסל אותה מחדש, בדמותה של אליל̇ת חופש אחרת – בריג'יט בודו. התוצאה – לפניכם. לא ברור איזו גברת יעדיפו באמריקה של רייגן, אבל אין ספק ששינוי האדרת הוא יותר משינוי תדמית. ■

הווי

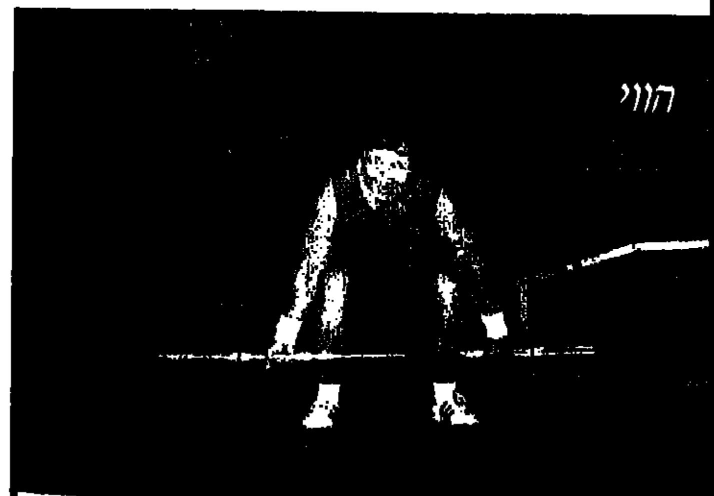

מריאן סויה בפעולה – התחלה שניה בגיל 60 צילום: גאמא

האחות עושה שרירים

מריאן סויה היא אחות. אחות שלא מאימת לנטוש ולא זועקת על שכר נמוך, אבל אולי זה בגלל שהיא שם, לא פה. שם – בווינה של אוסטריה, במולדת ה„מוצרט קוגל", היתה ממש עד לא־מזמן אחות ראשית בבית החולים „אליזבט". 40 שנה היתה אחות, והקיץ כשמלאו לה 60, יצאה לפנסיה.

אבל, כמו שאומר שיר הילדים, סוף הוא תמיד התחלה של משהו אחר. ובגיל 60 מריאן סויה פשטה את המדים הצחורים, הסירה את השביס הלבן ולבשה...בגדי התעמלות. כי הקריירה השניה של הגברת היא – הרמת משקולות.

למה דווקא הספורט הזה? כי ככה מפיקים מהגוף את המקסימום, בלי יותר מדי טירחה ובזבוז זמן על ה„מסביב", כפי שהיא מסבירה. 20 שנה היא עוסקת בפעילות ספורטיווית, יש לה אותות ותעודות על שחיה, רוצה וידוי פטיש, שלא לדבר על חיבתה לג'וגינג, רכיבה על אופניים והליכה. אבל, כאמור, כל זה לא הספיק לאחות הנמרצת, והיא התחילה להרים משקולות.

את הענף הזה, שכלל לא עלה בדעתה להתייחס אליו כתחרותי, זנחה במשך תקופה ארוכה לטובת טיפול באמה החולה. אבל ב־1982, כשצפתה בתחרות טריאתלון (כוללת סוגים שונים של הרמת משקולות), העניין „עשה לה תשק". יום אחד נכנסה למועדון ספורט והחליטה לנסות. הבושה אכלה אותה, סיפרה, איך בין כל הספורטאים המקומיים הצליחה לדחוק רק 80 ק"ג. ואז לקחה את העניינים ברצינות.

מאז ועד היום השתתפה במספר תחרויות ואפילו הציבה שיא אירופי חדש לנשים. וכל זה מוכה אותה לא רק להערכה בין חובבי הרמת משקולות, או מעריצי קשישים פעילים, אלא גם באיגוד המקצועי של האחיות. מי אמר שאין לה כוח? ■

שיפוץ

ברוך יוספסברג

הצבע

האירוע המסופר כאן אולי ייראה דמיוני, אך האמינו לי: כל מילה אמת לאמיתה. לאחר לבטים רבים, להם הייתי שותף פעיל, החליטו ידידי, בני הזוג יעל ודובליה, שהגיע הזמן לבצע „רמונט" בביתם: חלונות, דלתות, צבע שמן וסיוד. הסייד, מר אלחריזי, נקב במחיר שהוא דורש עבור העבודה (הצבע על חשבון מזמין העבודה), שלמען אמת נראה מאד מוגזם, אך התקבל ללא עוררין לאחר שהאזינו לכל ההמלצות הרבות שהיה מוכן בהחלט להציג בפניהם, אם רק יתבקש. הפעם למדו מנסיון העבר כי „מה שלא עולה כסף לא שווה כספו", הרהיטים כוסו במעטה פלסטיק. זורחים ומאושרים על שהפקידו את המלאכה בידי בעל מקצוע מעולה, נטלו את שני ילדיהם, נטשו את דירתם ועברו להתגורר למשך שבוע אצל הסבא והסבתא. זה היה התנאי שהציג מר אלחריזי למען לא יופרע במלאכתו.

יעל פקדה את דירתה לאחר שחלפו שלושה ימים. המחזה שהתגלה לעיניה, שיתק אותה לחלוטין. שעה ארוכה חלפה עד שהתאוששה, ולכה שב לפעום בקצב הרגיל. שוב ושוב אימצה את עיניה על־מנת להשתכנע כי אין היא שרוייה בעולם של חלום.

שלושת כתליו של חדר האורחים היו מרוחים שכבת צבע מחוספסת בגוון ארום לוהט והכותל הרביעי בצבע שלא ניתן לזיהוי ברור, בין צהוב לבין לבן אפרפר. חדר השינה נצבע בגוון כחול סגלגל (סגולה למזל, כפי שהתבטא לאחר מכן הצבעי). לא היה שום קשר, ולו המקרי ביותר בין הצבעים שנתגלו לעיניה לבין אלה שהוסכם עליהם מראש. על הרצפות נערם בליל דביק וסמיך, שהכיל כמויות אדירות של צבע שמן, סיד, והשד יודע מה עוד, שהגיע עד לגובה הקרסוליים.

מר אלחריזי, שהבחין באשה, העלה על פרצופו חיוך מתקתק וציין כי בת־מזל היא, מאחר והוא סיים את המלאכה יומיים מוקדם מכפי שהבטיח, הוא אוהב להפתיע את הקליינטים. בדרך זו זכה למוניטין שלו. יעל לא השיבה. לפתה את ראשה, פרצה החוצה ודמעות חנקו את גרונה.

כל מאמציו של דובל'ה להרגיע את זוגתו המוועדת, עלו בתוהו. שעה קלה לאחר מכן ניצבו בני הזוג בפתח הדירה, לוטשים עיניים סביב, ואינם מסוגלים להוציא הגה מפיהם. מר אלחריזי ירד מן הסולם. הוא נפגע עד עמקי נשמתו ממה ששמעו אוזניו. מעולם לא עלבו בו כך וכי זה מה שמגיע לו לאחר כל המאמצים? אחר התאושש, ובנימה רוגעת יותר אמר כי עדיין לא נולדה הבעיה שאלחריזי לא ימצא לה פתרון הולם. תמורת סכום פעוט, מגוחך ממש, הוא מוכן, באופן יוצא מן הכלל, לשנות את הצבעים. הוא מבטיח נאמנה כי עניין זה יהיה הרבה יותר זול מאשר להזמין צבעי אחר, אם אכן זו כוונתם, סוף־סוף כל הציוד כבר במקום.

גם בעניין נקיון הדירה, אין הוא רואה בעייה. תמורת תשלום הוגן, סביר ביותר, הוא מוכן להביא פועלת לעשות זאת. אם אין להם התנגדות, יקתום לענין את אשתו שתבצע מלאכה זו ביעילות רבה. ■

סיוד אמריקאי

הפרדמן

...סייד את ביתו, ולו פעם אחת בלבד, נרתע ...למשמע המילה „סיוד". יש המכנאים אותה באירדר ...לאלה, וגם ללוקחים נקיפה ארוכה לפני ...ראשה. ישנה בשורה בפי שני בחורים צעי... שבו ארצה מארצות־הברית. תארו לכם ...אליכם ליום אחד בלבד. מפנה בעצמו את ...צבע ועושה סטונג'ה ומחזיר לכם בסוף היום ...ונקי. נשמע אגדה? עופר יום־טוב ואריז ...מרידים. „לא אגדה ולא סיפורים, פשוט ...אמריקאית" הם אומרים. עופר מביא איתו נסי... שנות עבודה במקצוע בארצות־הברית. אריז ...קצר יותר.

...„ילדות", מספר עופר, „נסעתי לחזור ...שש שנים. אריז הגיע לביקור כשהתב... ארצה. החלטנו להביא ארצה את שיטת ...האמריקאים, המתמקדת, בעיקר, בכלים ...על העבודה". בארץ הקימו את „אמריק... אמריקאי" אבל זה שלה בריתם. ...ארצה את הכלים – עמוד הנפתח ...את הגלגלת. עמוד זה מח...

ליף את הצורך בסולם. על עמוד כזה ניתן להרכיב את נייר הזכוכית, להחלקת הקירות. בתוך הפח עם הצבע מורכבת רשת מיוחדת, עליה מנקים את הגלגלת והיא מונעת נתז מיותר. הגלגלת עשויה משער כבש מיוחד, הסופג יותר צבע ומעניק גימור טוב וחלק יותר לקירות. כפפה, אף היא עשויה משער כבש, משמשת את עופר ואריז לצביעת מעקים, במהירות רבה יותר מצבעי העובד עם מברשת.

זו, כמעט כל התורה, על רגל אחת. לעופר יש כבר דעה מגובשת למדי על הלקוח הישראלי, הרגיל שיסור את אותו. „כשאני אומר שאני כולל במחיר נקיון פנלים וסטונג'ה, מסתכלים עלי בחוסר אמון. אני קובע שעה ומגיע בדיוק בזמן, אנשים מסתכלים עלי קצת בסלי־אה". לדלתות ומשקופים, שיטת הצביעה היא רגילה ומותאמת כתואם. שיטת בניית הדלתות שונה מאשר בארצות הבריות ושיטת הצביעה לא מתאימה לארץ. גם כאן מנקים עופר ואריז אחריהם. הם מוכנים לדפוק עבור הלקוח את המסמרים במקום, לבצע תיקוני פיצוצים ועוד.

המחירים נעים בין 110 ל־120 שקל לחדר ממוצע והסוף – יום אחד של סיוד – מתאים לדירה של ארבעה חדרים עד כ־130 מטר מרובעים. ■

לחיות בכבוד, למרות הסרטן

(המשך מעמוד 29)

רו לכאן לחדש את הטיפול או כשמצבם יוחמר. מיטתם שמורה להם תמיד.

"רק מי שהתנסה בכך בעצמו מכיר את הסבל הנורא שכרוך בטפול בחולה סרטן 24 שעות", מדגישה דבורה גורן, שמאחוריה 17 שנות עבודה בבית תולים. ועל אף העזרה הנטל כבד ביותר. לאותן המשפחות שמטפלות בחוליהן לאורך זמן מיועדת תכנית "הרווחה למשפ־חה", אשפוז זמני שמאפשר להן לקחת פסק זמן מהחו־לה, וגם פסק זמן לחולה מהמשפחה.

שלושה ילדים בוגרים יש לאחות הראשית. גורתה התמירה, הנמשים הזרועים על פניה וקמטוטי הצחוק בזוויות עיניה המאופרות בקפידה – משווים לה מראה שובב. אוזניה כרויות תמידית לרחשושי הבית, מפעם לפעם היא משלחת מבטים סוקרים אל הפרוזדור: כל הזמן בתמונה. אחיות נכנסות ללא הרף, "רק לשניה", וגורן חוזרת ומזכירה: "שלא יכאב", "בעדינות", "תני לו זריקה נגד כאבים", "קיראי לרופא".

אסור להסתתר!

האם החולים כאן מודעים למצבם?

"הם מודעים ברמות שונות, אבל איננו מקבלים כא־לה שמתכחשים באופן מוחלט, שכן השהייה בסביבה שתזכיר להם את מחלתם לא תוסיף לאיכות חייהם. אני גם לא חושבת שכל חולה חייב לדעת מה יש לו באותה מידה שאיני חושבת שלכל חולה אסור לדעת". היא מגביהה את קולה וטופחת בכף ידה על השולחן, "אסור להסתתר מאחורי עקרונות נוקשים ועל המטפל להת־אים את עצמו לחולה ולא להפך".

מדברים על התאבדויות?

"חולה אחת התאבדה בביתה. לפעמים מבקש חולה לזרז את הקץ: זו אחת הזכויות שאין לך פה, אני אומ־רת לו. כשירגע אשאל אותו מה מפחיד אותו כל כך שהוא רוצה להקדים את המוות? אם הכאב הגופני – אני יכולה להבטיח שישוכך. אם הסבל הנפשי – אציע את האוזן שלי והליטוף שלי ואת עזרת הפסיכולוג אם הוא פוחד למות לבד, או רוצה להבטיח את שליטתו ברגע המוות, מובטחת לו עזרתנו, ואם ירצה לקצר את צער המשפחה – נתכנס ביחד בשיתוף הפסיכולוג, העובדת הסוציאלית, ונבדוק את הקשיים".

מה נדרש מאחות בהוספיס?

גורן משיבה בנימה גאה מאוד: יש לי הזכות לעבוד עם הצוות הכי טוב שאפשר להעלות על הדעת כבני אדם וכאחים ואחיות, הם משכמם ומעלה. כולם מוסמ־כים ומצוידים במידע וטכניקה טובה מאוד בסיוע שה־רי לנו אין זמן לטעות, ביכולת ליצור קשר תומך עם בני אדם והעיקר, ראש פתוח ללמוד ולשמוע, להודות שאיננו יודעים את הכל.

מהו הסיפוק שמוצאים בעבודה כאן?

ניכר בגורן שכבר נשאלה הרבה בענין זה: "המוות לא נתפש כאן ככשלון, אלא כסיום, הוא מאוד מצער באספקט של הפרידה, אבל לתת לחולה איכות חיים עד המוות – זה הסיפוק שלנו. מטרתנו איננה לרפא, בפנינו עומדת השאלה אם עשינו את המקסימום הא־פשרי ואם עשינו טוב: אם הצלחנו למנוע כאב, אם הצלחנו לקרב את בני המשפחה בינם לבין עצמם ואם עלה בידינו להכין כראוי את הילדים לקראת מות ההורה, יעדים כאלה עומדים בפנינו. בכלל, אנחנו מאוד לא מלאנכוליים והאווירה כאן שמחה וסמפטית".

את בוכה לפעמים?

"כן, אני בוכה, ועוד איך. יש לנו עכשיו במחלקה ילד בן 20. קשה מאוד עם החולים הצעירים, כל כך מנוגד לטבע. הוא במצב טרמינלי ומשבת בכוקר משר־תק בשתי רגליו, כל כך סובל פיזית ונפשית, הוא בוכה, כועס נורא על 'המתנה' שקבל ליום הולדתו ה־20 בזמן שחבריו מטפסים על הג'בלאות בצבא מב־לים ונהנים, הוא בוכה ואני מחזיקה לו את היד ובוכה אתו, וכי איך, איך אפשר להתיחס בשוויון נפש למצב כזה?"

אמא היתה יפהפיה!

מפעם לפעם עוזבת נעמי (21) צעירה נאה, נשואה+1 מהרצליה, את ה"סלון", ומציצה באחד החדרים שם שוכבת אמה (43): "היא היתה יפיפיה, תיראו תמונות". גידול סרטני נתגלה אצלה לראשונה לפני 13 שנה ובשנה האחרונה חלה החמרה במצבה, כעת היא במצב טרמינאלי: "אני לא בטוחה שהיא מכי־רה אותנו, היא מתעוררת ובוכה. אנחנו יושבים כאן יותר למען עצמנו מאשר למענה. אילו הייתה אפשרות במצבה לחיות איתה בבית – לא היינו מהססים, אבל היא זקוקה לטיפול צמוד ובבית יש ילד בן 14. נעים להיות כאן. הרגשה ביתית. העובדה שכולם חולים באר־תה מחלה מקלה. הצוות נחמד, הפסיכולוג עוזר והאחות משוחחת ללא הגבלת זמן. אפשר גם להוציא את המי־טה לדשא. גם אם אמא כבר לא רואה ולא שומעת, בכל זאת אפשר לשנות קצת אווירה גם בשבילנו וגם בשבי־לה". ■

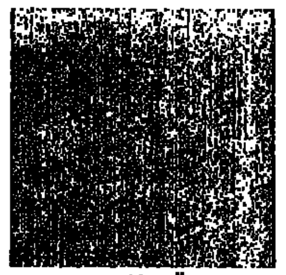

רופא משפחה

כך הולכים השותלים

ד"ר פנחס ירדן

בשבועיים האחרונים עוסקים אמצעי התקשורת בארץ בדיווח על השתלות כבד. איזה אברים אחרים ניתנים להשתלה? מתי החלו בהשתלות? מתי נחשבת השתלה למוצלחת? מהם התנאים להצלחתה?

אם לצפות, להאזין או לקרוא את המתפרסם, ט"ו בשבט כבר הגיע. בימים אלה אין אמצעי־תקשורת הפוסח או משמיט הזדמנות לדווח, לתאר ולספר על השתלת הכבד הראשונה בארץ. הלבטים, הציפיות והח־רדות של משפחות המעורפים בעניין מעורכים בדוו־חים על מהות הפעולה הנתוחית, משך הזמן שלקחה ועל חשיבות הענין לרפואה שלנו בכלל. נתוח הלב הפתוח הראשון שנעשה בארץ עבר, כזמננו, כמעט בדמ־מה באמצעי התקשורת. השתלות הכליה לא עוררו תהודה ממשית והשתלות ראשונות של רקמות או חלקי איברים לא מצאו ביטוי כלשהו. אין ספק, התקשורת שלנו התקדמה בצעדי ענק בעשור האחרון.

בהיבט הרפואי, מהי, למעשה, השתלה? השתלה מו־גדרת כנתוח בו מועברת רקמה, חלק איבר או איבר שלם, ממקום אחד למקום אחר בגוף. השתלות יכולות להיות מחלק גוף אחד לחלק גוף אחר באותו אדם. הן יכולות להיות מחלק גוף של אדם אחד לגוף אדם אחר, והן יכולות גם להיות מחלק גוף של בעל חי לגוף אדם.

דוגמה להשתלה מחלק גוף אחד למשנהו באותו אדם יכולה לשמש העברת קטעי כלי דם מהרגל, או מבית החזה, לשיור הלב בנתוחי מעקפי עורקי הלב (bypass coronary artery בלעז). דוגמה להשתלת איבר מגוף אדם אחד לגוף אחר יכולים לשמש השתלות כליה או כבד.

השתלות חלקים ממקום למקום באותו גוף מהוות, מעיקרן, בעייה נתוחית. כדאי להבין שלומר "הענין מהווה רק בעייה נתוחית" הוא רחוק מלתת להבין שמ־דובר בענין פשוט. פעולות נתוחיות כאלה דורשות קיום אמצעים טכניים מתאימים, מיומנות של המנתח, המרדים והצוות הסיעודי של חדר הנתוח וכמובן יכולת רפואית להכנת החולה לנתוח ולהשגחה לאחר סיומו עד להחלמתו.

בהשתלות בהן מועברים חלקים מגוף אדם אחד לגוף אחר אחר יש, ברוב המקרים, לטפל גם בבעיה נוספת. הבטחת קליטת החלק המושתל בגוף המקבל. במלים אחרות, להבטיח שגוף המקבל לא ידחה את החלק שנשתל בגופו. דחיית חלקים זרים הנשתלים בגוף הא־דם נעשית על ידי מערכת החיסון שלנו. מערכת זו מורכבת מתאים ומחומרים (חלבונים מיוחדים) הנמצ־אים מפוזרים בכל גופנו, בדם וברקמות. לצרוף זה של תאים וחומרים מיוחדים יש כושר לזהות גורמים זרים בגופנו ולפעול לסילוקם. זה למעשה השב"כ של גופנו, בלי פרישות.

פעולת דחיית חלק נשתל בגופנו תהייה נמרצת יו־תר ככל שזה יהיה שונה יותר בתכונותיו החסוניות מאלה של המקבל. היא תהייה פחות נמרצת אם הבד־לים אלה יהיו קטנים ככל האפשר. במלים אחרות, פעו־לת הדחייה תהיה קטנה יותר, ככל שתהיה התאמה גדולה יותר בין החלק המושתל למערכת החיסון של המקבל. לתאומים זהים התאמת חלקים גדולה, לאחרים מידת ההתאמה קטנה יותר.

הבנתנו את מערכת החיסון עדיין חלקית בלבד. לב־צוע החלק הנתוחי של השתלות כאלה קודמות פעולות של בדיקות התאמת חלק התורם למערכת החיסון של המקבל. בנוסף לכך ניתן למקבל טיפול תרופתי המק־טין את פעילות מערכת החיסון שלו, כדי להגן על החלק הנשתל מפני דחייה. הטיפול שלאחר נתוח השת־לת אבר זר בגוף מורכב וממושך. ברוב המקרים נדרש מעקב לטווח ארוך לא רק לצורך אומדן תקינות התפ־קוד של החלק המושתל, אלא גם להערכת השפעות אפשריות של הטיפול לדכוי מערכת החיסון.

הידע הרפואי כיום מאפשר בצוע מספר לא מבוטל של סוגי השתלות. נזכיר רק אחרים: השתלות קרנית, השתלות כלי דם, השתלות שרירים וגידים, השתלות מוח־עור, השתלות שניים, השתלות עצם, השתלות מוח־עצם, ובין השתלות האיברים את השתלות הכליה וה־שתלות הכבד.

אומדן הצלחת השתלה כלשהיא מוערך במידת יכו־לת האדם לתפקד בהתאם לגילו ולמצבו הכללי ובמו־כיבי איכות החיים שהשתנו עקב בצוע ההשתלה. אלה, כמובן, לא נמדדים ביכולת המנותח לעזוב את בית החולים ב"מצב טוב" לאחר ההחלמה מהנתוח. לצורך זה נדרש פרק זמן לא מבוטל נוסף עם הרבה סכלנות ואורך־רוח הן מצד המנותח ומשפחתו והן מצד הצוות המבצע את ההשתלה. ■

ברידג'

ריאן שוורץ

הנצחון הישראלי שודר בטלוויזיה

חברת המחשבים ההולנדיים "מיניהאוז" ארגנה באמצע אוקטובר ברוטרדם תחרות מקורית מעין מרתון קבוצתי. התחרות נמשכה 36 שעות, כל קבוצה מתחלפים הזוגות מדי 4–5 שעות. המארגנים הזמינו קבוצות חזקות מאירופה, קנדה, אוסטרליה וישראל. מישראל הוזמנו שניים מתלושת הזוגות המהווים את הנבחרת הלאומית, ת־שופל ובירמן – זליגמן. מאחר שברגע האחרון נאלץ משלום זליגמן לצאת, הוזמנתי להחליפו.

הופעת הקבוצה הישראלית היתה חלקית: מתוך חוק של שבעים קבוצות הובלנו בין השעות ה־10 וה־20 בתחרות אך אחר־כך נחלשנו וסיימנו במקום העשירי. בכל זאת זכתה קבוצתנו להצלחה תקשורתית בהולנד. במפגש אימון משודר בטלוויזיה ניצחנו על נבחרת הולנדית חזקה במגרשה הביתי, הוכנס כספי רציני הובטח להולנדים, אם ינצחו. המשחק שלהלן תרם לנצחוננו.

	צפון	
	♠K Q 5 4 ♥2 ♦A 10 9 8 6 ♣K J 4	
מערב ♠A 6 ♥10 9 8 7 6 5 ♦Q J ♣A 10 3		**מזרח** ♠10 9 2 ♥A J 4 3 ♦K 7 5 4 3 ♣2
	דרום ♠J 8 7 3 ♥K Q ♦2 ♣Q 9 8 7 6 5	

פתח – מערב פגיעים, מחלק מערב.

מזרח	צפון	מערב	דרום
4 הארט	דאבל	1 הארט	--
פאס	פאס	דאבל	4 ספייד
			פאס

הכרוז בסגירת: שמואל לב ברדום ואליקים שופל מצפון מנצלים את הפגיעות העדיפה כדי "לקלקל" ליריבים.

בחדר שלנו לא פתח דוד בירמן, שישב במערב וזה אפשר לשנות ההכרזה. ההכרזה התנהלה כך:

מזרח	צפון	מערב	דרום
פאס	1 דיאמונד	--	
4 הארט	2 ספייד	2 הארט	ספייד
		פאס	פאס

והארט קל לבצע וצפון – דרום יכולים לקחת רק שלוש לקיחות. ואמנם, בצענו את החוזה ורשמנו לזכותנו 620 נקודות.

שולחן לא יצא מערב במלכה דיאמונד והכרוז לקח בדומם. הוא המשיך במלך ספייד, שאותו לקח מערב באלוף. מערב המשיך בנסיך דיאמונד, שאותו טרף בדומם. בעת שיחק הכרוז קלאב אל הדומם, מערב, שחשב שהמלכה קלאב נמצאת בידי מזרח, העביר והכרוז זכה במלך. עכשיו שיחק

הכרוז ספייר לנסיך וקלאב נוסף לדומם. ברור שאם מערב יקח באלוף, החוזה ייכשל. אך מערב קיווה עדיין לכשלון הכרוז במספר לקיחות והוא העביר שוב. מזרח טרף איפוא ב־10 ספייד, כנראה בטעות. בשלב זה יכול עדיין מזרח להכשיל את החוזה על־ידי כך, שישחק מלך דיאמונד, אותו יטרוף בוודאי הכרוז בידו, יקח את יתר הארטים באלוף, כדי להמשיך בדיאמונד נוסף, כך שהכרוז ימסור קלאב.

אך במקום זאת המשיך מזרח באלוף הארט ובהארט שני, כשלב משליך קלאב מן הדומם על המלך הארט, טורף קלאב בדומם ומגביה את ידו. לב ביצע את החוזה המוכפל בעיקר בזכות העובדה שליריביו היה תאבון והם קיוו להכשיל את החוזה על־ידי לקיחות רבות. אנו זכינו בחלוקה הזו בזכות הכרזה טובה, אך במיוחד בזכות משחקו היפה של הבינלאומי שמואל לב ביצענו משחק מלא בשני החדרים.

בולים

אליעזר בן

מיכאל, גבריאל ורפאל בליכטנשטיין

ב־9 בדצמבר יונפקו בנסיכות ליכטנשטיין 3 בולים בערך של 35, 50, 90 ראפן המציגים את המלאכים מיכאל, גבריאל ורפאל. בהסבר לבולים מסתמך הצייר סנוריגר, על התנ"ך ועל הברית הישנה, וכן על סגולו־תיו של כל מלאך. הבולים מתארים את פעולותיו של כל מלאך, כפי שזה סופר בתנ"ך.

כן יופיעו 3 בולי "עצי יער" בערך של 25, 90 ראפן 1.40 פרנק המציגים את הברוש האלון והאשוח בכסף.

ציורו של לאונרדו דה וינצ'י

בנובמבר מונפק בצרפת "בול אמנות" המוקדש לאמן האיטלקי המפורסם לאונרדו דה וינצ'י (1452 – 1519). הבול בערך של 5 פרנק מראה את ציורו של דה־וינצ'י: דיוקנה של איזבלה ד'אסטה ממאנטובה (1499).

בולים נוספים שהונפקו בצרפת: "הוועידה העולמית לאנרגיה שנערכה בקאן (3.40 פרנק), בול השלום באנ־דורה (1.90 פרנק). כן יונפקו בדצמבר שני בולים: מוזי־און הטכני וויטרזים בכנסיה גסט. ז'ק גריימס (0.60x2.20).

"מלאכים" גם בקנדה

בולים שהונפקו עתה בקנדה בערך של 29, 34, 68 סנט מוקדשים לנושא "מלאכים" לקראת חג המו־לד, גם במקרה זה הצייר מסתמך על התנ"ך והברית החדשה.

שחמט

שאול הון

אולימפיאדה בלעדינו

בסוף השבוע הבא תיפתח בדובאי האולימפיאדה בסימן החרמתה של ישראל. לראשונה נערכת או־לימפיאדה על רקע הפליה גזעית ובהסכמתו המפורשת של פיד"א, בראשותו של קמפומאנס.

כשנבחר קמפומאנס לכהונתו באולימפיאדת לוצרן 1982, הייתי העתונאי היחיד שהעליתי בראיון עמו את האפשרות לבידודה של ישראל. הוא הצהיר חגיגית כי בשום אופן לא ירשה זאת. אולם כשהחליט לרוץ לקדנ־ציה שניה הפך את עורו והחל לפזול אל הגושים שמהם ציפה לתמיכה.

דובאי קיבלה את אולימפיאדת 1986, לאחר שאינ־דונזיה וונצואלה ביטלו את מועמדותן. בכך קנה את תמיכת הגוש הערבי. אח"כ תמך בשלטונות ברה"מ להצלת קרפוב מתבוסה ברוקרב הראשון עם קספרוב. בכך קנה את תמיכת הגוש הקומוניסטי. אח"כ פנה לארצות המתפתחות ו"הגוש השלישי", לרכישת לבם וקולותיהם. במה נחשב קולה היחיד של ישראל לעומת הבלוק שהבטיח קמפומאנס לעצמו? לכן התנער בציני־ות רבה מהבטחתו, כדרך פוליטיקאים.

ראויה לגנאי גישת "האפירות האנגלית" של נציגי ישראל, שאיחלו הצלחה לאולימפיארת דובאי. אך גם מאבק נמרץ יותר לא היה עוזר הרבה. רק ארבע מדי־נות הודיעו על החרמת האולימפיאדה: הולנד, שווייה, נורווגיה ודנמרק. המארגנים עושים להבטחת השתת־פות רבה ככל היותר, ודובאי מציעה טיסת חינם לנבח־רות שיתקשו לעמוד בהוצאות הנסיעה (בעיקר מאפרי־קה, אסיה ואמריקה הלטינית).

נבחרת ארה"ב החליטה להשתתף, אך תילחם לשינוי הסעיף שלפיו הוחרמה ישראל. אם לא ישונה הסעיף תפרוש הנבחרת באמצע האולימפיאדה.

★ רמת השרון: 200 שחקנים השתתפו בפסטיבל במועדון "נועם", בניהולו של ש. קנדלשיין. בתחרות הבי"ל ניצח נ. בירנבוים, שצבר 7 מ־9. אחריו א. מנור 6.5, ההולנדי פ. גלפק ור"ב גורמן 6. בתחרות הבזק ובתחרות לפתרון בעיות ניצח י. סטפק. באליפות הפ־תוחה – אלי שחר 6 מ־7. באליפות הנוער – א. בראון ורן צייטלין 5.5 מ־7. בתחרות הילדים – א. מישר 6 מ־7.

★ תל אביב: בתחרות לזכר יצחק אלוני במועדון "לסקר" ניצח יהודה שלם שצבר 8 מ־9, יעקב כוכבא 7.5.

★ טילבורג: החלה התחרות המסורתית – 8 רבי אמ־נים ובראשם קרפוב. לאחר 4 סיבובים: טימן 3, קרפוב 2.5, קורצ'נוי וליובוביץ' 2, היבנר, מיילס ובליאבסקי 1.5, פורטיש 1. הנה אחד המשחקים בתחרות זו:

ליובוביץ' – טימן

1. ה4 ג5, 2. פ־ו3 ד6, 3. ד4 ג:ד, 4. פ:ד4 פ־ו6, 5. פ־ג3 א6, 6. ר־ז5 ה6, 7. ו4 מה־ב6, 8. מה־ד2 מה:ב2 ("הרגלי המורעל" וסיבוכיו) 9. צ־ב1 מה־א3, 10. ו5 פ־ג6, 11. ו:ה6 ה:ה6, 12. פ:פ ב:פ, 13. ר־ה2 מה־א5, 14. 0־0 ר־ה7, 15. ר־ו3 צ־א7 (לא 0־0? בגלל 16. ה5!) פ־ד5, 17. פ:פ מה:מה, 18. פ:ר+ מ־ו7, 19. ר:ג6+, 16. ה5 ד:ה, 17. ר:פ ר:ר, 18. ר:ג6+ מ־ו8, 19. צ־ב8 מה־ג5+, 20. מ־ח1 מ־ו7 (לא מה:ז? בגלל מה־ד8+), 21. פ־ה4 מה:ד, 22. פ:ר ז:פ, 23. מה־ו2 ו5 (כפוי), 24. מה:צ+ מ־ו6, 25. צ:ו5+! ה:צ (על מ:צ בא מה־ו7+), 26. צ־ב6 מה־ה6, 27. ח3 ו4, 28. ג4 ר־ד7, 29. צ:מה+ ר:צ, 30. מה:א6 צ־ג8, 31. א4 צ:ג4, 32. א5 ה4, 33. מה־ב6 ה3, 34. א6 צ־ה4, 35. א7 ה2, 36. א8־מה ה1־מה+, 37. מה־1 מה:ז1+, 38. מ:מה צ־ג4, 39. מה־ח8+ מ־ו6, 40. מ־ו2 ח5, 41. מה־ה5 ר־ו7, 42. מ־ה2 צ־א4, 43. מה־ד6+ מ־ו7, 44. מה־ה7 צ־א2+, 45. מ־ו3 צ־א4, 46. מה־ו5+ מ־ו8, 47. מה־ח6+ מ־ו8, 48. מה־ד6 הוס־כם תיקו, נכצר מהלבן לפרוץ. ■

צרכנות נבונה

המימד השלישי בע"מ
הגלריה הישראלית להלוגרמות

מי שהביאו את הקידמה אל הדיזנגוף סנטר, הם שני חברים טובים שמעון מאירי ודוד ליבנה שהחליטו ללמוד את נושא ההלוגרמות. השניים הציגו לראשונה ביריד אדם ומעונו, תערוכת הלוגרמות שייבאו מחו"ל השנה ובעקבות התגובה הנלהבת שזכו, החליטו להזדרז ולפתוח גלריה בדיזנגוף סנטר.

בגלריה, הממוקמת ליד שער 7, מוצגת תערוכת קבע של למעלה מ-40 הלוגרמות, שהם חלק נכבד מההלוגרמות בעולם.

במקום ניתן לרכוש הלוגרמות, תכשיטים מדבקות וסיכות הלוגרמיות, עגילי לייזר, ומוצרים שונים, כולם עשויים מלייזר. בקרוב מאד מתכננים לפתוח גם ביה"ס להלוגרפיה בו אפשר יהיה ללמוד איך עושים הלוגרמות.

ועכשיו שיעור קצר מה זה הלוגרמה? הלוגרמה זה מפגש של שני קרני לייזר על סרט צילום שקרן אחת מאירה את הנושא אותו מצלמים. כאשר הדמות המצולמת מוארת באור לבן הנושא המצולם משוחזר מחדש על כל שלושת מימדיו. ב"תמונות" תלת מימדיות, כפי שהן נראות ניתן ליצור הלוגרמה שהדמות המצולמת תשייט בחלל לפני "התמונה" או שתושקע מאחוריה.

התגובות שחוזרים על עצמן מפי המבקרים לפי ספר האורחים במקום: מדליק, מהמם, לא יאומן ועוד כהנה וכהנה. הצופה בהלוגרמות לא יכול להשאר אדיש. בקיצור חוויה מדהימה ומרתקת לכל הגילים.

המימד השלישי - פתוח בכל ימות השבוע מ-10.00 בבוקר עד 22.00. ביום שישי עד 14.00 ובמוצאי שבת.

"ראש העיר"

חיים ושלום, מעצבי שיער בינלאומיים ממספרת הצמרת "ביוטי פאלאס" וצוותם המוביל ישוו לכם חדמית מטופחת אופנתית וחדשנית.

להם רשימה מרשימה של לקוחות המקבלים טיפול אישי ואמין ייעוץ לטיפול נכון בשיער ובעיקר התאמת התיספורת והתיסרוקת לפנים.

להם ולצוותם המוביל יש את הידע העדכני והכשרון היחודי הנדרשים לסילסולים, פרמננטים, גוונים, צבעים, פסים, ושלל תיסרוקות

אופנתיות ביותר. וכל זאת בשילוב של חומרים טבעיים המועילים לפנים ולשיער, במירב תשומת הלב האישית והמיקצועית. לכן מידי שנה יוצא צוות "ביוטי פאלאס" המובחר לפריז ולונדון על מנת להביא לכם את המילה האחרונה באופנת השיער. שלום וחיים שחזרו זה עתה מאירופה משלבים בתיספורות החדשות את החדות האנגלית, הרכות והשיק הצרפתיים והקצביות האיטלקית. רוצים חדמית חדשה, אופנתית מטופחת הסתפרו על בטוח ב"ביוטי פאלאס" דיזנגוף סנטר קומה ב' טל: 03-204710 ,292454

ביוטי בוי

חנות חדשה לבגדי ילדים נפתחה בדיזנגוף סנטר, השם הוא "ביוטי בוי" (כדאי לזכור), והיא ממוקמת בקומה השניה. בחנות זו, שהיא אגב היחידה בכל הסנטר שמתמקדת באופנה עילית לגילאים 16-4 אפשר למצוא מבחר משגע של חליפות ג'ינס מובחרות, טרנינגים חגיגיים לבנות, סודרים ואפודות מקסימות, מכנסיים מחוייטים - לכל הגילים, ואפילו חולצות וחליפות מהודרות לבר-מצוה.

בנוסף, פריטים אופנתיים כמו עניבות וחגורות לילדים בקיצור - בביוטי בוי הקו השולט היא אופנת ספורט אלגנט - לילדים שאוהבים להתלבש עם השמת דגש חזק על טיב ואיכות מעולים. לכן "שמאטס" - משוק הכרמל לא תמצא שם. אבל יצרנים מעולים כמו "ניו יורק" "דונה ביי" "מודו" ואחרים - בהחלט כן.

מה שיפה בביוטי בוי שהם מעניקים יחס אישי ואדיב גם ללקוחות הצעירים. מעניקים שי על כל קניה ומכבדים כרטיסי אשראי. לעובדי בנק דיסקונט 10% הנחה. החנות פתוחה ברציפות מ-10.00 בבוקר עד 19.30. כדאי לבוא עם הילדים.

שלי

אם אומר לכם שהעוגות הכי טובות, הכי טעימות והכי ידועות בארץ הם אלו של "שלי" - ודאי שלא אגלה לכם את אמריקה. אבל, מה שאגלם לכם, ויודעים כל אניני החיך למיניהם זה שב"שלי" נוסף לעוגות העשויות משמנת מתוקה וקוראסונים מחמאה (שדי בלהזכיר את שמן כדי שכל הבלוטות תתחלנה לפעול...) מגישים גם ארוחות, בכל שעות היום.

כמה דברים אמורים?

ל"שלי" למי שלא יודע, יש מטבח ביתי צמוד, בו שולטים טבחים הבקיאים בכל תורת הגסטרונומיה. או, אם חשתם במקרה שבטנכם מקרקרת, תוכלו להכנס ל"שלי" ולהתחיל את היום בארוחת בוקר עשירה, עם אומלט או חביתה וסלט (אפשר גם דברים אחרים) ולהמשיך ביתר קלות עם שאר מטלות היום. ובצהריים, (הבטן שוב מקרקרת), או בכל שעה משעות היום עד חצות, תוכלו להנות גם ממבחר הארוחות המוגשות במקום מעשי ידי הבית.

מה אפשר למשל לאכול ב"שלי"? מבחר ממולאים מובחרים בטעם גן עדן, מבחר פשטידות מעולם אחר, מרקים חמים ומבחר עשיר של סלטים. את בקיאותם ומומחיותם ברזי המטבח הקולינרי מיישמים טבחי "שלי" גם במאכלים מגוונים אחרים כמו: ספגטי נפוליטנה ובולונז, ציילי, עוף, וכבד ועוד המון תבשילים מעולים עם השמת דגש מיוחד על טיב ואיכות המזון.

יוצא איפוא שב"שלי" הידועה באוירה הנעימה שבה, בנקיון, בשרות האדיב וכמקום שפשוט נעים לבלות בין כתליו, אפשר "לנשנש" במשך כל שעות היום. בכל חנויות הרשת, וכן גם בשתי חנויות הקופי-שופ של "שלי" משני צידי הדיזנגוף סנטר.

פתוח בכל השבוע מ-7.00 בבוקר עד חצות ובמוצאי שבת. ב"שלי" מכבדים כרטיסי אשראי.

מסעדת לה שומייר אצל מישל

קשה למצוא מסעדה המשלבת אוירה רומנטית ומאכלים בעלי טעם מיוחד. אולם מעתה יוכל כל אחד מכם להנות ממסעדה כזאת. לה שומייר היא מסעדה מיוחדת בטעם צרפתי. בעלי המקום שיפצו דירה בעלת שלושה חדרים, וגינה צמודה והפך אותה למקום שכדאי לשהות בו, עם נרות על כל שולחן, מפיות צבעוניות ובדשות יפות, מוסיפים לאוירה המיוחדת והעיקר המאכלים המיוחדים: כרווז עם רוקפור וחרדל, סטייק אנטריקוט וסלטים למיניהם שהמיוחד נקרא לה-שומייר על שם המסעדה. ראוי לציין שישנה גישה מיוחדת לנכים וכן ארוחה עסקית בסך של עשרה שקלים בין השעות 15.00-12.00. מומלץ מאוד לבק. שדי בן גוריון 40א', טל. 538563.

מועדון צרכנים לקוראי מעריב — מושג חדש בעסקים

מדריך לצרכנות נבונה. מופיע כל השנה במוסף "סגנון". בחסות חב' "גרין-קארד" 29.10.86

מוגש ע"י גרין קארד

1. כרטיסי קולנוע — על קניה מעל 25 ש"ח.
2. עט BALLOGRAF — על קניה מעל 50 ש"ח.
3. ארוחה חינם — על קניה מעל 150 ש"ח.
4. תוי קניה ע"ס 25 ש"ח בפניני אשקיף 750 ש"ח.
5. מצלמת POLAROID — על קניה מעל 2000 ש"ח

תמורת המצאת חשבונית אחת המעידה על קניה, פעם אחת בכל יום בלבד (באותו בית עסק) תזכה ללא הגרלה בפרסים כמפורט. חברי המועדון מתבקשים להמציא את החשבונית (מקור בלבד) המעידות על הקניות בצרוף מודעת בית העסק מתוך סגנון, תוך שבוע ימים מיום הקניה לחברת גרין קארד, דיזנגוף סנטר 510 ת"א. לאחר קבלת החשבונית/יות ויחד עם מודעת/ות בית העסק, תשלח חברת גרין קארד את הפרס לקונה. הפרסים ודרך חלוקתם ניתנים לשינוי לפי שיקול דעת המועדון בלבד.

כאן מכבדים תוי קניה!

גרין קארד-כראי

הקלמר החדשני ביותר

שונה מכל האחרים
רב שימושי למשרד, לתלמיד, לבית
בלוני שביר, ללא מתחרים
המחיר 19 ש"ח, כולל מ.ע.מ. ודמי משלוח
שי על כל רכישת קלמר
ניתן להשיגו ב־3 צבעים:
תכלת, בורדו, אדום
נא לשלוח צ'ק למולטיבוקס, ת.ד. 61312 תל־אביב.
מ. 61312 ולציין את הצבע הנדרש.

לגבר
יהודה המכבי 65 ת"א
מוצרי עור ומתנות טל. 444904

SIEMENS
וידאו־טייפים, טלויזיות,
מדיחי כלים, מקפיאים
ומכ' כביסה
באספקה מיידית, 13 תשלומים לבעלי ישראכרט וויזה
רח' ביאליק 12, ראשל"צ, טל. 992908

חיפה עם סגנון

מלך השווארמה
נימר

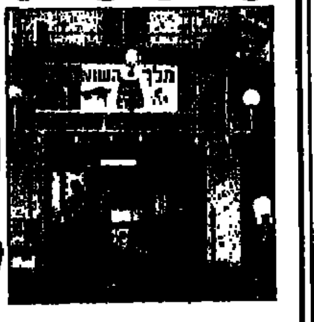

נהנת? ספר לחברך
לא נהנת - ספר לנו
חיפה - רח' יפו 136, טל. 04-538727

Cuisine Francaise
La Chaumiere
מסעדה צרפתית
ארוחה עסקית - 10 ש"ח
(לא כולל שרות ושתיה)
שד' בן גוריון 40 א' חיפה, טל. 38563

שי פלורנטינה
ממיטב יצרני האופנה, הלבשה והנעלה לגבר ולאשה.
אביזרי אופנה
הרצל 1 - חיפה, טל. 227327

מבחר מרהיב של מתנות
פורצלן, קריסטלים, קרמיקה,
סכו"מים ומערכות אוכל וקפה

זהר
אביזרי רכב
מכירה ליחידים
ובסיטונאות
חיפה - כורי 45,
טל. 04-512339

מפגש ארמון
כנר ויאמן 1 חולון, טל. 843636
ארוחות בוקר וצהרים, ממיטב מטעמי המטבח המזרחי: קוסקוס, ממולאים, פרגיות ממולאות, שווארמה אמיתית
אפשרות לקחת אוכל חם הביתה
הזולים ביותר בחולון והעיקר, נקי והגייני

שי ופרח

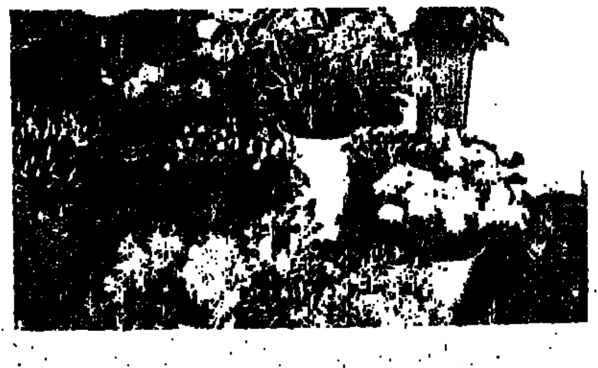

הם שמעתם פעם על מטה חרום לצמחים הנקרא "מגן דוד ירוק"? ובכן, בכפר סבא ישנה חנות פרחים מצליחה, בשם "שי ופרח", שבנוסף למכירת פרחים ניתן לקבל אצלה "טיפול רפואי" לצמחי־בית חולים. כן, כן, זה לא סיפור. מוטי, בעל החנות, למרות שאיננו מבטיח אחריות לטיפול, הצליח לרפא, עד כה, צמחים רבים שבעליהם איבדו כל תקווה להצילם, ויעידו על כך ה"פציינטים הירוקים" שעברו תחת ידיו. מלבד זאת, מסתבר, מוטי הוא לא רק "רופא צמחים" מצליח. הוא גם ידוע בקרב לקוחותיו כרב אומן בסידור ובשזירת פרחים. בחנות עצמה אפשר למצוא: תערובות, דשנים, מתלי צמחים, ושאר אביזרי גינון וגם מבחר עצום של עציצים ואדניות, פרחים וצמחים חיים, ממשי, ומפלסטיק, שמוטי מפליא להכין מהם סידורים לזרי כלה, סידורים לאירועים, ולהבדיל גם זרי אבל. מה שחשוב לדעת, הוא, שכיון ששנת השמיטה מתקרבת תהיה כל הסחורה בחנות כשר למהדרין — לדיני שביעית מבלי שתישא שום התייקרות נוספת בשל כך. ועוד: בחנות זו, המתהדרת בסגנון עממי, ומוכרים ליחידים ובסיטונות, מבצעים משלוחים בכל חלקי הארץ ומכבדים כרטיסי אשראי. הכל — תוך מתן שרות אדיב ואישי, עם הרבה תשומת לב בנוסף לייעוץ והדרכה הנמנים אף הם במקום.
"שי ופרח" — רוטשילד 82, כפר־סבא, טלפון להזמנות: 052-442795.

מועדון באר שבע והדרום לקוראי מעריב

בחסות חברת גרין קארד

כרטיס טיסה ל- LONDON בהגרלה חודשית

פרטים נוספים ותנאי השתתפות בבתי העסק המופיעים בעמוד זה.

בבתי העסק המופיעים בעמוד זה מכבדים תוי קניה

מתנה עם כל קניה:
1. כרטיס קולנוע-על קניה מעל 25 ש"ח
2. עט בלוגרף — על קניה מעל 50 ש"ח
3. ארוחה חינם — על קניה מעל 150 ש"ח
4. תוי קניה ע"ס 25 ש"ח בפניני אשקיף — על קניה מעל 750 ש"ח
5. מצלמת פולארויד — על קניה מעל 2000 ש"ח

בית מסחר לנשק
רובי ציד - אקדחים - רובי אויר תחמושת מכל הסוגים
בית אמי אשקלון - טל. 25925

אוזיל בע"מ
חנות לכלי בית, מתנות ומוצרי חשמל ביתיים
במבצע:
מגהץ אדים ללא חוט W1600
3×37 ש"ח
ב"ש - רח' הרצל 71 טל. 057-75650

סימפוניה
טלויזיות, וידאו, רדיו־טייפים וקסטות
ציוד הגברה לתקליטנים ומועדונים
מבחר גדול של פטפונים ותקליטי לייזר COMPACT-DISC
באר־שבע
רח' הדסה 68
(פסז' פאר) טל. 75880

מרקל
מרכז קניות לעובד
****
מוצרי חשמל ביתיים,
כלי נגינה, ריהוט,
ולחות פלדה ושעונים
****
רח' רמב"ם 33 באר שבע
טלפון 34250 - 057-70908

מרקוביץ
אופטומטריסטים
עדשות ומשקפיים
באר־שבע
רח' קק"ל 138, טל. 74278
דימונה
מרכז מסחרי ה"ש 2, טל. 55330

סטודיו פרץ
צילום ארועים במחיר הזול ביותר בארץ! ובטיב הטוב ביותר!
ב"ש - פסז' סרול, רח' קק"ל 197/3

המומחים לקשתות
באר־שבע
טל. 057-32600
מעוצב ותצוגה
טל. 057-79945

יעל בע"מ
מכשירי כתיבה
ציוד משרד
צעצועים
באר שבע - העצמאות 26, טל. 36195

רצפות שדות ים
רח' פנחס החוצב 85/6
(אזור התעשיה), טל. 75397

נטליס NATALYS
רח' רמב"ם 33, באר־שבע
טל. 057-70908, 057-34250

הנסיך הקטן
כלבו לתינוק ולנוער
ק. מלאכי, ראשי 17 (מאחורי דיסקונט) טל. 87361

שיש ומדרגות ירון בע"מ
שיש גרניט למטבחים
מדרגות מוכנות מהמפעל
מרצפות גרנוליט
בהנהלת בן עבי אמנון
פנחס החוצב 89 — ב"ש, 057-78623

נטליס

לגדל ילדים זו משימה קשה. אחד הקשיים הוא במבחר הגדול של מוצרים וביגוד לילדים המוצע בשוק, בסוגים ואיכויות שונים. נטליס היא חברה צרפתית ותיקה ויוקרתית המייצרת מוצרים לתינוק וליולדת באיכות הגבוהה ביותר.
אצל נטליס בבאר שבע אפשר להשיג את כל הדרוש לתינוק ולאם - חלק מן המבחר מוצג בחנות, אך אפשר להזמין כל פריט, ולא נדיר ביותר, על פי הקטלוג של נטליס היוצא לאור כל חצי שנה ומחולק חינם לכל דורש.
למרבה הפלא אפשר להשיג את האיכות והיוקרה של נטליס במחירים שוים לכל נפש.
בנטליס יש גם מחלקה לטיפול בהזמנות ועדי עובדים - בתנאים מיוחדים. מטפלים כאן גם בהזמנות טלפוניות, ניתן לשלם גם באמצעות כרטיסי אשראי - ובתשלומים.
נטליס - רח' רמב"ם 33, באר שבע. טלפון: 34250, 057-70908.

שיש ירון

ידוע כי השיש "עושה" את המטבח - מבחינת עיצוב ויופי. את כל סוגי השיש למטבח אפשר להשיג אצל "שיש ירון" בבאר שבע. משיש חברוני תוצרת הארץ ועד שיש לבן מפואר המיובא מאיטליה. וכן גרניטים - המילה האחרונה בעיצוב מטבחים. בשיש ירון מציעים המישה עשר סוגי גרניט. כאן גם מעבדים את השיש - חיתוך לצורה ולמידה הדרושה, הוספת "קנטים" וכדומה.
מלבד זאת מייצרים בשיש ירון מרצפות גרנוליט צבעוניות. לגינה, וכן מדרגות מוכנות ממוזאיקה - לוילות וקוטגים - והכל בטיב מעולה וברמה ואיכות שאינן מוצעות בשום מקום. השרות אמין והיעוץ מקצועי. ולראיה: "שיש ירון" זכה בתואר העסק המקצועי הנבחר לשנת 86-87 בענף המדרגות.
מה שמצדיק את המוניטין שרכש בחמש עשרה שנות פעילותו.
"שיש ירון", רח' פנחס החוצב, אזור התעשיה החדש, באר שבע. טל. 057-78623.

מרכז קניות לעובד

העובד יודע את ערכו של הכסף לכן הוא בודק, משווה, דורש תנאי תשלום נוחים ובקיצור הוא צרכן טוב יותר. מומלץ להכנס ל"מרקל" - מרכז לעובד, בבאר שבע. השרות, המחירים ותנאי התשלום הופכים את הקניה כאן לכדאית יותר.
הסניף המרכזי של מרקל שוכן אולם תצוגה למוצרי "נטליס", המיוצגת על ידי מרקל. כאן אפשר לראות מוצרים לתינוק, לילד, וליולדת כל מה שדרוש, ממוצץ ועד בגד ריהוט לחדרי ילדים. החברה הצרפתית "נטליס" ידועה זה מכבר באיכותם ויוקרתם של מוצריה. באולם מוצג רק חלק ממבחר המוצרים, אך אפשר להזמין כל מוצר מתוך הענק של נטליס בעזרת הקטלוג החצי שנתי המחולק כאן לכל דורש חינם.
הקומה העליונה של מרקל שוכן אולם התצוגה למוצרי חשמל ... מרקל היא הסוכנת הראשית ... של מוצרי "אמנה" מארה"ב ... מקררים, מקפיאים, תנורי מיקרוגל ... ושל חברת "מילה" הגרמנית ... מכונות כביסה, מדיחי ... מטבחים. אפשר להזמין כאן ריהוט מלא למטבח - לפי קטלוג מסורת, ולאחר יעוץ על ידי ארכיטקט וכמובן, במידות המתאימות. הריהוט יגיע לארץ ויורכב תוך חודשיים. הריהוט אינו זול, כמובן, אך אינו יקר כפי שמצפים מתוצרת חוץ, ויחודו ואיכותו הבולטים מצדיקים את הפרש המחיר.
כן ניתן לרכוש כאן את כל מבחר מכשירי החשמל לבית לרבות מכשירי טלויזיה, וידאו, מערכות סטריאו וכדומה, מתוצרת מיטב החברות: תדיראן, אמקור, אלקטרה, קריסטל ועוד.
העקרון הראשון המנחה את "מרקל" הוא אמינות - החל מהיעוץ הכולל מתן כל ההצעות בצרוף מפרטים טכניים והמלצות מקצועיות, ועד לעמידה במועדי האספקה.
והדבר החשוב ביותר: את כל המוצרים במרקל ניתן לרכוש בשניים עשר תשלומים בעזרת כרטיסי האשראי ויזה או ישראכרט. - בשתי שיטות חישוב - תשלומים לא צמודים ונושאים ריבית, או צמודים לדולר ועם ריבית נמוכה מאוד.
"מרקל" רח' רמב"ם 33 באר־שבע טלפון: 34250, 057-70908.